

Vergaderjaar 1997–1998

25 600 XI

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 1998

Nr. 5

BIJLAGEN 1 T/M 9 BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING, ONDERDEEL XI-B (RIJKSHUISVESTING)

Bijlage 1	Het overzichten inzake personeelsgegevens	2
Bijlage 2	Het overzicht van door de Staten-Generaal aanvaarde moties en door de bewindslieden gedane toezeggingen	3
Bijlage 3	De bijlage inzake economische/functionele classificaties	4
Bijlage 4	Beleidsevaluatie, monitoring en indicatoren	6
Bijlage 5	Grondslagen artikel(onderdel)en en overige achtergrondinformatie	17
	A. Uitgaven en verplichtingen	17
	B. Ontvangsten	26
Bijlage 6	Het overzicht met de artikel(onderdel)en met de bijbehorende economische en functionele classificaties	28
Bijlage 7	Overzicht Meerjarenramingen Rijks-huisvesting 1998–2002 (OMR 1998–2002)	29
Bijlage 8	Afkortingen en begrippen	110
Bijlage 9	Trefwoordenregister	113

BIJLAGE 1**HET OVERZICHT INZAKE PERSONEELSGEGEVENS****Samenvattend overzicht personeelssterkte**

Organisatie-eenheid	Werkelijke bezetting	Personeelsomvang					
	30-6-1997	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Ministerie							
Rijksgebouwendienst	845,3	895,0	919,0	919,0	919,0	919,0	919,0

De aantallen voor de periode 1997 t/m 2002 betreffen de verwachte gemiddelde bezetting voor dat jaar.

HET OVERZICHT VAN DOOR DE STATEN-GENERAAL AANVAARDE MOTIES EN DOOR DE BEWINDSLIEDEN GEDANE TOEZEGGINGEN (1 JUNI 1996 – 1 JUNI 1997)

Overzichten moties Rijkshuisvesting

A. Door de Staten-Generaal aanvaarde moties

Omschrijving van de Motie	Vindplaats	Stand van zaken
De Jong/De Graaf De regering wordt verzocht zodanig voorstellen te doen, dat bij het uitbrengen van het volgende Rijkshuisvestingsplan de onderhoudsachterstand tot aanvaardbare proporties is teruggebracht.	Kamerstukken II, 1992/1993, 20 891, nr. 110 Kamerstukken II, 1993/1994, 22 183, nr.10.	Zie paragraaf 1.5 van het algemeen deel van de Memorie van Toelichting en bijlage 4 (indicatoren w.o. de onderhoudsindicator) onderdeel XI.b.

BIJLAGE 3**DE BIJLAGE INZAKE ECONOMISCHE EN FUNCTIONELE CLASSIFICATIES**

Op grond van artikel 7, onderdeel g, van de Comptabiliteitswet bevat de artikelsgewijze toelichting bij de begroting per artikel (onderdeel) een economische en een functionele code, overeenkomstig de door de minister van Financiën gegeven classificatie. De classificatievoorschriften zijn gepubliceerd in de Hafir.

Overzichten naar (macro-)economische classificatie geven inzicht in de economische aard (bijvoorbeeld consumptie, investeringen) en de bestemming (bijvoorbeeld sector bedrijven, sector gezinnen) van uitgaven en ontvangsten.

Overzichten naar functionele classificatie geven inzicht in de verdeling van uitgaven en ontvangsten over onderwerpen van staatszorg.

De hierna volgende overzichten a en b geven voor de onderhavige begroting een totaalbeeld van de uitgaven en de ontvangsten per economische hoofdgroep respectievelijk functionele categorie. Geaggregeerde overzichten voor de gehele Rijksbegroting naar zowel economische als functionele classificatie zijn in de desbetreffende bijlagen van de Miljoenennota gepresenteerd.

Overzicht a Uitgaven en ontvangsten per (macro-)economische categorie met totalen per economische hoofdgroep

Code	Omschrijving	Uitgaven			Ontvangsten		
		1996	1997	1998	1996	1997	1998
11	Beloning van werknemers	98 219	104 577	106 565	2 735	1 661	797
12	Overige goederen en diensten	715 299	686 892	766 660			
16	Verkopen van goederen en diensten				54 935	79 837	42 315
1	Output, intermediair verbruik, afschrijvingen en beloning van werknemers	813 518	791 469	873 225	57 670	81 498	43 112
52	Overige nieuwe investeringsgoederen	714 433	691 004	672 458	40 246	20 000	10 000
5	Investeringsgoederen en afschrijvingen	714 433	691 004	672 458	40 246	20 000	10 000
63D	Overige kapitaaloverdrachten aan/van ondernemingen in de vorm van vennootschappen	3 934	5 049	101			
6	Kapitaaloverdrachten en aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	3 934	5 049	101	0	0	0
Totaal		1 531 885	1 406 642	1 529 771	97 916	101 498	53 112

Overzicht b Uitgaven en ontvangsten per functionele categorie

Code	Omschrijving	Uitgaven			Ontvangsten		
		1996	1997	1998	1996	1997	1998
01 1	Algemeen bestuur: uitvoerende en wetgevende lichamen, bestuursorganen	9 260	10 064	9 539			
01.34	Overige centrale diensten van het bestuursapparaat	1 514 219	1 467 732	1 527 665	97 916	101 498	53 112
01.341	Toegepast wetenschappelijk onderzoek door overige centrale diensten van het bestuursapparaat	8 406	9 726	8 580			
01	Algemeen bestuur, buitenlandse betrekkingen en ontwikkelingssamenwerking	1 531 885	1 406 642	1 529 771	97 916	101 498	53 112
Totaal		1 531 885	1 406 642	1 529 771	97 916	101 498	53 112

1. BELEIDSEVALUATIE EN MONITORING**1.1. Algemeen**

Sinds 1991 wordt binnen de Rijksgebouwendienst op systematische wijze omgegaan met beleidsevaluatie. Geleidelijk werd gebouwd aan een integrale opzet waarbij werd uitgegaan van een aantal typen van evaluatieactiviteiten in het kader van de rijkshuisvesting zoals project-evaluaties, monitoring, begrotingsindicatoren en afzonderlijke (diepte-) evaluaties.

Door zowel interne als externe ontwikkelingen binnen de rijkshuisvesting werd halverwege 1996 een heroriëntatie over de opzet van de beleids-evaluatie bij de Rijksgebouwendienst noodzakelijk. Vooral de consequenties van de nu actuele stelselwijziging werden als omslagpunt in het denken over de beleidsevaluatie bij de Rijksgebouwendienst gezien. Op grond daarvan werd begin 1997 gekozen voor een tweesporenbeleid ten aanzien van de uitvoering en ontwikkeling van de beleidsevaluatie:

- enerzijds werd de uitvoering voor 1997 en 1998 teruggebracht tot een zogenaamde «bottom-line» waarin alleen de voortgaande trajecten zoals monitoring en projectevaluaties zouden plaatsvinden naast een aantal reeds ingezette of toegezegde incidentele evaluaties.
- anderzijds werd gekozen voor een nieuwe opzet van de beleids-evaluatie op basis van de uitgangspunten voor de stelselwijziging rijkshuisvesting.

Medio 1997 is gestart met de opzet en uitwerking, na het principebesluit door het kabinet over de stelselwijziging, van deze nieuwe opzet.

In het kader van de monitoring is gewerkt aan de landelijke rapportage Monitoring Beleidsevaluatie. Hierin wordt de wijze waarop de doelstellingen uit het RHP I en RHP II worden gerealiseerd, als gevolg van mutaties in de voorraad gebouwen van de Rijksgebouwendienst, beschreven en geanalyseerd. Daarbij is een vergelijking gemaakt tussen de afgelopen vier jaren. De resultaten kunnen onder meer worden gebruikt bij het opstellen van het Meerjarenbeleidsplan Rijkshuisvesting en het bedrijfsplan voor de Rijksgebouwendienst.

In 1998 zullen voorstellen worden gedaan om de monitoring te laten aansluiten bij de beoogde ontwikkeling van de Rijksgebouwendienst in de richting van een agentschap met de daarbij behorende klantrelaties.

1.2. Recent afgeronde evaluatie: Europees aanbesteden van installatie-onderhoudscontracten door de Rijksgebouwendienst

In juli 1995 zijn alle onderhoudscontracten die op 30 juni 1995 afliepen opnieuw aanbesteed. Bij deze aanbesteding zijn om efficiency redenen (onder andere minder administratieve handelingen) opdrachten gebundeld tot clusters en conform de EG-richtlijn «diensten» (92/50/EEG) aanbesteed.

Naar aanleiding van deze EG-aanbestedingen hebben de installatie-technische branche-organisaties UNETO, VNI (Vereniging van Nederlandse Installatiebedrijven) en VLR (Nederlandse Vereniging voor Lift- en Roltechniek) bezwaar aangetekend. Dit betrof in hoofdzaak het bundelen van opdrachten met betrekking tot het installatie-onderhoud waardoor (volgens de branche-organisaties) Europees moest worden aanbesteed. Daarnaast was kritiek geuit op de gevolgen voor het Midden- en Kleinbe-

drijf van de in dit verband uitgevoerde Europese aanbesteding. In 1995 is daarom in overleg met de branche-organisatie besloten een breed evaluatie-onderzoek uit te voeren. Doel van deze evaluatie is het op een objectieve manier in beeld brengen van wat zich in dit verband bij alle betrokken partijen heeft afgespeeld, het trekken van conclusies en het doen van beleidsaanbevelingen. Een rapportage over het evaluatie-onderzoek is eind 1996 verschenen.

Samenvatting van het Evaluatie-rapport

De Rijksgebouwendienst beoogde door clustering van de opdrachten gekoppeld aan een maximale looptijd van 4 jaar tot een efficiëntere uitvoering van het onderhoud van rijksgebouwen te komen. Vanwege de omvang van de diensten (totaal van de opdrachten van de Rijksgebouwendienst ca. f 80 mln. voor een periode van 4 jaar) dienden de opdrachten door de Rijksgebouwendienst Europees te worden aanbesteed. Dit is het geval indien de geraamde waarde van de opdracht uitstijgt boven een drempelwaarde van ongeveer f 0.3 mln.

De Europese aanbesteding is door de Rijksgebouwendienst volgens de geldende EG-procedures uitgevoerd. De regionale directies zeggen een (zij het bescheiden) uitgavenvoordeel te hebben behaald met de bundeling van de onderhoudscontracten. Het zal echter pas na één of twee jaar mogelijk zijn hier een definitief oordeel over te geven. De gebruikers van rijksgebouwen zijn door de Rijksgebouwendienst-directies geïnformeerd over de wisseling van onderhoudsbedrijven. Vooral waar bijzondere veiligheidseisen gelden was nader overleg noodzakelijk over de mogelijkheden om de veiligheid te blijven garanderen. Het beleidsmatig overleg tussen de Rijksgebouwendienst en de branche-organisaties is tegelijk met de EG-aanbesteding gestart. In het rapport wordt geconcludeerd dat dit overleg wellicht eerder had moeten starten. Door de gevolgde aanbestedingsprocedure is er sprake van schaalvergroting. Dit blijkt uit de sterke reductie van het aantal bedrijven dat na de aanbestedingsprocedure zaken doet met de Rijksgebouwendienst, terwijl het onderhoudswerk niet is verminderd.

De beleidsconclusies en aanbevelingen zijn de volgende:

1. Het is onduidelijk hoe de EG-aanbestedingsrichtlijnen geïnterpreteerd moeten worden als het gaat om installatie-onderhoud. Dit punt wordt betrokken bij de evaluatie van de richtlijnen en de reactie op het Groenboek door het EG-Beraad voor de Bouw.
2. Er is behoefte aan een zo efficiënt mogelijke toepassing van de EG-richtlijnen (best practice). Dit punt wordt ingebracht in de door de Coördinerend Bewindsman voor de bouw ingestelde bouwbrede werkgroep bouwopdrachten.
3. Kwalificatie van bouwbedrijven zou een bijdrage kunnen leveren aan het verlagen van de transactiekosten en het verbeteren van de kwaliteit van het aanbesteden. Dit punt wordt ingebracht in de bouwbrede Klankbordgroep Kwalificatie van bouwbedrijven.
4. De marktwerking in de bouwnijverheid vraagt van de Rijksgebouwendienst evenwichtige, algemeen aanvaarde en toepasbare «spelregels» die in onderling overleg tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers moeten worden afgesproken. Dit punt wordt ingebracht in de bouwbrede werkgroep marktwerking/ordening.
5. Beleidslijnen inzake opdrachten van de Rijksgebouwendienst aan

installatie-onderhoudsbedrijven dienen tijdig met de branche te worden besproken. Dit punt wordt betrokken bij de jaarlijkse verlen-
ging van de onderhoudscontracten in een Rijksgebouwendienst-
branche specialistenoverleg.

6. De kosten/baten van de «gebundelde» opdrachten zullen 3 jaar na de aanbesteding worden geëvalueerd.

1.3. Overzicht afgeronde en voorgenomen evaluaties

In het navolgende overzicht zijn de (recent) afgeronde, lopende en voorgenomen beleidsevaluaties gepresenteerd.

Afgeronde beleidsevaluaties: 1996, 1997

nr.	onderwerp	artikel	conclusies en gebruik	ex post/ ex ante	gereed
RIJKSHUISVESTING					
1	Uitvoering onderhoudsbeleid, periode 1994–1995	01.09	De evaluatie van de Nota Onderhoud Rijkshuisvesting (NOR) brengt de implementatie van maatregelen en aspecten uit de NOR (1993) in beeld en leidt tot een update van de begrotingsindicator Onderhoudsvoorraad. Geconcludeerd wordt dat de verwachte stijging van de onacceptabele onderhoudsvoorraad tot begin 1996 is vermeden. Beleidsconclusies zullen, indien relevant, worden opgenomen in één van de beleidsvoorbereidende nota's voor de Rijks-huisvesting.	ex post	1996
2	Rijkshuisvestingsplan II scenario's, periode 1992–1995	*)	Het betreft een onderzoek naar verandering scenario's RHP I en RHP II. De bij het RHP II gehanteerde scenario's zijn geanalyseerd. De conclusies worden ingebracht in de nieuwe scenario's.	ex post	1996
3	Evaluatie Normeringsstelsel, periode 1993–1996	*)	Met als referentie de in 1992 uitgebrachte Normeringsnota wordt de realisatie van de doelen van het normeringsstelsel nagegaan, worden sterke en zwakke punten van het stelsel in het licht van de veranderende omgeving bekeken en worden contouren geschetst van een nieuw of bijgesteld normeringsstelsel.	ex post	1996
4	Evaluatie bouwaanbestedingsbeleid overheden	*)	Het nationale bouwaanbestedingsbeleid is in 1995 geëvalueerd. Op grond van deze evaluatie heeft een bijstelling plaatsgevonden van dit beleid. In het vervolg wordt gestreefd naar een verbetering van het aanbestedingsproces en een verlaging van de transactiekosten. Daarnaast zal het overleg tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers in de bouwsector om te komen tot onderlinge afspraken worden bevorderd. Alleen in het geval partijen niet tot onderlinge afdoende afspraken kunnen komen zal regelgeving van rijkswege overwogen kunnen worden. Implementatie van dit bijgestelde beleid heeft inmiddels plaatsgevonden door middel van het instellen van een aantal bouwbrede werkgroepen. Door deze werkgroepen wordt getracht in onderling overleg te komen tot oplossingen voor een aantal actuele vraagstukken.	ex post	1996

Afgeronde beleidsevaluaties: 1996, 1997

nr.	onderwerp	artikel	conclusies en gebruik	ex post/ ex ante	gereed
5	Evaluatie veiligheids- en gezondheidsmodellen (V&G-modellen) in het kader van het Bouwprocesbesluit (1e en 2e fase)	n.v.t.	Door VROM is instrumentarium ontwikkeld voor de bouw ter vereenvoudiging van de toepassing van het Bouwprocesbesluit. Een jaar na de ingebruikname blijkt dat door partijen veel is gedaan aan voorlichting over het gebruik van de V&G-modellen, maar dat niet in alle gevallen evenveel interesse bestaat voor toepassing van de modellen. Gestart wordt nu met de 3e fase: stimuleren van het gebruik van V&G-modellen.	ex post	1996
6	Evaluatie Europees aanbesteden onderhoud	01.09	In 1995 zijn gebundelde onderhoudsopdrachten door de Rgd Europees aanbesteed. Opzet, uitvoering en effecten van dit besluit zijn in overleg met de betrokken actoren geëvalueerd. Geconcludeerd wordt dat de Rgd e.e.a. formeel op juiste wijze heeft uitgevoerd, maar onvoldoende heeft gecommuniceerd met de branche-organisaties. De kosten/baten van de gebundelde opdrachten zullen drie jaar na de aanbesteding worden geëvalueerd.	ex post	1996
7	Opdrachtgeverschap Rijksgebouwendienst, periode t/m 1995	*)	Evaluatie van de ervaringen met prestatiecontracten die met name in het project JR120 bij de realisatie van gerechtsgebouwen zijn gebruikt. Duidelijk is geworden dat het prestatiecontract potenties heeft, maar dat in de beginfase van huisvestingsprojecten duidelijkheid moet zijn over de risico's. De conclusies worden benut bij het nader formuleren van het inkoopbeleid.	ex post	1997
8	Kwalificatie onderzoek van bouwbedrijven door NEI	n.v.t.	Vooronderzoek naar kosten/batensysteem voor de kwalificatie van bouwbedrijven door NEI. Vooralsnog is besloten het hoofdonderzoek niet op te dragen.	vooronderzoek	1997

*) Betreft Rgd-breed onderzoek dat niet naar begrotingsartikelen is te specificeren.

Voorgenomen en lopende beleidsevaluaties: 1997, 1998

nr.	onderwerp	artikel	doel en onderzoeksaspecten	ex post/ ex ante	gereed
RIJKSHUISVESTING					
1	Evaluatie huisvestingsprojecten die in 1996 gerealiseerd zijn	01.08 01.09 01.10 01.11	Evaluatie van huisvestingsprojecten met beoordeling op de beleidsaspecten zoals geformuleerd in de Rijkshuisvestingsplannen. Doel is de interne processen op niveau te handhaven dan wel te verbeteren.	ex post	1997
2	Evaluatie en verantwoording regeringsbesluiten in RHP II	*)	Beschrijven van de wijze waarop inhoud is gegeven aan de regeringsbesluiten in het tweede Rijkshuisvestingsplan.	ex post	1997
3	Ex-ante evaluatie Normeringsstelsel	*)	Het sturend vermogen van het bestaande stelsel wordt geconfronteerd met de sturingsopgave van de «nieuwe» omgeving.	ex ante	1997
4	Evaluatie Stichting Bureau Architectenregister	n.v.t.	De Stichting Bureau Architectenregister is in 1988 opgericht als zelfstandig bestuursorgaan. Eénmaal in de vijf jaar wordt het functioneren geëvalueerd.	ex post	1997
5	Evaluatie grondslagen beleid Rijksbouwmeesters	n.v.t.	Voortbouwend op de publicatie «De Rijksbouwmeester» (1995) worden de grondslagen van beleid van de Rijksbouwmeesters sinds 1970 geëvalueerd.	ex post	1997

*) Betreft Rgd-breed onderzoek dat niet naar begrotingsartikelen is te specificeren.

2. Indicatoren

2.1. Algemeen

Met de presentatie van indicatoren in de begroting heeft de Rijksgebouwendienst in de Rijksbegroting 1996 een begin gemaakt. Via een 5-tal indicatoren, gerelateerd aan beleidsdoelen van de dienst, wordt informatie gegeven over de effectiviteit van het gevoerde beleid. De thans beschikbare informatiebronnen van de Rijksgebouwendienst vormen hierbij de basis. Deze indicatoren, die betrekking hebben op het huisvestingsproces, zijn wederom getoetst en waar mogelijk zijn trends zichtbaar gemaakt. Daarnaast wordt in de voorliggende begroting, evenals in de Rijksbegroting van 1997, voor de begrotingsartikelen «Huren» en «Onderhoud en Exploitatie» via een indicator een relatie gelegd tussen de begrotingsartikelen en de daaraan gerelateerde huisvesting.

De opgedane ervaring met indicatoren in deze groeifase laat zien dat de positieve impuls, die ervan uit gaat, groter is naarmate de indicatoren meer integraal onderdeel uitmaken van de reguliere bedrijfsvoering. De mogelijkheid tot een effectieve sturing wordt enerzijds bepaald door de gekozen indicator, anderzijds door de aanwezige (financiële) informatievoorziening, die voor de uitwerking van de indicator vereist is. De huidige indicatoren komen via een extra-comptabele verantwoording tot stand, lenen zich in beperkte mate voor sturing (op kosten) en vereisen bijzondere aandacht voor de administratieve organisatie. Voor indicatoren, die een sturing op kosten beogen, zoals de indicatoren huisvestingskosten, heeft een administratief stelsel gebaseerd op baten-lasten de voorkeur. Door de overgang per 1 januari 1999 naar het baten/lastenstelsel voor het agentschap Rijksgebouwendienst ontstaan wijzigingen in de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Opererend als een output-gerichte organisatie gaat de Rijksgebouwendienst niet alleen verantwoording afleggen aan de Staten-Generaal, maar ook aan de afnemers. Daarbij zal ook de interne bedrijfsvoering aan het nieuwe stelsel worden aangepast. Dit impliceert dat nieuwe en aanvullende indicatoren zullen worden ontwikkeld, die inzicht geven in de mate van doeltreffende doelmatigheid van het gevoerde beleid. Ook aan de administratieve organisatie voor het opstellen van die indicatoren zal op een meer adequate wijze uitvoering kunnen worden gegeven. Hierbij biedt de invoering van het baten-lasten stelsel het voordeel dat intracomptabel een goed kosteninzicht ontstaat en betere mogelijkheden aanwezig zijn om via indicatoren op kosten te gaan sturen.

De presentatie van de huidige indicatoren, behorend bij het vigerende kas/verplichtingenstelsel en de daarbij getrokken conclusies dienen in het licht van deze nieuwe ontwikkelingen te worden beschouwd.

2.2. Indicator Locatiekeuze

Ten behoeve van de indicator locatiekeuze wordt per vestiging nagegaan in welke mate het bereikbaarheidsprofiel van de locatie overeenkomt met het mobiliteitsprofiel van de aldaar gevestigde rijksdienst. Daarbij worden de volgende bereikbaarheidsprofielen onderscheiden:

- A: goed bereikbaar per openbaar vervoer
- B: zowel met de auto als met openbaar vervoer goed bereikbaar
- L: Best door het Openbaar vervoer ontsloten Locatie (BOL-locatie: wordt buiten de stadsgewesten gebruikt i.p.v. afzonderlijke A- en B-locaties)
- C: goed bereikbaar per auto
- R: overige (restlocaties).

Bij het bepalen van de geschiktheid is het uitgangspunt voor diensten met een A-mobiliteitsprofiel dat A- en L-locaties «zeer geschikt» en B-locaties «geschikt» zijn; voor diensten met een B-mobiliteitsprofiel zijn B- en L-locaties «zeer geschikt» en A-locaties «geschikt».

Mutaties in de voorraad in 1996

toegevoegd m ² bvo x 1000 bereikbaarheidsprofiel van locatie						afgestoten m ² bvo x 1000 bereikbaarheidsprofiel van locatie					
mob. prof.	A	L	B	C	R	mob. prob.	A	L	B	C	R
A	64	14	120	0	1	A	84	4	35	6	4
B	1	4	24	128	53	B	13	3	7	29	27
C	0	0	0	0	0	C	0	0	0	1	0

Uit de gegevens in bovenstaande matrices kan worden geconcludeerd dat van de in 1996 aan de voorraad toegevoegde panden 56% staat op locaties die (zeer) geschikt zijn voor de desbetreffende dienst. Dat niet alle panden staan op dergelijke locaties komt omdat naast het locatiebeleid ook andere factoren een rol spelen bij de locatiekeuze. In 1996 speelde dit nog iets sterker dan 1995 toen ca. 61% van de panden op (zeer) geschikte locaties stonden.

Ook in 1996 zijn met name de nieuwe penitentiaire inrichtingen voor een groot deel debet aan de verschuiving van A- naar B-locaties. Het betreft hier o.a. de inrichtingen te Almelo, Dordrecht, Lelystad, Almere, Alphen aan de Rijn, Spijkenisse, Doetinchem en Krimpen aan de IJssel en de uitbreidingen in Veenhuizen. De belangrijkste motieven voor het afwijken van het mobiliteitsbeleid zijn dezelfde als vorig jaar, namelijk de maatschappelijke wenselijkheid om op korte termijn een uitbreiding van de celcapaciteit te realiseren, waardoor de beschikbaarheid van terreinen een belangrijke factor is geweest bij de bepaling van de locaties. Worden deze inrichtingen buiten de cijfers gelaten dan blijkt dat 92% van de m² b.v.o. is gesitueerd op hiervoor in aanmerking komende locaties.

2.3. Indicator Ruimtegebruik

Om voor de onderscheiden onderdelen van de Rijksdienst tot redelijk vergelijkbare cijfers te komen is de totale sector rijk in tweeën verdeeld: huisvesting voor het administratief georiënteerde deel van de rijksdienst en huisvesting voor het specifieke deel.

Bij specifieke huisvesting moet o.a. gedacht worden aan Penitentiaire Inrichtingen, rechtbanken, verschillende laboratorium-complexen, Paleizen, musea, enzovoort. Daarnaast zijn delen van de rijksdienst buiten beschouwing gelaten, waarvan de Rijksgebouwendienst niet de volledige huisvesting in beheer heeft. Met name gaat het dan om Rijkswaterstaat en Defensie.

De totale rijksorganisatie die door de Rijksgebouwendienst wordt gehuisvest, stijgt in 1996 met 3% t.o.v. het jaar 1995. Van de totaal ca. 108 500 fte bij de sector rijk kunnen ca. 69 300 fte gerekend worden tot de administratief georiënteerde organisaties.

Vorig jaar was dit nog ca. 67 500 fte. Deze groei laat zich met name verklaren door de groei van de organisaties (met name rechtbanken) op het terrein van de Justitiële keten en de Belastingdienst.

Naast de ca. 69 300 fte die gerekend worden tot de sector rijk, worden ook andere sectoren van de rijksdienst in de bij de Rijksgebouwendienst in beheer zijnde panden gehuisvest. Dit betreft de sector Rechterlijke Macht (ca. 2400 fte) en het deel van de sector politie, waarvan de minister van Justitie beheerder is (ca. 3100 fte). De eerste sector wordt meegerekend in het administratieve deel; de sector politie in het specifieke deel van de rijksdienst.

Overzicht van de gebruikte vloeroppervlakte en fte's m.b.t. het administratief georiënteerde deel

Ministerie	m ² bvo	fte's	m ² bvo per fte	m ² bvo per fte	m ² bvo per fte
	per 1/1/97		per 1/1/97	per 1/1/96	per 1/1/95
Hoge Colleges van Staat					
Algemene Zaken	22 000	303	73	72	82
Buitenlandse Zaken	88 700	1 694	52	54	52
Kabinet Nederlandse Antillen/Arubaanse Zaken	3 100	50	62	67	48
Justitie	652 700	13 008	50	49	45
Binnenlandse Zaken	88 200	1 943	45	47	62
Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	88 900	2 244	40	41	42
Financiën	903 500	31 841	28	30	31
Defensie			nvt	nvt	nvt
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	154 800	4 056	38	40	37
Verkeer en Waterstaat	89 500	2 764	32	48	44
Economische Zaken	198 100	4 712	42	48	44
Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	161 700	4 097	39	33	37
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	85 400	2 212	39	39	41
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	151 500	2 737	55	59	55
Totaal	2 688 100	71 661	38	39	39

*) Bovenstaande gegevens hebben een indicatief karakter en dienen nog nader te worden uitgewerkt.

Uit het vorenstaande overzicht blijkt dat er ultimo 1996 ca. 38 m² bruto vloeroppervlakte per formatieplaats gemiddeld in gebruik is. Dit getal is een geringe teruggang ten opzichte van de twee eerdere jaren.

Per saldo laat zich dat verklaren door een iets gekrompen omvang van de rijkshuisvesting (-/- 50 000 m² bvo) en een weer gegroeide (administratieve) rijksdienst (+ 2000 fte).

Rond dit gemiddelde cijfer bestaat een bandbreedte, waarbij Financiën (Belastingdienst) en Verkeer en Waterstaat de ondergrens geeft en Algemene Zaken en het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken de bovengrens.

Opvallend is dat voor de meeste ministeries sprake is van een teruglopen van het gemiddelde ruimtegebruik. De verklaring hiervoor is dat de meeste organisaties weer licht groeien en de huisvesting stabiel blijft of in geringe mate in omvang afneemt.

De opvallende teruggang van het ruimtegebruik bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat wordt grotendeels verklaard door de afname van het aantal panden na verzelfstandigingen en verhuizingen.

2.4. Indicator Huisvestingskosten

Om bij de indicator huisvestingskosten het inzicht te verhogen is ten opzichte van de presentatie in de vorige begroting het domein uitgebreid en wordt thans een overzicht gegeven van alle ministeries (excl. Huis der Koningin, Algemene Zaken, Hoge Colleges van Staat, Zelfstandige Bestuursorganen en Monumenten met erfgoedfunctie zonder

huisvestingsfunctie). Er wordt informatie verstrekt over de panden met hoofdzakelijk een kantoorfunctie. Bij de bepaling van de huisvestingskosten, waarbij is uitgegaan van verschillende kostencomponenten, is voor de eigendomspanden de waarderingsgrondslag een bepalende factor. In het licht van de komende stelselwijziging is ervoor gekozen om aan te sluiten bij de daar gehanteerde basisprincipes en bij deze presentatie derhalve de historische kostprijs aan te houden. Gelet op het bouwjaar van een groot aantal panden en de huidige opzet van de financiële administratie is het niet altijd mogelijk om de historische kostprijs te achterhalen en is deze waardering op theoretische wijze vastgesteld. Dit model is in de vorige begroting reeds voor een beperkt aantal sectoren geïntroduceerd en op enkele onderdelen aangepast. Bij dit model gelden de volgende uitgangspunten:

- vanuit de huidige gemiddelde investering per m² bvo, voor vergelijkbare categorieën panden, is via prijsindexcijfers de historische kostprijs in het bouwjaar bepaald.
 - aangenomen is dat in bepaalde cycli herinvesteringen plaatsvinden.
 - voor de afschrijvingstermijnen en herinvesteringen zijn rekenwaarden aangehouden zoals overeengekomen met het ministerie van Financiën.
 - de rentelasten zijn berekend over de theoretisch bepaalde boekwaarde.
 - naast afschrijving en rentelasten zijn de bijkomende kosten, te weten, dagelijks onderhoud, eigenaarslasten, leegstandskosten en beheerskosten als opslagkosten per m² bvo toegevoegd.
 - voor de huurpanden is uitgegaan van de feitelijke huurovereenkomsten, vermeerderd met aanvullende lasten als gevolg van het inbouwpakket, beheerskosten en leegstandskosten.
 - Bij de berekening is rekening gehouden met de huisvestingssituatie per 1-1-1999, dit als ingangsdatum van het nieuwe stelsel.
 - Bij hoofdzetels van ministeries, is bij afwijking van de berekende historische kostprijs van de markthuurlast o.b.v. de Quick Scan Rentemethode voor de laatste gekozen.
- (NB: bovenstaande twee laatste aandachtstreepjes zijn afwijkend t.o.v. berekening zoals opgesteld t.b.v. de Begroting 1997)

Huisvestingskosten per 1/1/1999 (prijspeil 1997)

	Huisvestingskosten per m ² bvo
Kab. Ned. Antillen/Arub. Zaken	300
BuiZa	273
Justitie	270
BiZa	265
OCW, excl. musea	272
Financiën	265
Defensie	300
VROM	289
V&W	187
EZ	230
LNV	234
SZW	283
VWS	238

*) Bovenstaande gegevens hebben een indicatief karakter en dienen nog nader te worden uitgewerkt.

Omdat de Koninklijke Paleizen, Hoge Colleges van Staat en Algemene Zaken door hun bijzondere huisvesting binnen het nieuwe huurders-verhuurdersmodel een aparte positie innemen zijn hierover in de bovengenoemde tabel geen gegevens opgenomen.

Bij de opgave voor het ministerie van Justitie moet in ogenschouw worden genomen dat een aantal dienstonderdelen, zoals de rechterlijke macht, justitiële inrichtingen, KLPD en gerechtelijke laboratoria worden beschouwd als specifieke sectoren en derhalve niet worden meegenomen in de berekeningen voor de panden met een kantoorfunctie.

De variatie in de huisvestingen, qua aantal, grootte en leeftijd, vormt de verklaring voor de bandbreedte in de berekeningsuitkomsten. De berekeningen zijn gemaakt met een theoretisch historische kostprijsmodel, welke een redelijke indicatie geeft voor de totale onroerend goed portefeuille van het rijk. De betrouwbaarheid van het model neemt af naarmate de selectie van het aantal panden binnen een ministerie kleiner wordt.

2.5. Indicator Onderhoudsvoorraad

Met de indicator onderhoudsvoorraad wordt het op korte termijn gewenste onderhoud in geld uitgedrukt en wordt de urgentie aangegeven. De aard van de gewenste onderhoudswerkzaamheden wordt aangeduid als aspecten, de urgentie als prioriteiten, zodat een zogeheten aspect-prioriteitenmatrix ontstaat.

Deze matrix is een momentopname, gebaseerd op behoefteplannen, die op hun beurt berusten op regelmatige inspecties van de gebouwen-voorraad. Wat betreft de prioriteitsstelling geldt dat onderhoudssituaties die leiden tot aanmerkelijke negatieve gevolgen voor de veiligheid en gezondheid van werknemers, verstoring van bedrijfsprocessen en vernietiging van cultuurbezit niet mogen voorkomen. Dit deel van de onderhoudsvoorraad wordt als onacceptabel betiteld. Net als voor de totale onderhoudsvoorraad geldt voor het onacceptabele deel ervan dat er enerzijds een jaarlijkse aangroei plaatsvindt en anderzijds door mutaties in de voorraad en door de inzet van onderhoudsmiddelen een afname plaatsvindt. Door middel van de indicator kan worden gevolgd of de beoogde ontwikkelingen inderdaad plaatsvinden. Ongewenste ontwikkelingen bij ongewijzigd beleid werden voorzien ten tijde van de Nota Onderhoud Rijkshuisvesting in 1992 en hebben geleid tot de inzet van extra middelen.

Thans is het beeld redelijk stabiel. Ten opzichte van de vorige begroting is sprake enerzijds van een lichte daling van de totale onderhoudsvoorraad (van f 363 mln. naar f 360 mln.), anderzijds van een lichte stijging van het onacceptabele deel van deze voorraad (van f 224 naar f 228 mln.). Deze ontwikkelingen worden zo nauwkeurig mogelijk gevolgd. Voorlopig wordt de conclusie van vorig jaar gehandhaafd dat dankzij de gerichte inzet van onderhoudsmiddelen een substantiële toename van de onacceptabele onderhoudsvoorraad wordt voorkomen.

Onderhoudsvoorraad per 1-1-97, in mln. gld.

		<< laag				hoog >>					
Aspect	Prioriteit	9	8	7	6	5	4	3	2	1	Totaal
1	veiligheid/gezondheid							14,3	5,7	2,5	22,5
2	cultuur-/historische waarde						6,8	4,3	2,5		13,6
3	bedrijfsproces afnemer					35,8	23,1	77,9			136,8
4	functioneren bouw-/install.delen				1,8	2,4	3,7				7,9
5	esthetica/belevenswaarde/ergernis			12,0	6,7	32,0					50,7
6	financieel		0,8	0,9	3,6	4,9	12,3	38,9			61,4
7	technisch	15,9	17,1	33,8							66,8
	totaal	15,9	17,9	46,7	12,1	75,1	45,9	135,4	8,2	2,5	359,7
						131,8	227,9				

acceptabel 36,6%

63,4% onacceptabel

2.6 Indicator samenhang inzet personeel en output Rijksgebouwendienst

In de Memorie van Toelichting XI-B (Rijkshuisvesting) bij de begrotingen voor 1996 en 1997 werd door de Rijksgebouwendienst inzicht geboden in het verband dat bestaat tussen de input en de output van de dienst. Daartoe werd een overzicht gepresenteerd van de totale personeelsinzet van de Rijksgebouwendienst verdeeld naar de kernprocessen. Als kernprocessen gelden de volgende hoofdtaken van de dienst:

- Beleid en allocatie,
- Inkoopmanagement,
- Accountmanagement,
- Vastgoedmanagement.

Beleid en allocatie betreffen de functie huisvestingsbeleid en de allocatie van de financiële middelen die beschikbaar zijn voor de huisvesting van rijksdiensten.

Inkoopmanagement omvat die taken die worden uitgeoefend op de markt bij het kopen, huren, bouwen en verbouwen van objecten van huisvesting, inclusief alle adviesfuncties ten behoeve van deze taken.

Onder accountmanagement zijn opgenomen die werkzaamheden die ten doel hebben de relatie met de gebruikers van gebouwen te behartigen, zoals accountmanagement, klantbeheer en programmamanagement. Vastgoedmanagement heeft betrekking op het technische en zakelijk vastgoedbeheer, portefeuillemanagement en de daarop betrekking hebbende adviesfuncties.

Op basis van de werkelijke personeelsbezetting van vaste en tijdelijke medewerkers van de dienst *per ultimo* 1996 kan het volgende overzicht worden opgesteld, waarbij de niet rechtstreeks aan de kernfuncties toe te kennen inzet van personeel (32%) conform de in het overzicht gepresenteerde verhoudingen is toegedeeld naar de kernfuncties.

	Beleid en allocatie	Inkoopmgt.	Accountmgt.	Vast- goedmgt.	Totaal
Mensjaren (abs.)	84	410	73	284	850
% pers.bestand	10	48	9	33	100

De absolute aantallen per functie bewegen zich reeds een aantal jaren in dalende lijn. De procentuele inzet per kernfunctie is over de jaren 1995 en 1996 echter nauwelijks gewijzigd.

2.7. Indicatoren gerelateerd aan begrotingsartikelen

A. Huren

Voor de vaststelling van de verrichte uitgaven Huren zijn naast het begrotingsartikel «Huren» (artikel 01.08) ook de uitgaven «JR-Huren» (artikelonderdeel 01.11.04) meegenomen. De berekening van de gemiddelde huuruitgave per m² bruto vloeroppervlakte (bvo) geeft als resultaat:

	1996	1995	1994
Gemiddelde huuruitgave per m ² bvo	f 228	f 213	f 200

De gemiddelde resultaten vertonen een herkenbaar beeld en laten vanaf 1994 een jaarlijkse stijging zien van 6 à 7%. Deze toename is niet alleen het gevolg van een indexering van de huurbedragen. Ook de hogere huurprijzen voor de toegevoegde m² in 1995 en 1996, leveren een bijdrage aan de verhoging van de gemiddelde huuruitgave. Dit is mede een uitvloeisel van het algemeen regeringsbeleid om huisvesting te realiseren op locaties in centra van steden, gelegen in de nabijheid van het openbaar vervoer, alwaar de huurprijs doorgaans op een hoger niveau ligt.

B. Onderhoud & Exploitatie

Indien de totale uitgaven van het begrotingsartikel (01.09) worden gerelateerd aan de m² bvo van de eigendomspanden ontstaat voor de jaren 1994 tot en met 1996 het volgende beeld:

	1996	1995	1994
Gemiddelde uitgave O&E per m ² bvo eigendom	f 64	f 54	f 43

De indicator geeft een stijgende lijn aan. Met een extra inzet van onderhoudsmiddelen is beoogd een toename van de onacceptabele onderhoudsvoorraad te voorkomen. Deze beleidskeuze heeft tot positieve resultaten geleid (zie de indicator onderhoudsvoorraad).

**GRONDSLAGEN ARTIKEL(ONDERDEEL)EN EN OVERIGE
(ACHTERGROND)INFORMATIE****Uitgaven en verplichtingen**

In deze bijlage is per artikel(onderdeel) of voor een clustering van artikel(onderdeel)en informatie opgenomen over de grondslagen. Bovendien is in deze bijlage de informatie opgenomen, die minder beleidsrelevant is.

Aan de in deze bijlage opgenomen informatie kunnen geen rechten worden ontleend. Met name de vermelde bedragen hebben een indicatief karakter.

Concreet betekent dit dat in deze bijlage de volgende informatie is opgenomen:

1. het artikel(onderdeel)nummer of een clustering van artikel(onderdeel) nummers;
2. de omschrijving van het artikel(onderdeel);
3. alle wettelijke regelingen en/of besluiten, waarop nog verplichtingen worden aangegaan of uitgaven worden verricht in 1998;
4. de formele vindplaats van de wettelijke regeling en/of het besluit;
5. de vindplaats van de laatste wijziging van de wettelijke regeling en/of het besluit;
6. de doelstelling, die de wetgever resp. de minister wil bereiken;
7. de doelgroep, die de wetgever resp. de minister wil bereiken;
8. de aard van de financiële stimulans of het soort instrument volgens de wettelijke regeling en/of het besluit;
9. de aan te gane verplichtingen en de te verrichten uitgaven in 1998 op basis van de wettelijke regeling en/of besluit.

Deze bijlage beoogt met name de rechtmatigheid van de in 1998 aan te gane verplichtingen en te verrichten uitgaven, uit oogpunt van de betaaltitel, te waarborgen.

ALGEMEEN**Het artikelonderdeel «Ambtelijk personeel»**

Op deze artikelonderdelen worden de verplichtingen en uitgaven geraamd, die verband houden met de loonkosten van het ambtelijk personeel.

Onder de loonkosten dient hier verstaan te worden: salarissen, belastbare toelagen en vergoedingen (incl. bovenmatige vergoedingen), sociale lasten, inhoudingen/kortingen, en dergelijke.

Op onderhavig artikelonderdeel worden de loonkosten voor de volgende personen geraamd:

- personeel met een vast dienstverband bij VROM;
- personeel met een tijdelijk dienstverband bij VROM;

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1998.

Het artikelonderdeel «Overige personele uitgaven»

Op deze artikelonderdelen worden de overige personele uitgaven, met uitzondering van de uitgaven ten behoeve van het post-actief personeel geboekt (zie de artikelonderdeel «Post-actieven»).

Dit betekent dat de volgende uitgaven op onderhavig artikelonderdeel geraamd worden:

- externe medewerkers;
- inhuur van externe architecten en adviseurs ten behoeve van projectmanagement, alsmede de direct daarbij behorende project-ondersteuning;
- de uitgaven voor woon-werkverkeer, inclusief de kosten persoonlijke vervoersbewijzen in het kader van het vervoersmanagementplan VROM;
- kosten in het kader van de studiefaciliteitenregeling (tegemoetkomingen in opleidingen en reiskosten medewerkers);
- belastingvrije en belastbare gratificaties;
- onbelaste vergoeding bewust belonen;
- kosten ZVO;
- uitgaven t.b.v. binnen VROM gedetacheerde medewerkers;
- à priori groepen:
 - * honoraria voor (plaatsvervangende) voorzitters;
 - * gewetensbezwaarden;
 - * personeel t.l.v. derden buiten de rijksoverheid;
 - * personeel o.b.v. werkgelegenheidsmaatregelen;
 - * stagiaires en practicanten.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1998.

Het artikelonderdeel «Post-actieven»

Op deze artikelonderdelen worden alle uitgaven aan post-actief personeel geraamd en verantwoord. De uitgaven worden verricht in het kader van de volgende uitkeringsregelingen:

- Sociaal Beleidskader VROM;
- (afgekochte) wachtgelden uit hoofde van de volgende regelingen:
 - * Wachtgeldgarantieregeling 1987;
 - * Rijkswachtgeldbesluit 1959;
 - * Uitkeringsregeling 1966, artikel 8 lid 1 en 2;
 - * WWV-vervangende uitkering Overheidspersoneel;
 - * Uitkering wegens functioneel leeftijdsontslag.

Ook de kosten van het afkopen van wachtgeld en kosten van de aanvullende maatregelen in het kader van het Sociaal Beleidskader VROM (opleidingen, outplacement, e.d.), bedoeld om te voorkomen dat herplaatsers van VROM van de wachtgeld-regeling gebruik moeten maken, komen t.l.v. deze artikelonderdelen.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1998.

Het artikelonderdeel «Algemene materiële uitgaven»

Materiële uitgaven zijn uitgaven voor duurzame en niet duurzame consumptieve bestedingen van het Rijk, die noodzakelijk zijn voor het functioneren van het ambtelijk apparaat van VROM. Het gaat hierbij om de aanschaf van producten of diensten.

Op het artikelonderdeel «Algemene materiële uitgaven» worden alle materiële uitgaven, m.u.v. uitgaven t.b.v. automatisering, geboekt. De algemene materiële uitgaven worden onderverdeeld in de volgende drie uitgavenclusters:

- uitgaven voor huisvesting, ondersteunende diensten en bureaunkosten;
- uitgaven voor reis- en verblijfkosten, vorming en opleiding, management development en representatie.

De uitgaven voor vorming en opleiding zijn exclusief de uitgaven in het kader van de studiefaciliteitenregeling en het Sociaal Beleidskader VROM. De uitgaven voor reiskosten zijn exclusief de kosten voor woon-werkverkeer.

– overige uitgaven.

Dit zijn uitgaven voor o.a. bibliotheek- en documentatiekosten, rentekosten en schadeclaims en kosten betalingsverkeer.

Verder vallen hieronder de externen vallend onder de produktvariant (uitbesteding). Alle overige met uitbesteding samenhangende uitgaven (projectgebonden), ook als deze te maken hebben met vervanging van ambtelijk personeel zijn op de werkartikelen geraamd. De uitgaven leiden namelijk niet tot het op peil houden van de kennis als professionele opdrachtgever, maar vinden plaats ten behoeve van de voortgang van het project.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1998.

Het artikelonderdeel «Automatiseringsuitgaven»

Op de artikelonderdelen «Automatiseringsuitgaven» worden de materiële uitgaven geraamd, die in het kader van automatisering gedaan worden. Als voorbeelden van automatiseringsuitgaven kunnen genoemd worden uitgaven voor:

- exploitatie en beheer van bestaande geautomatiseerde informatiesystemen;
- onderhoud van bestaande geautomatiseerde informatiesystemen;
- ontwikkeling, bouw en implementatie van nieuwe geautomatiseerde informatiesystemen;
- werkplekautomatisering;
- infrastructurele voorzieningen.

De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1998.

Het artikel 01.06 «Onderzoek»

Op het artikel onderzoek worden uitgaven verantwoord, die gedaan worden voor onderzoek dat is uitbesteed aan externen en uitgaven in het kader van architectuurbeleid (zoals subsidies, prijzen en doeluitkeringen). Tevens wordt onderzoek verricht met betrekking tot het beleid van DuBo in relatie tot de rijkshuisvesting. De basis voor het aangaan van verplichtingen en het verrichten van uitgaven is de begrotingswet 1998.

Het artikelonderdeel 01.07 «Functionele kosten van het Koninklijk Huis»

Op dit artikelonderdeel worden vergoedingen van salariskosten en materiele uitgaven verantwoord vallend onder:

a. Paleizen Noordeinde, Huis ten Bosch, Amsterdam & Koninklijke Stallen:

- Gemeentelijke heffingen (reinigingsrecht, OZB, milieuheffingen),
- schoonmaak en onderhoud gebouwen en parken (gras maaien, wegnemen hinderlijke takken ect.),
- verwarming en verlichting.

b. Paleis Soestdijk:

- Gemeentelijke heffingen (reinigingsrecht, OZB, milieuheffingen),
- schoonmaak en onderhoud gebouwen en parken (grasmaaien, wegnemen hinderlijke takken etc.),
- verwarming en verlichting,
- onderhoud aan private vertrekken en de daarin aanwezige roerende en onroerende goederen die gebruikt worden in het staatbelang.

c. Jachtslot Het Loo:

- Kosten infrastructuur,
- bijdrage in de financiering ten behoeve van het onderhoud van wegen, buitenomrastering, wildroosters en omrastering van nieuwe bosaanplant.

Wettelijke regeling en/of besluit	formele vindplaats	vindplaats laatste wijziging	beoogde doelstelling	beoogde doelgroep	aard van stimulans/ soort instrument	verplichtingen 1998	uitgaven 1998
Hoofdbeleidssterrein 01. Huisvesting rijkdiensten (eigen dienst)							
01.02 Prijsbijstelling							
art. 5, lid 7, 8 en 9 van de Comptabiliteitswet	1992, 351		Administratief artikel voor het stallen van de nog over de artikelen te verdelen prijsbijstelling			0	0
01.03 Loonbijstelling							
art. 5, lid 7, 8 en 9 van de Comptabiliteitswet	1992, 351		Administratief artikel voor het stallen van de nog over de artikelen te verdelen loonbijstelling			0	0
01.05 Garanties							
Begrotingswet 1998			Het kunnen verstrekken van een vergoeding aan een particulier bedrijf bij het niet doorgaan van een project	bedrijfsleven		101	101
01.07 Functionele kosten van het Koninklijk Huis							
Herziening Financieel Statuut van het Koninklijk Huis	1970, 573		Vergoeden van salariskosten en materiële uitgaven, voortvloeiende uit het beheerdersonderhoud van gebouwen en parken en het verstrekken van een bijdrage in het exploitatietekort van het Kroondomein	Koninklijk Huis	Verstrekking en uitbetaling vindt plaats op declaratiebasis	9 539	9 539
01.08 Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen							
Begrotingswet 1998			Het realiseren van het Rijkshuisvestingsbeleid (Rijkshuisvestingsplan 2)	Hoge Colleges van Staat, departementen (incl. agentschappen, excl. Zelfstandige Bestuursorganen)	Het afsluiten van huurovereenkomsten en leasecontracten, excl. de projecten die op het artikel 01.11 «Justitie/JR» worden verantwoord.	247 416	318 854

Wettelijke regeling en/of besluit	formele vindplaats	vindplaats laatste wijziging	beoogde doelstelling	beoogde doelgroep	aard van stimulans/ soort instrument	verplichtingen 1998	uitgaven 1998
01.09 Onderhoud en exploitatie							
Begrotingswet 1998			Het laten uitvoeren van beheer en onderhoud en exploitatievoorzieningen (waarin begrepen energiebe- sparende maatregelen) aan rijksgebouwen en monumen- ten met een erfgoedfunctie. Het verbeteren van de toegankelijkheid van rijksgebouwen en door het Rijk gebruikte gebouwen. Verder is de doelstelling uitgewerkt in het Rijks- huisvestingsplan 2.	Hoge Colleges van Staat, departementen (incl. agentschappen, excl. Zelfstandige Bestuurs- organen)	Conform de nota onderhoud wordt getracht het gebouwen- bestand op een acceptabel niveau te brengen c.q. te houden. Dit komt ten goede aan het in stand houden van de kapitaalsvoorraad en de interne bedrijfsvoering	247 349 ¹	267 375 ¹
Begrotingswet 1998			Het inhuren van externe architecten en adviseurs m.b.t. vorenstaande activitei- ten, alsmede (voor)onderzoek op het terrein van huisvestingsoplossingen en het uitvoeren van werksaam- heden voor projecttoezicht op de planuitwerking en realisatie. Op artikelonderdeel 01.01.02 «Overige personele uitgaven» wordt verantwoord het inhuren van externe architecten en adviseurs ten behoefte van project- management, alsmede de direct daarbij behorende projectondersteuning.	Externe architecten en adviseurs			
01.10 Investeringskosten rijkshuisvesting							
Begrotingswet 1998			Het realiseren van het Rijkshuisvestingsbeleid (Rijkshuisvestingsplan 2)	Hoge Colleges van Staat, departementen (incl. agentschappen, excl. Zelfstandige Bestuurs- organen)	Het realiseren van investeringsprojecten, door middel van aankopen, laten bouwen en/of verbouwen	166 721 ¹	258 702 ¹

Wettelijke regeling en/of besluit	formele vindplaats	vindplaats laatste wijziging	beoogde doelstelling	beoogde doelgroep	aard van stimulans/ soort instrument	verplichtingen 1998	uitgaven 1998
Begrotingswet 1998			Het inhuren van externe architecten en adviseurs m.b.t. vorenstaande activiteiten, alsmede (voor)onderzoek op het terrein van huisvestingsoplossingen en het uitvoeren van werkzaamheden voor projecttoezicht op de planuitwerking en realisatie. Op artikelonderdeel 01.01.02 «Overige personele uitgaven» wordt verantwoord het inhuren van externe architecten en adviseurs ten behoeve van projectmanagement, alsmede de direct daarbij behorende projectondersteuning.	Externe architecten en adviseurs			
Percentageregeling voor beeldende kunst			Het toepassen van kunstvoorzieningen als geïntegreerd onderdeel van investeringsprojecten, waardoor enerzijds blijk wordt gegeven van het representatieve karakter van belangrijke gebouwen en anderzijds de mogelijkheid van het verlenen van opdrachten aan beeldende kunstenaars wordt vergroot	Kunstenaars	de percentageregeling		
01.11.03 Justitie/JR-investeringen							
Begrotingswet 1998			Het realiseren van verbetering en/of uitbreiding van huisvesting in de justitiële sfeer m.b.t. de voorziene ontwikkelingen omtrent de organisatie, structuur en capaciteit (Rijkshuisvestingsplan 2).	Het Ministerie van Justitie	Het realiseren van investeringsprojecten, door middel van aankopen, laten bouwen en/of verbouwen. Excl. de projecten die op het artikel 01.10 «Investeringskosten Rijkshuisvesting» worden verantwoord.	273 694 ¹	403 756 ¹

Wettelijke regeling en/of besluit	formele vindplaats	vindplaats laatste wijziging	beoogde doelstelling	beoogde doelgroep	aard van stimulans/ soort instrument	verplichtingen 1998	uitgaven 1998
Begrotingswet 1998			Het inhuren van externe architecten en adviseurs m.b.t. vorenstaande activiteiten, alsmede (voor)onderzoek op het terrein van huisvestingsoplossingen en het uitvoeren van werkzaamheden voor projecttoezicht op de planuitwerking en realisatie. Op artikelonderdeel 01.01.02 «Overige personele uitgaven» wordt verantwoord het inhuren van externe architecten en adviseurs ten behoeve van projectmanagement, alsmede de direct daarbij behorende projectondersteuning.	Externe architecten en adviseurs			
Percentageregeling voor beeldende kunst			Het toepassen van kunstvoorzieningen als geïntegreerd onderdeel van investeringsprojecten, waardoor enerzijds blijk wordt gegeven van het representatieve karakter van belangrijke gebouwen en anderzijds de mogelijkheid van het verlenen van opdrachten aan beeldende kunstenaars wordt vergroot	Kunstenaars	de percentageregeling		
01.11.04 Justitie/JR-huren							
Begrotingswet 1998			Het realiseren van verbetering en/of uitbreiding van huisvesting in de justitiële sfeer m.b.t. de voorziene ontwikkelingen omtrent de organisatie, structuur en capaciteit (Rijkshuisvestingsplan 2).	Het ministerie van Justitie	Het afsluiten van huurovereenkomsten en leasecontracten, excl. de projecten die op het artikel 01 08 «Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen» worden verantwoord.	133 781	140 672

Wettelijke regeling en/of besluit	formele vindplaats	vindplaats laatste wijziging	beoogde doelstelling	beoogde doelgroep	aard van stimulans/ soort instrument	verplichtingen 1998	uitgaven 1998
01.12 Voorzieningen ten behoeve van de rijkshuisvesting							
Begrotingswet 1998			Het creëren van enige flexibiliteit t.b.v. het verder vorm geven aan het portefeuillebeleid	Hoge Colleges van Staat en departementen	het zelfstandig bedrijfseconomisch nemen van beslissingen zonder uitbreiding van het huisvestingsvolume, danwel de onderlinge prioriteiten rangschikking van het politiek gefiatteerde meerjarenprogramma. Tevens kunnen kleine zich voordoende knelpunten in de uitvoering worden opgelost.	PM	PM
Hoofdbeleidsterrein 02. Huisvesting ten behoeve van derden							
02 01 Huisvestingskosten ten behoeve van derden							
Begrotingswet 1998			Het realiseren van het Rijkshuisvestingsbeleid.	aan departementen gelieerde opdrachtgevers, waaronder zelfstandige bestuursorganen	Het realiseren van investeringsprojecten, door middel van aankopen, laten (ver)bouwen. Tevens worden huurovereenkomsten afgesloten en wordt zorggedragen voor onderhoud en exploitatie.	10 000 ¹	10 000 ¹
Begrotingswet 1998			Het inhuren van externe architecten en adviseurs m.b.t. vorenstaande activiteiten, alsmede (voor)onderzoek op het terrein van huisvestingsoplossingen en het uitvoeren van werkzaamheden voor projecttoezicht op de planuitwerking en realisatie.	Externe architecten en adviseurs			
Incl. de verplichtingen en uitgaven van de hierna genoemde regeling(en) waar geen bedragen zijn opgenomen.							

**GRONDSLAGEN ARTIKEL(ONDERDEEL)EN EN OVERIGE
(ACHTERGROND)INFORMATIE****Ontvangsten**

In deze bijlage is per artikel(onderdeel) of voor een clustering van artikel(onderdeel)en informatie opgenomen over de grondslagen. Bovendien is in deze bijlage de informatie opgenomen, die minder beleidsrelevant is.

Concreet betekent dit dat in deze bijlage de volgende informatie is opgenomen:

1. het artikel(onderdeel)nummer of een clustering van artikel(onderdeel) nummers;
2. de omschrijving van het artikel(onderdeel);
3. alle wettelijke regelingen en/of besluiten, waarop nog gelden worden ontvangen in het begrotingsjaar 1998;
4. de formele vindplaats van de wettelijke regeling en/of het besluit;
5. de vindplaats van de laatste wijziging van de wettelijke regeling en/of het besluit;
6. de doelstelling, die door de wetgever resp. de minister wordt beoogd;
7. de doelgroep, die de wetgever resp. de minister wil bereiken;
8. de aard van de ontvangst of het soort instrument volgens de wettelijke regeling en/of het besluit;
9. de ontvangsten in 1998 op basis van de wettelijke regeling en/of besluit.

Deze bijlage beoogt met name de rechtmatigheid van de in 1998 te ontvangen gelden te waarborgen.

Het artikelonderdeel «Ontvangsten personeel en materieel»

Op deze artikelonderdelen worden de personele en materiële ontvangsten verantwoord. De personele ontvangsten omvatten:

- de eigen bijdrage van de deelnemers aan het vervoersmanagement-plan VROM;
- de bijdrage uit het Arbeids- en Opleidingsfonds m.b.t. prioritaire groepen;
- de AAW-bijdragen;
- ontvangsten van deelnemers aan PC-privé projecten;
- terugbetalingen van personeel op in vorige jaren gedane uitgaven.

De materiële ontvangsten bestaan uit:

- abonnementsgelden en verkoop van literatuur en informatie;
- terugbetalingen van derden op in vorige jaren gedane uitgaven;
- door personeel terugbetaalde kosten voor vorming en opleiding, niet vallende onder de studiefaciliteitenregeling;
- bijdragen van derden voor door VROM geleverde informatie of door VROM ontwikkelde software(pakketten).

Wettelijke regeling en/of besluit	formele vindplaats	vindplaats laatste wijziging	beoogde doelstelling	beoogde doelgroep	aard van stimulans/ soort instrument	ontvangen 1998
Hoofdbeleidssterrein 01. Huisvesting rijkdiensten (eigen dienst)						
01.01 Vergoedingen van apparaatskosten						
Begrotingswet 1998			Het kostendekkend doorberekenen van de verrichte apparaatskosten van de dienst RGD	Departementen en aan departementen gelieerde opdrachtgevers, waaronder zelfstandige bestuursorganen.	Het doorberekenen van directe kosten en indirecte kosten.	1 000
01.02.02 Overige ontvangsten						
Begrotingswet 1998			Het realiseren van het Rijks-huisvestingsbeleid.	Divers.	Het ontvangen van met name bijzondere verrekeningen en achteraf ontvangen schadevergoedingen.	41 315
Hoofdbeleidssterrein 02. Huisvesting ten behoeve van derden						
02 01 Te ontvangen huisvestingskosten ten behoeve van derden						
Begrotingswet 1998			Het verrekenen van verrichte werkzaamheden ten behoeve van derden.	Aan departementen gelieerde opdrachtgevers, waaronder zelfstandige bestuursorganen.	Verrekeningen van uitgaven.	10 000

BIJLAGE 6**HET OVERZICHT MET DE ARTIKEL(ONDERDEL)EN MET DE BIJBEHORENDE ECONOMISCHE EN FUNCTIONELE CLASSIFICATIES**

In het overzicht zijn de artikel(onderdel)en opgenomen met een verplichtingen- en/of uitgavenraming, danwel een ontvangstenraming voor de begrotingsjaren 1998 en verder.

Overzicht artikelstructuur begroting 1998 en de economische en functionele classificaties per artikel(onderdeel).**Uitgaven**

Art. nr.	Omschrijving	Econ. code	Funct. code
01.01.01	Ambtelijk personeel	11	01.34
01.01.02	Overige personele uitgaven	12	01.34
01.01.03	Post-actieven	11	01.34
01.01.06	Algemene materiële uitgaven	12	01.34
01.01.07	Automatiseringsuitgaven	12	01.34
01.02	Prijsbijstelling	01	01.34
01.03	Loonbijstelling	01	01.34
01.05	Garanties	63D	01.34
01.06	Onderzoek	12	01.341
01.07	Functionele kosten van het Koninklijk Huis	11	01.1
01.08	Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen	12	01.34
01.09	Onderhoud en exploitatie	12	01.34
01.10	Investeringskosten rijkshuisvesting	52	01.34
01.11.03	Justitie/JR-investeringen	52	01.34
01.11.04	Justitie/JR-huren	12	01.34
01.12	Voorzieningen ten behoeve van de Rijkshuisvesting	52	01.34
02.01	Huisvestingskosten ten behoeve van derden	52	01.34

Overzicht artikelstructuur begroting 1998 en de economische en functionele classificaties per artikel(onderdeel)**Ontvangsten**

Art. nr.	Om schrijving	Econ. code	Funct. code
01.01.01	Vergoedingen van apparaatskosten	16	01.34
01.02.01	Ontvangsten personeel en materieel	11	01.34
01.02.02	Overige ontvangsten	16	01.34
02 01	Te ontvangen huisvestingskosten van derden	52	01.34

**OVERZICHT MEERJARENRAMINGEN RIJKSHUISVESTING
1998–2002**

Inhoud

1.	Inleiding	30
2.	Begrotingsopbouw en meerjarenramingen	30
2.1.	Algemeen	30
2.2.	Financieel kader 1998	31
2.3.	Aansluiting ontwerp-begroting 1998 en het Overzicht Meerjarenramingen Rijkshuisvesting 1998–2002	31
3.	Meerjarenramingen 1998–2002	35
3.1.	Algemeen	35
3.2.	Overzicht van projecten per departement	36
3.2.1.	Huis der Koningin	37
3.2.2.	Hoge Colleges van Staat	39
3.2.3.	Algemene Zaken	41
3.2.4.	Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Aru- baanse Zaken	43
3.2.5.	Buitenlandse Zaken	45
3.2.6.	Justitie (inclusief JR)	47
3.2.7.	Binnenlandse Zaken	62
3.2.8.	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	64
3.2.9.	Financiën	68
3.2.10.	Defensie	75
3.2.11.	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu- beheer	77
3.2.12.	Verkeer en Waterstaat	79
3.2.13.	Economische Zaken	82
3.2.14.	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	84
3.2.15.	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	87
3.2.16.	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	89
3.2.17.	Verzamelkantoren, etc.	92
3.3.	Voorraadbeleid en Onderhoud	96
3.3.1.	Algemeen	96
3.3.2.	Dagelijks onderhoud	96
3.3.3.	Planmatig onderhoud	96
3.3.4.	Geoormerkte budgetten	97
	Appendix	
	Overzicht activiteiten planmatig onderhoud 1998/1999	104

1. INLEIDING

Het vigerende rijkshuisvestingsbeleid is opgenomen in het tweede Rijkshuisvestingsplan, dat in 1993 door de Ministerraad is vastgesteld.

In het rijkshuisvestingsbeleid wordt gestuurd op een drietal aspecten:

- het realiseren van huisvesting die aansluit op de primaire bedrijfsprocessen van de gebruikers van de huisvesting met een goede kosten-kwaliteitsverhouding;
- een middel hiervoor is het bedrijfseconomisch efficiënt beheren van de omvangrijke onroerend goed portefeuille en het daarin geïnvesteerd vermogen door middel van een adequaat vastgoedmanagement;
- als randvoorwaarde geldt dat via de rijkshuisvesting wordt bijgedragen aan de realisatie van de primaire doelstellingen van regeringsbeleid.

Bij de sturing op de drie aspecten staat het tijdig realiseren van passende huisvesting voor de ministeries centraal.

De concrete implementatie van dit rijkshuisvestingsbeleid (op projectniveau) vindt zijn neerslag in het Overzicht Meerjarenramingen Rijkshuisvesting (OMR).

Dit OMR is projectmatig onderbouwd voor de eerstvolgende vijf planjaren.

De Rijksgebouwendienst heeft wel inzicht in de totale behoefte aan beschikbare middelen op middellange termijn, maar de onzekerheid over specifieke organisatieontwikkelingen maakt een projectmatige invulling minder zinvol.

De in het OMR vermelde huisvestingsactiviteiten richten zich uitsluitend op de kernklanten van de Rijksgebouwendienst. De Rijksgebouwendienst geeft op dit moment, als direct gevolg van een capaciteitsreductie in de afgelopen jaren, minimale invulling aan het werken voor derden. Mede in het licht van de stelselwijziging rijkshuisvesting zal de Rijksgebouwendienst echter de huisvesting van verzelfstandigde en nog te verzelfstandigen diensten blijven verzorgen.

Dit Overzicht Meerjarenramingen Rijkshuisvesting geeft inzicht in:

- a. De totale financiële kaders, de opbouw van de verschillende begrotingsartikelen en de onderverdeling van deze artikelen naar departementen (hoofdstuk 2);
- b. de projecten die in de periode 1998–2002 zullen worden voorbereid en/of uitgewerkt, de lopende en aan te gane huur- en leaseverplichtingen en de projecten en programma's op het gebied van onderhoud (hoofdstuk 3).

2. BEGROTINGSOPBOUW EN MEERJARENRAMINGEN

2.1. Algemeen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het totale financiële kader en van de meerjarenramingen per begrotingsartikel en de besteding van de middelen per ministerie. Voor het artikel Onderhoud en exploitatievoorzieningen wordt een overzicht gegeven van de besteding per geormerkt budget en van specifieke programma's.

2.2. Financieel kader 1998

Indexering

De meerjarenramingen zijn gebaseerd op het prijspeil 1997.

De huren- en leaseprojecten zijn aangepast aan de contractueel verplichte bedragen. Bij de overige artikelen is een inschatting gemaakt van de benodigde prijsindexering.

Indien zich verschillen voordoen tussen de mate waarin rekening kan worden gehouden met toekomstige prijsstijgingen en de daadwerkelijke ontwikkeling daarvan, zullen evenredige programmatische aanpassingen plaats vinden.

Afstootopbrengsten

Er is in de meerjarenramingen rekening gehouden met te verwachten opbrengsten uit de afstoot van overtollig onroerend goed. In dit Overzicht Meerjarenramingen Rijkshuisvesting wordt per compartiment inzicht geboden in het totaal van de te verwachten afstoot-opbrengsten.

Neerwaartse of opwaartse bijstellingen hiervan betekenen dat ook de meerjarig beschikbare middelen binnen het compartiment op gelijke wijze worden bijgesteld.

Overboekingen

Verder zijn in de meerjarenramingen opgenomen de thans bekende overboekingen door departementen ten behoeve van de realisatie van huisvestingsprojecten. Gelet op ervaringen is de verwachting dat nog diverse extra overboekingen zullen geschieden, waarmee extra projecten kunnen worden uitgevoerd. Deze zullen met name in de eerste suppletoire begrotingswet 1998 worden verwerkt.

Financieringsvormen

Huisvestingsprojecten worden gerealiseerd na de bepaling van en overeenkomstig de meest doelmatige financieringswijze. Het gevolg is dat nieuwe huisvestingsprojecten in beginsel à fonds perdu worden gefinancierd, behoudens een aantal situaties waarin op basis van de courantheid van de huuroplossing en de huisvestingsduur kan worden aangetoond dat een huuroplossing financieel doelmatiger is.

In het OMR zijn de nog niet aan concrete projecten toegewezen huurmiddelen, waaronder vrijvallende huurgelden, tot het minimum beperkt.

2.3. Aansluiting Ontwerp-begroting 1998 en het Overzicht Meerjarenramingen Rijkshuisvesting 1998-2002

In deze paragraaf wordt voor de artikelen Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen, Onderhoud en exploitatie, Investeringskosten Rijkshuisvesting en Justitie/JR een aansluiting gepresenteerd van de in de Ontwerp-begroting 1998 opgenomen middelen en de in dit OMR toegelichte bestedingen. Aangegeven is, welke uitgaven in de planperiode aan de huisvesting van de verschillende ministeries zijn toegedeeld. Voor het artikel Onderhoud en exploitatie is een nadere onderbouwing aangegeven door middel van budgetten. De aard en doelstelling van de uitgaven is hierbij bepalend voor het budget dat wordt aangesproken.

Tabel
Opbouw van de werkartikelen in de Ontwerp-begroting (bedragen x f 1 000 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Art. 01.08 Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen	313	319	325	315	311	310	1 893
Art. 01.09 Onderhoud en exploitatie	228	267	211	236	232	232	1 406
Art. 01.10 Investeringskosten rijkshuisvesting (IKR)	369	259	44	136	131	131	1 070
Art. 01.11 Justitie/JR	403	544	399	211	160	162	1 879
Ontwerp-begroting 1998	1 313	1 389	979	898	834	835	6 248
Nader te regelen	74	9	94	- 94	- 16	- 1	116
Totaal beschikbaar	1 387	1 398	1 073	854	818	834	6 364
Programmatistische onderbouwing:							
Art. 01.08 Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen	321	324	328	318	311	311	1 913
Art. 01.09 Onderhoud en exploitatie	273	234	216	241	236	232	1 432
Art. 01.10 Investeringskosten rijkshuisvesting (IKR)	377	299	132	84	110	129	1 131
Art. 01.11 Justitie/JR	416	541	397	211	161	162	1 888
Totaal benodigde middelen	1 387	1 398	1 073	854	818	834	6 364

- Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen (01.08)

Het artikel Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen (01.08) omvat de huur- en lease-uitgaven van de Rijksgebouwendienst.

Tabel
Opbouw artikel Huren in de Ontwerp-begroting (bedragen x f 1 000 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Ontwerp-begroting 1998	313	319	325	315	311	310	1 893
Nader te regelen	8	5	3	3	0	1	20
Totaal beschikbare middelen (art. 01.08)	321	324	328	318	311	311	1 913

Tabel
Opbouw artikel Huren naar besteding per departement (bedragen x f 1 000 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Huis der Koningin	0	0	0	0	0	0	0
Hoge Colleges van Staat	2	2	2	2	2	2	12
Algemene Zaken	0	0	0	0	0	0	0
Kabinet Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken	0	0	0	0	0	0	0
Buitenlandse Zaken	1	1	1	1	1	1	6
Justitie (excl. Justitie/JR)	21	17	15	15	14	14	96
Binnenlandse Zaken	6	7	7	8	7	7	42
Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	10	11	11	11	11	12	66
Financiën	111	108	107	106	100	98	630
Defensie	2	2	2	2	2	2	12
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	36	35	34	34	33	33	205
Verkeer en Waterstaat	36	35	33	30	30	30	194
Economische Zaken	12	12	12	11	12	12	71
Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	10	9	9	9	8	8	53
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	20	20	20	20	20	20	120
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	22	23	19	10	10	10	94
Verzamelkantoren etc.	32	42	56	59	61	62	312
Totaal	321	324	328	318	311	311	1 913

● **Onderhoud en exploitatie (01.09)**

Dit artikel bevat de uitgaven die samenhangen met kwaliteitsverbetering van en onderhoud aan de gebouwenvoorraad. Hieronder zijn echter niet de grote renovatieprojecten begrepen; deze komen ten laste van het artikel Investeringskosten Rijkshuisvesting.

Tabel
Opbouw artikel Onderhoud en exploitatie in de Ontwerp-begroting (bedragen x f 1 000 000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Ontwerp-begroting 1998	228	267	211	236	232	232	1 406
Nader te regelen	45	- 33	5	5	4	0	26
Totaal beschikbare middelen (art. 01.09)	273	234	216	241	236	232	1 432

Tabel
Opbouw artikel Onderhoud en exploitatie naar besteding (bedragen x f 1 000 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Beschikbaar							
Dagelijks onderhoud	77,9	73,6	72,1	72,6	72,6	72,9	441,7
waarvan A&A	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	72,0
Planmatig onderhoud exc. DJI	77,7	65,1	48,6	71,3	73,4	71,2	407,3
Planmatig onderhoud DJI	18,1	19,5	23,0	27,7	27,7	25,3	141,3
Geoormerkte budgetten	96,6	66,2	64,7	64,6	54,9	41,1	388,1
Prijsbijstelling	2,7	9,3	7,9	4,4	7,8	21,6	53,7
Totaal	273,0	233,7	216,3	240,6	236,4	232,1	1 432,1

- Investeringskosten rijkshuisvesting (01.10)

Op dit artikel worden de investeringsgelden voor nieuwbouw, verbouw, uitbreiding en grote exploitatievoorzieningen verantwoord. Ook onderhoudsactiviteiten die een onlosmakelijk onderdeel vormen van met name verbouw- en renovatieprojecten, kunnen op dit artikel worden verantwoord.

Tabel

Opbouw artikel Investeringskosten rijkshuisvesting in de ontwerpbegroting (bedragen x f 1 000 000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Ontwerp-begroting 1998	369	259	44	136	131	131	1 070
Nader te regelen	8	40	88	- 52	- 21	- 2	61
Totaal beschikbare middelen (art. 01.10)	377	299	132	84	110	129	1 131

Tabel

Opbouw artikel Investeringskosten rijkshuisvesting naar besteding per departement (bedragen x f 1 000 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Huis der Koningin	2	0	0	0	0	0	2
Hoge Colleges van Staat	17	10	12	19	15	8	81
Algemene Zaken	2	0	0	0	0	0	2
Kabinet Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken	0	0	0	0	0	0	0
Buitenlandse Zaken	0	0	1	0	0	0	1
Justitie (excl. Justitie/JR)	31	41	10	1	0	31	114
Binnenlandse Zaken	2	0	0	0	10	0	12
Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	32	30	17	5	3	4	91
Financiën	94	27	6	18	0	0	145
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	6	1	0	0	1	0	8
Verkeer en Waterstaat	32	54	50	13	1	43	193
Economische Zaken	5	1	0	0	0	0	6
Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	34	37	12	2	2	0	87
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	5	1	0	0	0	0	6
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	7	15	1	9	29	0	61
Verzamelkantoren etc.	108	82	23	17	48	34	312
Totaal	377	299	132	84	110	129	1 131

- Justitie/JR (01.11)

Op dit artikel worden de investeringen en huren verantwoord voor de huisvesting van de Rechterlijke Organisatie (Dienst Rechtspleging), de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), het Korps landelijke politiediensten en Overige Justitie-onderdelen. Onderhoudsuitgaven ten behoeve van de huisvesting van het ministerie van Justitie en de daaronder ressorterende onderdelen worden als geormerkt budget onder het artikel «Onderhoud en exploitatie (01.09)» verantwoord.

Tevens is een deel van de Justitie-projecten opgenomen in de artikelen «Investeringskosten rijkshuisvesting (01.10)» en «Huren en andere vergoedingen betreffende onroerende goederen (01.08)».

Tabel
Opbouw artikel Justitie/JR in de Ontwerp-begroting (bedragen x f 1 000 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Ontwerp-begroting 1998	403	544	399	211	160	162	1 879
Nader te regelen	13	- 3	- 2	0	1	0	9
Totaal beschikbare middelen (art. 01.11)	416	541	397	211	161	162	1 888

Tabel
Opbouw artikel Justitie/JR naar besteding per subcompartment (bedragen x f 1 000 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Dienst Rechtspleging	149	170	108	114	102	102	745
Dienst Justitiële Inrichtingen	200	324	247	87	42	42	942
Korps Landelijke Politiediensten	16	30	20	7	5	5	83
Overig Justitie	49	15	20	1	10	11	106
Raden voor de Kinderbescherming	2	2	2	2	2	2	12
Totaal	416	541	397	211	161	162	1 888

3. MEERJARENRAMINGEN 1998–2002

3.1. Algemeen

Het vastgestelde budgettaire kader leidt ertoe dat in het kas-/verplichtingenstelsel, ook na toevoeging van de jaarschijf 2002, een zeer beperkte ruimte aanwezig is om in de planperiode nieuwe projecten in uitvoering te nemen. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het feit dat (huur)verplichtingen doorlopen in het jaar 2002 en verder, en anderzijds door onvermijdelijke veranderingen in projecten die reeds in het OMR 1997–2001 waren opgenomen.

De bestedingsruimte in de periode 1998–2002 is daardoor ca. f 120 mln. De invulling is totstand gekomen op basis van de klantoriëntatie en de bijdragen die worden geleverd aan de verbetering van de vastgoed-portefeuille, de stedelijke vernieuwing, het cultuurbehoud en andere aspecten van aanpalend regeringsbeleid.

Concreet betreft het de volgende projecten:

- De nieuwbouw en renovatie van het Automatiseringscentrum van de Belastingdienst te Apeldoorn (f 30,0 mln.);
- De herhuisvesting van het Rijksconsulentschap in Eindhoven (EZ)(f 1,2 mln);
- De uitvoering van functionele aanpassingen bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in Zoetermeer (f 10,0 mln);
- De realisatie van de 2e fase nieuwbouw voor het Korps landelijke politiediensten te Driebergen (f 11,5 mln);
- De herinrichting van de hoofdzetel van Buitenlandse Zaken in Den Haag (f 1,0 mln);
- De renovatie van het pand van de Dienst Weg- en Waterbouw van Rijkswaterstaat in Delft (f 4,7 mln);
- De renovatie bij de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie: Schedeldoekshaven 100–200 te Den Haag (f 26,6 mln);
- De renovatie/nieuwbouw van de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen (f 5,7 mln).

Het restant is aangehouden als reservering voor onder meer volume-
tegevallers en andere risico's in de uitvoering van de diverse
programma's.

Daarnaast heeft het de Ministerraad in het voorjaar 1997 besloten een
aantal specifieke budgetten aan de Rgd-begroting toe te voegen.

Het betreft ten eerste een budget voor urgente huisvestingsbehoefte
waaruit de volgende projecten worden gefinancierd:

- Functionele aanpassingen bestaande DJI-inrichtingen, met name in het
kader van de brandbeveiliging en Arbo-wetgeving (f 55,2 mln);
- De renovatie/nieuwbouw van de Plantenziektenkundige Dienst te
Wageningen: het aanvullende benodigde budget (f 10,3 mln);
- De uitbreiding van de huisvestingsbehoefte van Verkeer en Waterstaat
(f 23,0 mln);
- De renovatie bij de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie: de
aanvullende fase (f 20,0 mln).

Ten tweede zijn aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld voor
de uitbreiding van de celcapaciteit in zowel het Gevangenis-wezen als
Jeugd en TBS (totaal f 122 mln).

Ten derde is de aanvullende financiering voor de huisvesting van de
Tweede Kamer aan het Plein beschikbaar gesteld (f 43,5 mln).

Tenslotte worden door de Rgd projecten in uitvoering genomen, waarvoor
de betrokken ministeries aanvullende middelen aan de Rgd-begroting
toevoegen.

3.2. Overzicht van projecten per departement

De hierna gepresenteerde overzichten geven de stand van zaken per
ultimo maart 1997 weer. Ontwikkelingen die zich daarna hebben voorge-
daan zijn in beginsel niet meer meegenomen. De overzichten geven per
ministerie een beeld van:

- de lopende en te starten investeringsprojecten;
- de lopende en te starten huurprojecten;
- de verwachte opbrengst van de afstoot van overtollig onroerend goed
die (mede) dient als dekking voor investerings- en huurprojecten.

Lopende investeringsprojecten die groter zijn dan f 1 000 000, en te
starten investeringsprojecten groter dan f 250 000 zijn apart vermeld.
Projecten met een lager investeringsbedrag zijn in een verzamelregel
opgenomen.

Lopende projecten met een jaarlijkse huurlast van f 500 000 of meer en te
starten projecten met een jaarlijkse huurlast van f 100 000 of meer zijn
apart vermeld. Projecten met een lagere jaarlijkse huurlast zijn in een
verzamelregel opgenomen.

Per project is de volgende informatie vermeld:

- projectnummer
- plaats
- adres
- gebruiker
- omschrijving van de aard van de uit te voeren activiteiten
- projectvolume
- uitfinanciering over de jaren 1997 tot en met 2002.
- Bij de huurprojecten is tevens het onderscheid tussen huren ≤ en > 10
jaar aangegeven.

3.2.1. Huis der Koningin

In de planperiode zijn geen nieuwe investeringen in huisvesting voor het Huis der Koningin voorzien. (Majeure) onderhoudsactiviteiten zijn verantwoord onder het begrotingsartikel «Onderhoud en Exploitatie».

IKR Huis der Koningin (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II6KHA	Den Haag	Noordeinde	Compartment	Renovatie	2 300	1 450					
Overige					149						
Totaal					2 449	1 450					

Huren Huis der Koningin (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10jr
Overige				3	3	3	3	3	3	
Totaal				3	3	3	3	3	3	

3.2.2. Hoge Colleges van Staat

Omdat de ruimtebehoefte van de Tweede Kamer is toegenomen en hiervoor binnen de huidige huisvesting geen oplossing meer kan worden gevonden wordt het categorie I-monument «Plein 23» in Den Haag ter beschikking gesteld van de Kamer. Om dit object (incl. Plein 1) geschikt te maken voor de huisvesting van de Tweede Kamer wordt een restauratie uitgevoerd. Voor dit project is in z'n totaliteit f 53,5 mln beschikbaar gesteld.

Daarnaast is een reservering opgenomen voor de herhuisvesting van de Nationale Ombudsman.

IKR Hoge Colleges van Staat (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
DNB339	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 151	Nationale Ombudsman	Res. herhuisvesting	8 000						8 000
I12014	Den Haag	Binnenhof 1	Raad van State	Renovatie Raadszaal	2 160	586					
I102KG	Den Haag	Binnenhof 1A-7	Tweede Kamer	Nieuwbouw/Renovatie	34 347	129					
I10362	Den Haag	Binnenhof 1A-7	Tweede Kamer	Renovatie	3 500	200	2 600	700			
I10363	Den Haag	Buitenhof 37	Tweede Kamer	Wederoplevering	3 500					3 500	
I19007	Den Haag	Lange Poten 10/ Plein 1	Tweede Kamer	Winstdervingsvergoeding	14 571	890	912	930			
I12002	Den Haag	Lange Voorhout 8	Algemene Rekenkamer	Uitbreiding en renovatie	30 336	9 797					
I10361	Den Haag	Plein 1	Tweede Kamer	Renovatie Koloniën	9 454	4 161	4 699				
I14053	Den Haag	Plein 23	Tweede Kamer	Renovatie	42 000	500	1 500	10 000	19 000	11 000	
Overige					2 011	263					
Totaal					149 879	16 526	9 711	11 630	19 000	14 500	8 000

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	500
--------	-----

Huren Hoge Colleges van Staat (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10jr
HC0020	Den Haag	Paleisstraat 9	Raad van State	784	784	784	784	784	784	
HC0080	Den Haag	Stadhoudersplantsoen 2	Nationale Ombudsman	1 093	1 105	1 105	1 105	1 105	1 105	
Overige				645	97	97	97	97	97	
Totaal				2 522	1 986	1 986	1 986	1 986	1 986	

3.2.3. Algemene Zaken

In de planperiode zijn voor het ministerie van Algemene Zaken geen nieuwe huisvestingsactiviteiten voorzien.

IKR Algemene Zaken (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II4055	Den Haag	Binnenhof 17	Departement	Data-infrastructuur	2 000	662					
Overige					1 338	1 000					
Totaal					3 338	1 662					

Huren Algemene Zaken (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10jr
Overige				200	204					
Totaal				200	204					

3.2.4. Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken

In de planperiode zijn voor het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken geen nieuwe huisvestingsactiviteiten voorzien.

IKR Kabinet Ned.-Ant. en Arub. Zaken (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II4048	Den Haag	Herengracht 17	Departement	Inrichting	2 314	151					
Overige					1 352					18	
Totaal					3 666	151				18	

3.2.5. Buitenlandse Zaken

In de planperiode worden in de hoofdzetel van Buitenlandse Zaken in Den Haag ten bedrage van f 1,0 mln herinrichtingswerkzaamheden uitgevoerd om de huisvesting aan te passen aan de nieuwe organisatie van Buitenlandse Zaken.

IKR Buitenlandse Zaken (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
IIDB02	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 67	Kerndepartement	Verbouw	1 001		200	500	301		
BG4199	Den Haag	Pr. W. Alexanderhof 5	Kon.Bibliotheek	Koelin- stallatie	800	35					
Overige					1 535	353				14	
Totaal					3 336	388	200	500	301	14	

Huren Buitenlandse Zaken (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10jr
HC0063	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 161	SNV	540	517	517	517	517	517	
Overige				228	228	228	228	228	228	
Totaal				768	745	745	745	745	745	

3.2.6. Justitie (inclusief JR)

Justitie/Rechtspleging

De behoefte aan huisvesting in deze sector wordt sterk beïnvloed door de volgende ontwikkelingen:

In de eerste plaats is er de herziening van de rechterlijke organisatie (HRO).

Het wettelijk kader dat voor deze ingrijpende reorganisatie is geschapen en dat voorziet in meerdere fasen, is slechts de buitenkant van een proces. Dit proces maakt zwaarwegende inhoudelijke discussies los over de positie en verantwoordelijkheden van de verschillende gerechtelijke organisaties en de mogelijkheden en onmogelijkheden van structuurwijzigingen.

De geplande integratie van de kantongerechten in de rechtbanken (2e fase) heeft grote gevolgen voor de behoefte aan huisvesting.

Door de Kamer zijn kritische kanttekeningen geplaatst bij deze voorstellen. Mede tegen deze achtergrond zijn inmiddels voorstellen in ontwikkeling om de oorspronkelijk voorgestelde integratie van de 2e fase HRO te heroverwegen. De hieruit voortvloeiende huisvestings-gevolgen zijn nog niet te overzien.

Concreet betekent dit dat voorlopig de huidige kantongerechten in gebruik blijven.

Over de derde fase HRO zal naar verwachting in deze kabinetsperiode geen besluitvorming plaatsvinden.

In de tweede plaats zijn er de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen die hebben geleid tot ingrijpende veranderingsprocessen binnen het Openbaar Ministerie.

Enkele kernthema's in dit proces zijn van invloed op de behoefte aan huisvesting namelijk de organisatie en werkwijze van het Openbaar Ministerie, de prioriteitstelling in de aanpak van de zware criminaliteit en de uitvoering van het grote-stedenbeleid. In dit kader zijn door de regering ook extra middelen ter beschikking gesteld om knelpunten in de huisvesting te kunnen opvangen.

Concreet betekent dit dat in de komende periode de landelijke diensten van het Openbaar Ministerie op de volgende plaatsen gehuisvest zullen worden: het Parket Generaal in Den Haag, het Landelijk Bureau Openbaar Ministerie in Rotterdam, meerdere projectgroepen verspreid over het land en de opleidingsunit bij het SSr in Zutphen.

Daarnaast is in beeld gebracht aan welk beveiligingsniveau o.a. de huisvesting moet voldoen voor de zgn. zwacri-eenheden bij de arrondissementen. De aanbevelingen (zie Van Capelle) zullen in veel gevallen leiden tot omvangrijke aanpassingen van de huisvesting. De benodigde middelen zullen door Justitie worden toegevoegd aan de begroting van de Rgd.

Naast deze ontwikkelingen is er de afronding van het programma JR120. In 1997 zullen de nieuwe gerechtsgebouwen in gebruik zijn genomen, behalve in Haarlem, Utrecht, Den Bosch en Lelystad.

Justitie/Agentschap Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)

1. Programma CAP '96

De realisatie van ca 4 500 extra cellen vervat in het programma CAP '96 (1e tranche) is op een tweetal projecten na, te weten Den Haag (3e kwartaal 1997) en Nieuwegein (4e kwartaal 1998), nagenoeg afgerond. Deze reeds eerder gesignaleerde vertraging vloeit voort uit exogene factoren, zoals de trage verstrekking van een bouwvergunning, artikel 19 procedure etc.

2. Programma CAP 98/I 1 000 cellen claim (2e tranche)

Dit programma omvat de uitbreiding van de beschikbare cellencapaciteit met 1 000 cellen t.b.v. het Gevangeniswezen, 203 plaatsen t.b.v. de Inrichting voor Jongeren, inclusief de particuliere inrichtingen en 185 plaatsen t.b.v. de TBS-inrichtingen, inclusief de particuliere inrichtingen.

De gereserveerde middelen voor de 128 particuliere Inrichtingen voor Jongeren zijn overigens bij Voorjaarsnota 96 vanuit de Rgd overgeboekt naar het Agentschap Dienst Justitiële Inrichtingen.

Het aantal geplande nieuwe plaatsen t.b.v. de Rijksinrichtingen is zodoende beperkt tot 75.

Het project TBS Venray met 81 plaatsen (+ 33 in tranche 3) zal onder verantwoordelijkheid van de DJI tot stand komen; de gelden zijn bij Voorjaarsnota 97 naar DJI overgeheveld. Onder verantwoordelijkheid van de Rgd zullen 100 nieuwe TBS plaatsen worden gerealiseerd.

Tevens is in 1996 een aanvang gemaakt met de huisvesting van diverse landelijke Justitie diensten zoals de Diensten Beveiligd Vervoer (DBV) en de Districts Psychiatrische Dient (DPD).

De middelen ter dekking van deze uitgaven zijn binnen het voornoemde programma begrepen.

Als gevolg van gewijzigde inzichten ten aanzien van de huisvesting van vrouwelijke gedetineerden, de complexiteit van uitbreiding bij bestaande P.I.'s en mutaties in het programma CAP 98/I, t.g.v. «extra cellenclaim CAP'98/II» zijn ook binnen dit programma vertragingen opgetreden.

3. Nota Veiligheidsbeleid «programma extra cellenclaim CAP.98/II»

Met de bouw van de 3e tranche «uitbreiding cellencapaciteit» wordt het aantal cellen uitgebreid met ca 900; hiervoor is een bedrag gereserveerd van ca f 200 mln. Voor de in uitvoering zijnde projecten Ter Apel en Nieuwegein (opgenomen in de 2e tranche) zijn fondsen gereserveerd voor de bouw van nog eens 128 respectievelijk 48 extra cellen.

De 3e tranche is voornamelijk gebaseerd op nieuwe detentie- en behandelnormen zoals het versoberd regime en de strafrechterlijke opvang van drugsverslaafden.

De Rijksinrichtingen voor Jongeren worden uitgebreid met 136 plaatsen, de geraamde uitgaven belopen een bedrag van circa f 36 mln.

De TBS kliniek te Balkbrug/Avereest wordt uitgebreid met 20 cellen, geraamde uitgaven f 13 mln.

4. Extra uitbreiding celcapaciteit

In het voorjaar 1997 zijn aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van de celcapaciteit in zowel het Gevangeniswezen als Jeugd en TBS (totaal f 122 mln).

5. Functionele aanpassingen DJI

Naast uitbreiding verdient ook de instandhouding van de bestaande capaciteit de aandacht. Hiervoor worden de komende jaren functionele aanpassingen uitgevoerd.

Justitie/KLPD

Voor het Korps landelijke politiediensten (KLPD) wordt de 2e fase van de nieuwbouw in Driebergen in uitvoering genomen. In het project is nu ook rekening gehouden met belangrijke technische verbeteringen om adequaat in te spelen op de sterk toenemende eisen van het KLPD, die voortkomen uit de gegroeide aandacht voor (technische) innovatie bij het KLPD.

Justitie/Hoofdzetel

De hoofdzetel van het ministerie van Justitie (het Schedeldoeks-havencomplex) zal in een aantal fasen worden verbeterd (zie 3.2.7.).

IKR Justitie (uitgaven x 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I16JRK	Alkmaar	Pr Bernhardlaan 10	DJI	Verbouw	1 800		1 150	650			
I14JRW	Alkmaar	Pr Bernhardlaan 16	DJI	Renovatie	50	50					
I14026	Almelo	Egbert Gorterstraat 6-8	CJD	Herhuisvesting	548	185					
I15JUU	Amsterdam	Wenckebachweg 4	DJI	Beveiliging	2 000		2 000				
I140AA	Amsterdam	Wenckebachweg 48+50	DJI	Verbetering entree	8 174	466					
DNB324	Amhem	Wilhelminastraat 16	DJI	Nieuwbouw	4 700	3 000	1 700				
I14042	Amhem	Wilhelminastraat 16	DJI	Renovatie	9 300	1 876	300				
I15RIB	Breda	Galderseweg 7	DJI	Aanpassing	400	176					
I16126	Breda	Rochussenstraat de	Archiefgebouw	Nieuwbouw archief	700	675					
I15032	Breda	Sluissingel 20	DGR	Herindeling	3 219	1 433					
I11PJG	Den Haag	Juliana van Stolbergln 2	DGR	Schadeclaim	2 119		233				
I14093	Den Haag	Neuhuijskade 40	DGR	Herhuisvesting	2 407	65					
I16PZH	Den Haag	Pompstationsweg 14-48	DJI	Uitbreiding en renovatie	6 000	1 317	3 030	1 653			
I13032	Den Haag	Raamweg 47	Europol	Inhuizing	14 540	101					
I17778	Den Haag e.o.	nog niet bekend	Compartment	Reservering	978				978		
DNB333	Diverse	Diverse	DJI	Diverse DJI	55 200	6 500	19 000				29 700
DN0052	Diverse	nog niet bekend	Compartment	In voorbereiding	381	26				355	
I15022	Groningen	Engelse Kamp 5	DJI	Omtrekbeveiliging	1 713	1 620					
I14PIH	Heerhugowaard	van Noortwijklaan 2	DJI	Verbouw	1 300	1 300					
DNB326	Hoorn	De Compagnie 1	DJI	Aanpassing	360	360					
I17PBH	Hoorn	Hoofd 1	DJI	Perimeterbeveiliging	1 500	1 000	500				
DNB132	Leeuwarden	Blokhuysplein 40	VROM	Aanpassing	827	827					
I15039	Leeuwarden	Blokhuysplein 40	DJI	Regenereerkeuken	684	463					
I16DBA	Nieuwegein	Lensterschans 2	DJI	Verbouw	90	90					
I11RIN	Nijmegen	Berg en Dalseweg 285	DJI	Nieuwbouw	1 286	223					
I15129	Rijswijk	Volmerlaan 11-17	Justitie	Huisvesting afdeling FCO	2 835	183					
I15074	Rotterdam	Noordsingel 113-117	RvdK	Ontwerp Noordsingel	21 552	967	11 852	7 500			952
I11PIR	Spijkenisse	Hartelpark - Groene Kruisweg	DJI	Nieuwbouw	897	554					
I15230	Tiel	Nieuwe Telseweg 1	Just/LNV	Huisv. Recherche	1 059	37					
I16071	Tilburg	Ringbaan Z 500	DJI	Diverse werkzaamheden	325	15					
I16165	Tilburg	Ringbaan Z 500	DJI	Diverse werkzaamheden	2 246	438					
I15042	Veenhuizen	Bankenboschweg 2	DJI	Groentenkas	2 760	494	800				
I14021	Veenhuizen	Hospitaallaan 1	DJI	Concentratie DAB	4 331	9					
I13P4V	Veenhuizen	Oude Asserstraat 20	DJI	Nieuwbouw	600	212					

IKR Justitie (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II6015	Veenhuizen	Oude Asserstraat 20	DJI	Aanpassing	975	325					
II3EBV	Vught	Lunettenlaan 501	DJI	Bodemsan. en gijz.vrz.	500	100					
II6IBV	Vught	Lunettenlaan 501	DJI	Aanpassing	875	334					
II6JRA	Zeist	Utrechtseweg 37	DJI	Aanpassing	650	74					
II2JRN	Zeist	Verl Slotlaan 69	DJI	Verbouw	1 154	404					
II5BVZ	Zoetermeer	Radonstraat 15	DJI	Inbouwpakket	75	7					
Overige					15 231	4 680	34		45		
Totaal					176 341	30 586	40 599	9 803	1 023	355	30 652

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	12 536	6 838	351	2 500	2 847
--------	--------	-------	-----	-------	-------

JR/IKR Rechterlijke Organisatie (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I11JRG	Alkmaar	Kruseman van Eltenweg 2	Nieuwbouw	5 619	198	368				
I14JRT	Amsterdam	Parnassusweg 220	Herindeling	15 855	900	3 189				
I16PRE	Amsterdam	Prinsengracht 436	Aanpassing	2 251	1 089	945				
I13008	Arnhem	Walburgstraat 2	Renovatie	25 770	14 082	5 652				
I14002	Arnhem	Walburgstraat 2	Losse inr. en bedr inst.	1837	954	300				
I14031	Arnhem	Walburgstraat 2	Telematica voorzieningen	1 136	346					
I14033	Arnhem	Walburgstraat 2	Nieuwbouw	5 600	71					
I14046	Arnhem	Walburgstraat 2	Sanering grond	3 463	122					
I15276	Arnhem	Walburgstraat 2	Bedrijfsinstallatie	1 805	523	816				
I14009	Assen	Brinkstraat 4	Nieuwbouw	6 354	34					
I14611	Breda	Fellenoordstraat 62	Nieuwbouw	1 729	343					
I15032	Breda	Sluissingel 20	Herindeling	2 867	1 222					
I11RBH	Den Bosch	H. de Grootpl / Leeghwa.In	Nieuw- en verbouw	18 071	7 123	9 110	1 382			
I16RKH	Den Bosch	Leeghwaterlaan	Nieuwbouw	1 296	62	1 100	134			
I14760	Den Bosch	Zuidwal 58	Herindeling	6 591	200	5 215	991			
I13033	Den Haag	Juliana van Stolbergln 2	Verbouw	67 538	24 089	12 122				
I13034	Den Haag	Juliana van Stolbergln 2	Uitbreiding	3 168	2 566					
I14233	Den Haag	Juliana van Stolbergln 2	Inbouwpakket/telematica	1 599	327					
I14235	Den Haag	Juliana van Stolbergln 2	Kunst	465		465				
I17150	Den Haag	Juliana van Stolbergln 2	Renovatie	2 600	2 200	400				
I17151	Den Haag	Juliana van Stolbergln 2	Herinrichting keuken	1 469	1 300	169				
I16238	Den Haag	PR. W. Alexanderhof 5	Bestrating Voorterrein	350	20	319				
I13JRR	Diverse	Diverse	Inrichting Rechterbanken JR	51 307	7 836	9 166	2 342			
I17REV	Diverse	Diverse	Nota Veiligheidsbeleid DRP	22 394	5 765	- 1 029	1 271	4 571	5 071	6 745
I1DF12	Diverse	Diverse	Nazorg Rechterbanken	2 747		747	1 000	1 000		
I1DF25	Diverse	Diverse	Bedrijfsinstallaties	2 796	1 796	1 000				
I1DFAL	Diverse	Diverse	Voorzieningen fase 2 HRO	839	709	130				
I1DFAN	Diverse	Diverse	Reservering pb (DRp)	5 208	694	823	889	934	934	934
I1DFAT	Diverse	Diverse	Reservering DRp	6 000						6 000
I14013	Groningen	Guyotplein 1/2/3	Nieuwbouw	7 972	2 000	1 289				
I14JRA	Haarlem	Jansstraat 46	Verbouwing	4 687	30	14	58	3 014	690	
I17JRE	Haarlem	Jansstraat 77 t/m 85	Inrichting	4 174		1 624	2 550			
I17JRF	Haarlem	Jansstraat 77 t/m 85	Kunst en bedrijfsinstal.	1 221	10	40	1 171			
I1DFAM	Haarlem	Klokhuisplein 1	Tijdelijke huisvesting.	2 320	2 320					

JR/IKR Rechterlijke Organisatie (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II2017	Leeuwarden	Wilhelminaplein 1	Renovatie en verbouw	3 986	17					
HI94A2	Leeuwarden	Zaailand 102	Annuiteiten	22 777	1 518	1 518	1 518	1 518	1 518	1 518
II1130	Leeuwarden	Zaailand 102	Nieuwbouw	8 660	144					
II6205	Lelystad	Dukaatplein 1	Grondaankoop	1 485	135	140	1 210			
IIDFAO	Lelystad	nog niet bekend	Reservering	9 497			1 497	1 000	7 000	
II3074	Maastricht	Annadal 1	Inrichting	1 236	8					
II9246	Middelburg	Kousteensedijk 2	Nieuwbouw	7 480	84	10				
II1 GGR	Roermond	Zwartbroekplein	Nieuwbouw	6 793	278					
II7002	Rotterdam	Posthumalaan	LBOM/Parket 4e kwadrant	30 962	800	25 862	4 300			
II1RBR	Rotterdam	Wilhelminaplein 100/125	Nieuwbouw	32 480	7 669					
II2026	Tiel	Nieuwe Telseweg 1	Renovatie	8 337	384					
II1RBU	Utrecht	Catharijnesingel	Nieuwbouw	22 239	3 156	4 577	752			
II1019	Zutphen	Martinsingel 2	Nieuwbouw	1 314	15					
II4035	Zutphen	Martinsingel 2	Nieuwbouw	2 772	281					
II6237	Zutphen	Martinsingel 2	Nieuwbouw	2 134	1 078					
II6263	Zutphen	Martinsingel 2	1e inrichting	1 409	1 106					
II1SSR	Zutphen	'S Gravenhof 6	Restauratie en renovatie	1 526	281	138				
II6304	Zwolle	Groot Wezenland 29	Herindeling	15 000				15 000		
II5243	Zwolle	Hanzelaan 351	Inrichting	1 805	67					
II6262	Zwolle	Luttenbergstraat 5	Herindeling	1 095	196					
Overige				13 869	-4 936	8 635				
Totaal				485 954	91 212	94 854	21 065	27 037	15 213	15 197

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	54 158	33 393	20 290	325	150
--------	--------	--------	--------	-----	-----

JR/IKR Gevangenen etc. (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I16JRK	Alkmaar	Pr Bernhardlaan 10	Verbouw	5 000	550	4 400				
I11PIA	Almelo	Bornestraat	Nieuwbouw	36 929	13					
I13PIF	Almere	Grote Vaartweg	Nieuwbouw	67 319	773					
I13PIA	Alphen aan de Rijn	Hoon	Nieuwbouw	75 410	1 153					
I16JRN	Amsterdam	Emmalaan 7	Herhuisvesting	500	500					
I16DBA	Amsterdam	v.d. Madeweg 5A	Herhuisvesting	2 990	685					
I16SGA	Amsterdam	Wenckebachweg	Bouw stadsgangengenis	48 600	2 238	9 800	23 200	8 000	200	
I16JRF	Amsterdam	Wenckebachweg 4	Nieuwbouw	400		400				
I16GHA	Amsterdam Zuidoost	Tafelbergweg 10	Verbouw	3 000	1 969	200				
I17NLA	Amsterdam Zuidoost	Tafelbergweg 8	Uitbreiding en verbouwing	7 260	750	5 273	1 250			
I17DVA	Amhem	Wilhelminastraat 16	Nieuwbouw	1 800	216	1 584				
I16216	Amhem	Wilhelminastraat 16	Nieuwbouw sateliet	16 000	656	4 057	9 544	1 600		
I16210	Balkbrug	Ommerweg 67	Uitbreiding	18 000	1 641	9 360	6 262	502		
I15RIB	Breda	Galderseweg 7	Aanpassing	11 562	5 745	1 000				
I14827	Breda	Nassausingel 26	Verbouw	5 926	142					
I16167	Breda	Nassausingel 26	Nieuwbouw	1 200	1 000	200				
I16064	Den Bosch	Verwerstraat 26	Herhuisvesting	400	200	200				
I16067	Den Bosch	Verwerstraat 26	Herhuisvesting	400	200	200				
I16DOIL	Den Dolder	Dolderseweg 120	Uitbreiding	23 920	1 000	6 000	14 000	2 920		
I11JRK	Den Dolder	Dolderseweg 120	Nieuwbouw	3 503	6					
I11JHG	Den Haag	Pompstationsweg 14–48	Nieuwbouw	68 663	30 297	4 527	3 600			
I13SYG	Den Haag	Pompstationsweg 14–48	Nieuwbouw	15 526	390	452				
I16PZH	Den Haag	Pompstationsweg 14–48	Uitbreiding en renovatie	1 980		1 980				
I16OPH	Den Haag	Pompstationsweg 48	Poortgebouw	2 379	2 008	228	85			
I16OSH	Den Haag	Pompstationsweg 48	Aanpassing	8 500	646	5 651	2 057	100		
I16UNH	Den Haag	Pompstationsweg 48	Aanpassing	5 600	2 042	3 472	86			
I1DFUC	Diverse	Diverse	Uitbreiding celcap. '97	116 653	9 187	17 248	66 669	23 549		
I1DFBB	Diverse	Diverse	Reservering	822	822					
I12PID	Dordrecht	Kerkepleat	Nieuwbouw	12 539	1 957					
I14013	Goud	Rysselweg 1	Huisvesting CSO	1 570	18					
I12PIG	Grave	Muntlaan 1	Systeembouw 108	23 219	152					
I16TOG	Grave	Muntweg 1	Aanpassing	4 200	3 900	300				

JR/IKR Gevangenissen etc. (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I2014	Groningen	Engelse Kamp 5	Nieuwbouw	10 281	442	189				
I5003	Groningen	Engelse Kamp 5	Aanpassing	1 936	1					
I5043	Groningen	Engelse Kamp 5	Aanpassing	10 000	3 000	5 579	1 000			
I6JRI	Haarlem	Harmerijansweg 4	Verbouw	3 320	563	2 400				
I7JRB	Haarlem	Harmerijansweg 4	Nieuwbouw	2 400	50	2 350				
I3PIH	Heerhugowaard	Copernicusstraat 10	Nieuwbouw	20 160	2 461					
I5PIH	Heerhugowaard	Copernicusstraat 10	Vrouwen en Werkzame det.	21 000	2 028	12 000	4 000	1 650		
I7JRC	Heerhugowaard	v. Noortwijklaan 2	Nieuwbouw	1 440	50	1 390				
I4PIH	Heerhugowaard	van Noortwijklaan 2	Verbouw	12 080	3 907	2 100				
113SYH	Hoorn	De Compagnie 1	Nieuwbouw	22 263	721					
I3PIK	Krimpen a/d IJssel	Van der Hoopstraat 100	Nieuwbouw	101 247	1 681					
I5039	Leeuwarden	Blokhuisplein 40	Regenereerkeuken	816	410	59				
I6003	Leeuwarden	Blokhuisplein 40	Aanpassing	7 760	4 127	786				
I1PIL	Lelystad	Laserdreef	Nieuwbouw	5 588	52					
I6065	Maastricht	St. Servaasklooster 41	Herhuisvesting	400	200	200				
I1PIM	Middelburg	Torentijdweg	Nieuwbouw	36 015	2					
I4PIU	Nieuwegein	Bedrijfsterein Liesbosch	Nieuwbouw	84 812	17 287	40 236	13 530	200		
I6DBA	Nieuwegein	Lensterschans 2	Verbouw	1 097	955					
I1RIN	Nijmegen	Berg en Dalseweg 285	Nieuwbouw	23 232	54					
I7RIN	Nijmegen	Berg en Dalseweg 285	Uitbreiding	4 000	1 500	2 500				
I6006	Oosterwolde	Ploeggang	Herhuisvesting	1 580	1 235	220				
I4JRB	Overberg	Dwarsweg 45	Nieuwbouw	19 373	317					
I5029	Overloon	Stevensbeekseweg 14a	Gesloten paviljoen	13 402	7 923	500				
I7PIR	Roermond	Keulselaan	Nieuwbouw	54 720	2 000	25 000	25 000	2 720		
I6011	Rotterdam	Bergstraat 1	Inrichting	5 000	300	4 400	300			
I6SGR	Rotterdam	Gadering	Bouw stadsgevangenis	34 200	2 176	15 000	15 000	2 000		
I5RIR	Rotterdam	Kralingseplaslaan 108	Verbouw	4 275	994	200				
I6125	Sevenum	Paterstraat 4	Uitbreiding	590	489					
I6179	Sevenum	Paterstraat 4	Uitbreiding en sportzaal	3 000	2 260	740				
I6160	Sittard	Nijverheidsstraat 12	Herhuisvesting	975	675	300				
I6037	Sittard	Op de Geer 1	Uitbreiding	1 160	37					
I1PIR	Spijkenisse	Hartelpark – Groene Kruis	Nieuwbouw	40 207	38					
I5TAH	Ter Apel	Ter Apelervenen 10	Nieuwbouw	79 370	31 664	39 939	3 652			
I6TAH	Ter Apel	Ter Apelervenen 10	Terreinwerkzaamheden	7 475	1 946	1 384	877			

JR/IKR Gevangenissen etc. (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I16071	Tilburg	Ringbaan Z 500	Diverse werkzaamheden	1 360	376					
I16168	Tilburg	Ringbaan Z 500	Nieuwbouw	17 280	880	15 900	500			
I16MIU	Utrecht	Gansstraat 164	Aanpassing geb 't spoor	5 000	2003	200				
I19SOU	Utrecht	nog niet bekend	Aanpassing	2 400			2 400			
I16TOU	Utrecht	Wolvenplein 27	Aanpassing	8 000		1 100	5 900	1 000		
I13P4V	Veenhuizen	Oude Asserstraat 20	Nieuwbouw	34 954	148	210				
I13EBV	Vught	Lunettenlaan 501	Bodemsan. en gijz.vrz.	2 739	7					
I17IBV	Vught	Lunettenlaan 501	Ujtbreiding	7 000	962	5 550	363			
I12JRN	Zeist	Verl. Slotlaan 69	Verbouw	10 011	36					
I15BVZ	Zoetermeer	Radonstraat 15	Inbouwpakket	1 078	47					
I13PIZ	Zoetermeer	Rokkeveenseweg	Nieuwbouw	71 180	1 555					
I12PI2	Zutphen	Vierakkersestraatweg	Nieuwbouw	21 736	6 239	607	1 212			
I16PIZ	Zwolle	H.v.Doornestraat 15	Aanpassing	10 010	710	4 300	4 000	1 000		
I17PIZ	Zwolle	H.v.Doornestraat 15	Verbouw	500		500				
I16232	Zwolle	Hanzelaan 310	Herhuisvesting	400		200	200			
I12PIZ	Zwolle	Huub van Doornestraat 15	Nieuwbouw	24 221	2 013					
I17DVZ	Zwolle	Marslanden	Nieuwbouw	1 800	900	900				
Overige				26 412	1 196	2 620				
Totaal				1 473 045	179 699	266 091	204 907	45 241	200	

Opbrengsten afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	9 002	7 346	1 511	50	95
--------	-------	-------	-------	----	----

JR/IKR Korps Landelijke Politiediensten (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I12091	Dordrecht	Buiten Walevest 16	Nieuwbouw	4 205	2 945	471				
I12PVD	Driebergen	Hoofdstraat 58	Nieuwbouw	38 144	5 453	20 087	10 500	1 500		
I16014	Gouda	Diverse	Herhuisvesting	6 350	250	2 350	3 750			
I16023	Hansweert	Kanaalweg 12	Nieuwbouw	1 240	225	1 015				
I15005	Heerenveen	Haskeruitgang 105	Bouw kantoorgebouw	1 986	7					
I15249	Lelystad	Oostvaardersdijk	Herhuisvesting	300	300					
I13014	Nunspeet	Waterweg	Nieuwbouw	8 845	145					
I16251	Tiel	Echtelsedijk 16	Herhuisvesting	265	85					
I14023	Wolfheze	Van Nieuwenhuizenweg	Nieuwbouw	4 569	101					
Overige				5 475	432	54				
Totaal				71 379	9 943	23 977	14 250	1 500		

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	5 255	4 005	1 250
--------	-------	-------	-------

JR/IKR Overigen (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
DGIB00	Den Haag	Diverse	Algemene Advieskosten	Advieskosten	562	5					
I13002	Den Haag	Schedeldoekshaven 100	Departement	Beveiliging	555		555				
I1DFAR	Diverse	Diverse	Departement	Reservering	52 809	39 554	4 456	11 233	- 7 972	2 056	3 482
Overige					5 535	274	436				
Totaal					59 461	39 833	5 447	11 233	- 7 972	2 056	3 482

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	2 805	5	2 800
--------	-------	---	-------

Huren Justitie (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10 jr
HC7641	Almelo	Egbert Gorterstraat 6-8	CJD	617	617	617	617	617	617	
HC0050	Amsterdam	Parnassusweg 220	JUS/VROM	3 407	3 407	3 407	3 407	3 407	3 407	X
HC0051	Amsterdam	Parnassusweg 220	JUS/VROM	3 402	3 402	3 402	3 402	3 402	3 402	X
HC7571	Arnhem	Groningensingel 1	DGR	687	120					
HC6487	Den Bosch	Beurdsestraat 30	DGR	1 199	586					
HC0154	Den Haag	Kalvermarkt 53	BIZA/JUS	641	641	641	1 291	641	641	
HC0019	Den Haag	Laan van NO Indië 123-127	RKG	527						
HC0152	Den Haag	Lange Houtstraat 5	PSA	1 102	1 094	1 094	904	904	904	
HC0146	Den Haag	Neuhuijskade 40	DGR	687	687	687	687	687	687	
HC0126	Den Haag	Prins Clauslaan 20	Gerechtshtof/IND/ACV/RK	718	722	722	722	722	722	X
HC0161	Den Haag	Prins Clauslaan 20	Gerechtshtof/IND/ACV/RK	604	608	608	608	608	608	X
HC9220	Groningen	Trompsingel 1-21a	DGR/OCW	219						
HC5175	Rotterdam	Wijnhaven 144	Departement	861	443					
HC0438	Schiphol-Oost	Thermiekstraat-Gebouw 70	KLPD	127	127	127	127	127	127	
HC0203	Utrecht	Herculesplein 207	DGR	745						
HC0436	Zeist	Ln v Vollenhove 3287	DGR	550	550	550	550	550	550	
Overige				5 003	4 135	2 986	2 434	2 459	2 466	
Totaal				21 096	17 139	14 841	14 749	14 124	14 131	

JR/Huren Rechterlijke Organisatie (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10 jr
HC0425	Alkmaar	Kruseman van Eltenweg 2	3 316	3 316	3 316	3 316	3 316	3 316	X
HC5001	Almelo	E.Gorterstraat 5	3 332	3 332	3 332	3 332	3 332	3 332	X
HC0468	Amsterdam	Parnassusweg 220	2 023	2 023	2 023	2 023	2 023	2 023	X
HC5002	Arnhem	Walburgstraat 2	4 816	4 816	4 816	4 816	4 816	4 816	X
HC9407	Assen	Brinkstraat 4	2 742	2 742	2 742	2 742	2 742	2 742	X
HC6477	Breda	Fellenoordstraat 62	201	201	201	201	201	201	X
HC7505	Den Bosch	Koningsweg 101	828	828					
HC1005	Den Bosch	Leeghwaterlaan		8 945	12 126	12 126	12 126	12 126	X
HC0019	Den Haag	Laan van NO Indië 123-127	11						
HC0125	Den Haag	Prins Clauslaan 20	6 488	6 603	6 603	6 603	6 603	6 603	X
HC9406	Groningen	Guyotplein 1	1 250	4 339	4 339	4 339	4 339	4 339	X
HC9220	Groningen	Trompsingel 1-21a	1 112						
HC1JRE	Haarlem	Klokhuisplein 1		3 277	3 277	3 277	3 277	3 277	X
HC4027	Haarlem	Klokhuisplein 1		800	800	800	800	800	X
HC9402	Leeuwarden	Zaailand 102	4 040	4 040	4 040	4 040	4 040	4 040	X
HC5559	Middelburg	Kousteensedijk 2	2 605	2 627	2 627	2 627	2 627	2 627	X
HC7597	Roermond	Willem II singel 67	2 992	2 992	2 992	2 992	2 992	2 992	X
HC5560	Rotterdam	Posthumalaan 50	12 887	13 109	13 109	13 109	13 109	13 109	X
HC1JRB	Utrecht	Grond Catharynesl. 59-61		6 105	12 209	12 209	12 209	12 209	X
HC4026	Utrecht	Grond Catharynesl. 59-61	1 000	1 000	800	800	800	800	X
HC0203	Utrecht	Herculesplein 207	44	34					
HC5003	Zutphen	Martinettsingel 2	3 404	3 802	3 802	3 802	3 802	3 802	X
HC7658	Zutphen	Martinettsingel 2	142						
HC7629	Zutphen	S Gravenhof 6	1 085	1 085	1 085	1 085	1 050	1 050	
HC7638	Zwolle	Hanzelaan 351	1 643	1 643	1 643	1 643	1 493	1 493	
Overige			1 945	1 375	858	855	855	855	
Totaal			57 906	74 957	86 740	86 737	86 552	86 552	

JR/Huren Gevangenen etc. (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10 jr
HC0159	Den Haag	Raamweg 9	852	859	859	859	784	709	
IDFAG	Diverse	Diverse	- 4 015						X
IDFAH	Diverse	Diverse	- 7 968	7 968					X
HC0109	Dordrecht	Kerkeplaat 25	4 218	7 655	5 610	5 610	5 610	5 610	X
HC0080	Gouda	Rysseleweg 1	619	629	629	629	629	629	
HC9503	Groningen	Engelse Kamp 5	813	5 168	3 277	3 277	3 277	3 277	X
HC0442	Heerhugowaard	v Noortwyklaan 2	3 456	6 015	4 320	4 320	4 320	4 320	X
HC7662	Lelystad	Larsdreef 1	9 848	9 848	9 848	9 848	9 848	9 851	X
HC7598	Vught	Lunettenlaan 501	543	543	543	543	543	543	X
HC7610	Vught	Lunettenlaan 501	1 980	1 980	1 980	1 980	1 980	1 980	X
HC7612	Vught	Lunettenlaan 501	1 918	1 918	1 918	1 918	1 918	1 918	X
HC7617	Vught	Lunettenlaan 501	2 163	2 163	2 163	2 163	2 163	2 163	X
HC2PI2	Zutphen	Lunettesstraat 3	2 979	3 972	3 972	3 972	3 972	3 972	X
HC7655	Zwolle	H.v.Doornestraat 15	711	6 684	4 368	4 368	4 368	4 368	X
Overige			2 178	2 214	2 214	2 214	2 714	2 662	
Totaal			20 295	57 616	41 701	41 701	42 126	42 002	

JR/Huren Korps Landelijke Politiedinstn (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10 jr
HC0165	Den Haag e.o.	nog niet bekend		528	178	178	178	178	
HC0319	Driebergen Rysenberg	Lookant 1	580	580	291				
HC0061	Zoetermeer	Bredewater 18	439	439	439	439	439	439	
HC0037	Zoetermeer	Europaweg 45	3 060	3 097	3 097	3 097	3 097	2 717	
Overige			1 651	1 725	1 593	1 319	1 319	1 319	
Totaal			5 730	6 369	5 598	5 033	5 033	4 653	

JR/Huren Overigen (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10 jr
HC0409	Amsterdam	Ysbaanpad 2	RvdK	889	889	889	889	889	889	
HC0469	Amsterdam	Ysbaanpad 2	RvdK	234	234	234	234	234	234	
HC0100	Den Haag	Schedeldoekshaven 101	Departement	4 107	4 158	4 158	4 158	3 637	3 637	
HC0101	Den Haag	Schedeldoekshaven 131	Departemen	3 460	3 503	3 503	3 503	3 064	3 064	
HC7587	Eindhoven	Keizersgracht 5	Verzamelgebouw	86	117	117	117	117	117	
HC0063	Gouda	Kampenringweg 49	LBIO	409	545	545	545	182		
HC0429	Utrecht	A v Schendelstraat 550	RvdK	547	547	547	547	547	547	
HC0487	Utrecht	Lange Nieuwstraat 311–331	RvdK	430	430	430	430	430	430	
Overige				777	808	808	808	808	808	
Totaal				10 939	11 231	11 231	11 231	9 908	9 726	

3.2.7. Binnenlandse Zaken

Zowel vanuit het oogpunt van de bedrijfsvoering van het Ministerie van Binnenlandse Zaken als vanuit het oogpunt van goed vastgoedmanagement is het van belang de hoofdzetel van het Ministerie (het Schedeldoekshavencomplex) in de voorraad te houden. Het complex dat uit de jaren '70 stamt, vertoont echter zowel in functioneel als in technisch opzicht «verouderingsverschijnselen». Daarom is een Integrale Beheerprognose opgesteld, waarin is aangegeven welke elementen in het complex moeten worden vernieuwd of aangepast, opdat het ook in de komende decennia geschikt blijft voor de huisvesting van Binnenlandse Zaken.

Zowel vanuit financieel oogpunt alsook vanwege de noodzakelijke continuïteit in de bedrijfsvoering van het departement, zullen de noodzakelijke activiteiten gefaseerd worden uitgevoerd. (zie par. 3.2.17 betreffende Verzamelkantoren).

IKR Binnenlandse Zaken (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II5608	Den Haag	Nassaulaan 18	HCvS	Herhuisvesting	1 700	1 477	160				
II4117	Den Haag	Pres Kennedylaan15	RBB	Herhuisvesting	1 509	4					
DNB122	Diverse	nog niet bekend	Compartment	In voorbereiding	9 673					9 673	
II8BZL	Leidschendam	Dr. Reyerstraat 8	Wederopleveringskosten	Nieuwbouw	515	61					
II4062	Zoetermeer	Louis Braillelaan 60	RBB	Herhuisvesting	3 173	27					
Overige					5 677	741	67				
Totaal					22 247	2 310	227			9 673	

Opbrengsten afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	4 904	3 484	1 420
--------	-------	-------	-------

Huren Binnenlandse Zaken (uitgaven f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10 jr
HC0151	Den Haag	Kalvermarkt 63	BIZA/JUS	363	363	363	731	363	363	
DN0103	Diverse	Diverse	Compartment		1 313	1 558	1 438	1 567	1 567	
HI3003	Leidschendam	Dr. van de Stamstraat 1	Departement	4 699	4 699	4 699	4 699	4 699	4 699	X
HC7423	Zoetermeer	Chroomstraat 151	L.C. dir. Brandweer	557	557	557	557	557	557	X
Overige				637	179	132	132	259	132	
Totaal				6 256	7 111	7 309	7 557	7 445	7 318	

3.2.8. Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Voor OCenW staan enkele – ook uit een oogpunt van huisvesting – belangrijke ontwikkelingen op stapel, die in 1997 hun schaduwen vooruit werpen en deels ook al hun beslag kunnen krijgen:

- Na de inhuizing van Cultuur in Zoetermeer is een verdere efficiency-verbetering van de totale Zoetermeerse organisatie en met name ook van de huisvestingssituatie aan de orde met daarin een optimale benutting van het hoofgebouw aan de Europaweg. Daarbij moet ook een plek gevonden worden voor de in 1997 aan de slag gaande «herbezitters».
- In de Cultuursector staat de uitvoering van de voornemens uit de Cultuurnota 1997–2000 centraal. Voor de (rijks)huisvesting zijn daarbij het meest actueel:
 - * het stimuleren van samenwerkingsverbanden (maritieme musea, Geld- en Bankmuseum, gemeente- en rijksarchieven);
 - * fusie per 1 april 1997 van de Rijksdienst Beeldende Kunst, het Centraal Laboratorium en de Opleiding Restauratoren tot het Instituut Collectie Nederland.Met behoud van de aandacht voor het behoud van het cultureel erfgoed komt er een extra accent op de benutting van het cultureel erfgoed bij. In 1996 is het bezoek aan de (voormalige rijks-)musea aanzienlijk gestegen, een stijging waarvan ook de huisvestings-gevolgen nauwlettend zullen moeten worden gevolgd.

Vele OCenW-instellingen zijn gehuisvest in (top-)monumenten. In het Rijkshuisvestingsplan II (bijlage V) is destijds becijferd, dat bij monumenten de «cultuurkosten» gemiddeld ca 30% van de totale huisvestingskosten bedragen.

Aanpassingen van de huisvesting worden daarom zoveel mogelijk gecombineerd met huisvestingsmaatregelen uit andere programma's om op die manier synergiewinst te behalen c.q. kosten te besparen. Gebruikmakend van de binnen het compartiment gecreëerde bestedingsruimte met enige aanvulling uit de (nog) niet gecompartmenteerde bestedingsruimte kunnen op die manier enkele van de dringend noodzakelijke aanpassingen worden gerealiseerd.

Toelichting bij de projecten OCenW

Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD) te Amsterdam

De renovatie van het monumentale grachtenpand als nieuwe behuizing voor het RIOD is begin 1997 gereed gekomen.

Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW) te Amsterdam

De bibliotheek van de KNAW wordt samen met het Meertens Instituut gehuisvest in het rijksverzamelpand aan de J. Muyskenweg.

Rijksmuseum te Amsterdam (RMA) te Amsterdam

Bij het RMA bestaat behoefte aan goede depotruimte, waarbij wordt gedacht aan de bouw van een ondergronds depot in aansluiting op de onder het Museumplein te bouwen busgarage (start 1997). Tegelijkertijd krijgt het Rijksmuseum dan een ondergrondse ontsluiting. De kosten voor het casco van deze «ondertunneling» zijn inmiddels geprogrammeerd. Over de financiering van de afwerking/inrichting vindt nader overleg plaats tussen de Rgd, OCenW en het Rijksmuseum.

Koninklijke Bibliotheek (KB) te Den Haag

De herinrichting en verbetering/verplaatsing van de entree is inmiddels gereed. In de loop van 1997 komt ook de verbetering van de aula al grotendeels gereed, dit mede ten behoeve van het op handen zijnde 200-jarig bestaan van de KB.

Rijksmuseum van Oudheden (RMO) te Leiden

Met de overkapping van de 2e binnenplaats kan bij het RMO een aantal knelpunten in de bedrijfsvoering worden opgelost, overeenkomstig het Structuurplan RMO. Deze knelpunten betreffen een tekort aan ruimte voor (tijdelijke) exposities, de routing van de bezoekers en enkele publieksvoorzieningen. Tegelijkertijd worden ook energiebesparende maatregelen uitgevoerd.

Nationaal Natuurhistorisch Museum (NNM) te Leiden

De bouw van het nieuwe NNM is najaar 1995 gestart. Het complex bestaat uit nieuwbouw en het gerenoveerde Pesthuis. De nieuwbouw is voorjaar 1997 opgeleverd. Het museum draagt thans zorg voor de verdere inrichting om voorjaar 1998 voor het publiek open te kunnen gaan.

Depot Raamsteeg te Leiden

Na de ingebruikname van de nieuwe huisvesting van het NNM komt in het depotgebouw aan de Raamsteeg te Leiden (een categorie 1 monument) veel depotruimte vrij. Inmiddels heeft een totaal depotplan voor de Leidse (voormalige rijks-)musea weer invulling gegeven aan het depotgebouw Raamsteeg. Met de uitvoering van dit plan en de andere hiervoor en via de Cultuurprogramma's lopende activiteiten beschikken deze musea straks over voldoende, goede depots. In de Raamsteeg zijn hiervoor enkele aanpassingen en verbeteringen noodzakelijk.

Nederlands Instituut voor Scheepsarcheologie (NISA) te Lelystad

Met financiële bijdragen van Provincie, Gemeente, OCenW-Cultuur en het OCenW-compartiment bij de Rgd wordt te Lelystad het NISA gerealiseerd in de directe nabijheid van de Batavia-werf.

Herhuisvesting Rijksarchief (RA) Zeeland te Middelburg

Met de herhuisvesting van het RA Zeeland in het Van de Perrehuis te Middelburg en aangrenzend een nieuw te bouwen depot worden de huisvestingsproblemen van het RA Zeeland opgelost. Daarnaast kan de Provincie Zeeland haar huisvestingsprobleem oplossen door de huidige huisvesting van het RA Zeeland in gebruik te nemen. Tevens is begin 1997 besloten om de Gemeentearchieven van Middelburg en Veere samen met het RA Zeeland te herhuisvesten. Op deze wijze wordt fysiek vorm gegeven aan de samenwerking tussen deze drie archieven en wordt een voor Rijk, Provincie en Gemeente zeer acceptabele invulling gegeven aan het categorie 1 monument: het Van de Perrehuis.

Hoofdzetel Europaweg 4 te Zoetermeer

In dit complex is het meest acuut een uitbreiding van het aantal werkplekken en het oplossen van enkele knelpunten betreffende arbeidsomstandigheden.

Tenslotte wordt erop gewezen dat diverse omvangrijke projecten voor OCenW worden gefinancierd uit de diverse cultuurprogramma's (zie 3.3)

IKR Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I13WSD	Amsterdam	Herengracht 380	RIOD	Renovatie	5 208	1 343					
I15PLB	Amsterdam	J Muyskenweg 25	KNAW	Renovatie en verbouw	6 430	4 580	1 366				
I16RMA	Amsterdam	Stadhouderskade 42	Rijksmuseum	Ondertunneling	386	249					
I16RMD	Amsterdam	Stadhouderskade 42	Rijksmuseum	Restauratie en renovatie	14 000	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
I10383	Den Haag	Pr. W. Alexanderhof 5	Kon.Bibliotheek	Herinrichting	6 224	1 047	700				
I16262	Den Haag	Pr. W. Alexanderhof 5	Kon.Bibliotheek	Aanpassing	959	735	200				
DN0060	Diverse	nog niet bekend	Compartment	In voorbereiding	1 334	45				1 289	
I15297	Enschede	Lasondersingel 129	Museum/WVC/MMA	2e Fase	1 450	89					
I15004	Leiden	Papengracht 30-32	RMO	Uitvoering structuurplan RMO	6 120	331	3 698	2 069			
I13251	Leiden	Pesthuislaan 7	NNM	Kunst en grond	19 804	9 871	2 440				
I16044	Leiden	Raamsteeg 2	Departement	Herinrichting	1 600	50	850	700			
I15220	Lelystad	Oostvaardersdijk	Museum Scheeps-archeologie	Verbouw	8 952	5 246	3 524				
I14RAM	Maastricht	St. Pieterstraat	Rijksarchief	Restauratie	34 229	1 506					
I15017	Middelburg	St. Pieterstraat 38	Rijksarchief	Nieuwbouw	26 267	507	13 050	8 626			2 800
I15WVA	Utrecht	Nieuwegegracht 63	RMCC	Renovatie	2 108	48					
I17014	Zoetermeer	Europaweg 4	Departement	Uitbreiding	1 990	1 990					
I17030	Zoetermeer	Europaweg 4	Departement	Herinrichting	10 000	200	2 000	4 000	3 800		
Overige					22 458	2 553	340	249	213		
Totaal					169 519	31 790	29 568	17 044	5 413	2 689	4 200

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	12 760	10 960	1 800
--------	--------	--------	-------

Huren Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10jr
HC0385	De Meern	Pk Voorn 4	Departement	691	691	691	691	691	691	
DN0109	Diverse	Diverse	Compartment	52	5	5	80	1 253	1 253	
HC9988	Leiden	Pesthuislaan 7	NNM	4 753	6 401	6 401	6 401	6 401	6 401	X
HC7629	Roermond	Bredeweg 239	Kadaster en RIK	149	149	149	149	149	149	
HC0277	Zeist	Broederplein 39-47	Departement	1 151	1 151	1 151	1 151	1 151	1 151	
Overige				3 340	2 771	2 711	2 157	2 090	2 090	
Totaal				10 136	11 168	11 108	10 629	11 735	11 735	

3.2.9. Financiën

De organisatieontwikkelingen binnen de Belastingdienst beïnvloeden ook in de komende jaren de huisvestingsvraag.

De huisvestingsaanpassingen houden verband met reeds ingezette ontwikkelingen, zoals:

- de formatieverschuiving van de directie Particulieren en de Douane naar de directies (Grote) Ondernemingen;
- de integratie van de teams en de administratieve units in het kader van de integrale klantbehandeling;
- de uitvoering van het Fraudeplan;
- uitbreidingen van de automatiseringsvoorzieningen, met name de upgradering van de computerruimten;
- uitbreidingen van de vestigingen van de Douane op de locaties aan de buitengrenzen van de Europese unie, zoals in Rotterdam (Maasvlakte), Amsterdam en op Schiphol;
- de als speerpunt aangemerkte verdere gefaseerde uitbreiding van de beveiliging op basis van het in november 1996 van toepassing verklaarde handboek «Informatie-beveiliging»;
- de telefonische bereikbaarheid, die ook in het kader van de verbetering van de klantbehandeling een speerpunt blijft bij de Belastingdienst;
- de instelling van de Facilitaire eenheden in de regio's van het Centrum voor Facilitaire Dienstverlening.

Daarnaast doen zich nieuwe ontwikkelingen voor.

In een periode van drie jaar zal vanaf 1997 de Operationele Structuur Particulieren worden ingevoerd. Daarbij zal een geconcentreerde huisvesting op de locaties van de Eenheden worden nagestreefd. Circa 40 vestigingen zullen worden opgeheven. In betreffende gemeenten blijft wel een behandelpunt met een loket-functie aanwezig.

In de komende jaren zal de personeelssterkte bij de Belastingdienst met circa 2000 fte's toenemen. Deze toename houdt verband met de uitbreiding van de controle-capaciteit in het kader van de fraudebestrijding, de herbezetting in het kader van de 36-urige werkweek, uitvoering van nieuwe fiscale wetgeving en uitbreiding van eigen personeel bij het Automatiseringscentrum te Apeldoorn in plaats van extern personeel. Bij de Douane worden de districten Venlo en Heerlen samengevoegd en in eerste instantie in tijdelijke huisvesting in Roermond gehuisvest. Ook worden de districten Enschede en Groningen opgeheven en samengevoegd in een nieuw district te Groningen.

Om de toename van de personeelssterkte en de concentratie van personeel op de locaties van de Eenheden in de bestaande huisvesting te kunnen opvangen, zullen op veel vestigingen herinrichtingen worden doorgevoerd. Daarbij zal gestreefd worden naar beperking van de uitbreiding van het aantal werkplekken door waar mogelijk flexibel werkplekgebruik toe te passen. Ook zal in verband met de verdergaande ontwikkelingen op het gebied van de elektronische archivering van gegevens de archiefruimte bij de Eenheden Particulieren worden beperkt en de beschikbaar komende relatief dure ruimte worden benut voor uitbreiding van het aantal werkplekken. Voor de opslag van de archieven zal in Apeldoorn de centrale archiefruimte worden uitgebreid.

Vanwege de diverse ontwikkelingen zullen in een groot aantal vestigingen van de Eenheden aanzienlijke herinrichtingsprojecten worden uitgevoerd. Zo mogelijk worden deze projecten in samenhang met planmatig onderhoud, renovatie en functionaliteitsverbetering van de huisvesting opgezet.

Enkele voorbeelden daarvan zijn Eindhoven, 's-Gravenhage, Almelo, Haarlem en Utrecht.

Tevens zal in enkele plaatsen uitbreiding of vervanging van (tijdelijke) huisvesting moeten plaatsvinden, zoals in Apeldoorn, Roermond, Utrecht en Alkmaar.

Met name bij het Automatiseringscentrum te Apeldoorn zijn de uitbreiding van de huisvesting, de vervanging van de tijdelijke huisvesting en renovatie van een groot deel van de bestaande huisvesting van essentieel belang voor het kunnen blijven functioneren van het Automatiseringscentrum, als ook van de Belastingdienst als geheel. Door de nieuwbouw kan een deel van de personeelsuitbreiding worden gehuisvest. Verder resteert nog een aanzienlijke behoefte aan financiële middelen om de andere knelpunten in de huisvesting te Apeldoorn op te lossen. Ook de Belastingdienst is gehouden aan het opstellen van risico-inventarisaties ter uitvoering van de ARBO-wetgeving. Daaruit blijkt dat in meerdere gebouwen verbeteringen noodzakelijk zijn.

In het kader van de fraudebestrijding zullen in Rotterdam, Amsterdam en op Schiphol X-ray apparatuur met bijbehorende losen laadvoorzieningen worden geïnstalleerd voor het scannen van containers.

Tot op dit moment kan vanuit de Rgd-begroting maar in beperkte mate in de huisvestingsbehoefte van de Belastingdienst worden voorzien. In verband daarmee is de Belastingdienst genoodzaakt, evenals in de afgelopen jaren, weer substantiële bedragen naar de Rgd-begroting over te boeken. Ondanks deze overboekingen voldoet op diverse plaatsen het beschikbare aanbod van huisvesting nog niet aan de gewenste functionaliteit.

In het gebouw voor het ministerie te Den Haag zullen ter verbetering van de beveiliging voorzieningen voor het toegangscontrolesysteem worden aangebracht. Het ministerie stelt hiervoor financiële middelen beschikbaar.

Bij de huisvesting voor Domeinen zijn in de planperiode geen grote wijzigingen te voorzien.

IKR Financiën (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I15234	Almelo	Bellavistastraat 1	Belastingdienst	Herindeling	1 394	195					
I14048	Almelo	Brugstraat 9-13	Belastingdienst	Huisvesting	1 236	6					
I14026	Almelo	Egbert Gorterstraat 6-8	CJD	Herhuisvesting	680	33					
I16242	Almelo	Raveslootsingel 2	Belastingdienst	Herindeling	1 600		1 600				
I15BLB	Amersfoort	Inputplein 1	Belastingdienst	Team/unit integratie CBG	2 051	9					
I13BLH	Amsterdam	Kingsfordweg 1	Belastingdienst	Nieuwbouw	20 332	172					
I14BLH	Amsterdam	Kingsfordweg 1	Belastingdienst	Nieuwbouw	2 710	61					
I16BLH	Amsterdam	Kingsfordweg 1	Belastingdienst	Aanpassen balie	1 656	515					
I13900	Amsterdam	Kingsfordweg 1	Belastingdienst	Laboratorium Financiën	7 668	2					
I12DOD	Amsterdam	Leeuwendalersweg 21	Douane/SZW	Inrichting	1 623	57	102				
I15DMA	Amsterdam	Zuiderzeeweg 8	Domeinen	Renovatie	2 742	219	50				
I15245	Apeldoorn	JF Kennedylaan 2	Belastingdienst	Nieuwbouw	35 000	460	3 340	13 300	17 900		
I15224	Apeldoorn	JF Kennedylaan 2-32	Belastingdienst	Verbouwing	1 254	13					
I15212	Apeldoorn	JF Kennedylaan 8	Laser/DO/Bel.dienst	Herindeling	1 567	125					
I16256	Apeldoorn	Marwijne 40	Belastingdienst	Herindeling	503	503					
I17010	Apeldoorn	Oude Apeldoornseweg 40-45	Belastingdienst	Herhuisvesting	4 400	4 200	200				
I15217	Apeldoorn	Oude Apeldoornseweg 41-45	Belastingdienst	Uitbreiding	1 912	16					
I16201	Apeldoorn	Oude Apeldoornseweg 41-45	Belastingdienst	Huisvesting	3 260	649		300			
I17011	Apeldoorn	Pr. W.Alexanderlaan 703	Belastingdienst	Inbouwpakket	627	627					
I16255	Arnhem-Zwolle-Groningen	Telef.centrales	Belastingdiens t	Telef. centrale	2 800	531					
I16209	Barneveld	Compagnieweg	Douane	Herhuisvesting	435	435					
I14041	Bleiswijk	Overbuurtseweg 13	Domeinen	Uitbreiding en aanpassing	16 459	1 684	247				
I14868	Breda	Gasthuisvelden 11	Belastingdienst	Aanpassing	1 350	1 306					
I14838	Breda	Meerten Verhoffsstraat 24	RKG	Inrichting	1 218	6					
DNB189	Diverse	Diverse	Douane/Belastingdienst	Douane-programma	13 633	11 907	9 725	- 8 002		3	
I15BLF	Diverse	Diverse	Compartment	A&A planvoorbereiding CBG's	1 314	219					
I15140	Eindhoven	Karel de Grotelaan 4	Verzamelgebouw	Herindeling	11 088	6 450	3 873	306			
I15012	Emmen	De Weiert 51	Belastingdienst	Verbouw	3 212	110					
I13059	Enschede	Hengelsestraat 75	Belastingdienst	Nieuwbouw	18 861	1 635	611				
I16020	Farnsum	Duurwoldlaan 2	RKG	Verbouw	100	100					
I16018	Groningen	Engelse Kamp 4	RKG	Herindeling	350	53					

IKR Financiën (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I15010	Groningen	H. de Grootkade 11	Belastingdienst	Team unit integratie	2 941	31					
I15BLG	Haarlem	Surinameweg 2	Belastingdienst	Team/unit integratie	4 439	511					
I15BLH	Haarlem	Surinameweg 4	Belastingdienst	Herindeling pand	2 140	59					
I13013	Heerlen	Kloosterweg 22	Belastingdienst	Inrichting	5 468	490					
I17001	Hoogeveen	Dr.A Philipsstraat 52	Domeinen	Aanpassing	260	260					
I17BLB	Hoorn Nh	Nieuwe Steen 2	Douane/Belastingdienst	Aanpassing	790	600	190				
I14BLK	Hoorn Nh	Nieuwe Steen 4	Douane/Belastingdienst	Aanpassing	1 998	25					
I17011	Leeuwarden	Tesselschadedestraat 4	Belastingdienst	Verbouw	1 575	1 400	175				
I15051	Leiden	Stationsplein 7	Belastingdienst	Herindeling	1 605	20					
I15213	Lelystad	Maerlant 1–9	RKG	Div.voorzieningen	1 600	342					
I16041	Maastricht	Terra Nigrastraat 10	Belastingdienst	Herindeling	1 025	81					
I12593	Middelburg	Kousteensedijk 5	Belastingdienst	Inrichting	1 877	10					
I14010	Nymegen	Stieltjesstraat 2	Belastingdienst	Nieuwbouw/herinrichting	13 457	274					
I15077	Rijswijk	Steenvoordelaan 370	Belastingdienst	Masterplan 2e fase	8 508	369					
I16108	Roermond	Bethlehemstraat 8	Douane	Tijdelijke huisvesting	1 000	1 000					
I13056	Roosendaal	Kadeplein 3	Belastingdienst	Herindeling	1 968	184					
I13014	Roosendaal	Mill Hilplein 1	Belastingdienst	Inrichting	4 688	353					
I11CBR	Rotterdam	Laan op Zuid 45	Belastingdienst	Nieuwbouw	41 782	8 191	268				
I17008	Rotterdam	Maasvlakte	Belastingdienst/Douane	Advieskost en	1 050	1 050					
I14032	Rotterdam	Oliphantweg 30	Douane	Herindeling	1 800	3					
I15061	Rotterdam	Reeweg 16	Douane	Aankoop	22 089	11 149	3 637				
I17027	Rotterdam	Scheurhaven	Belastingdienst	Inrichtingskosten	266	266					
I15013	Rotterdam	Westzeedijk 387	Douane	Aanpassing	7 930	5 228					
I16DOC	Schiphol	WTC A'dam Airport	Douane	Inbouw	2 429	1 272					
I15010	Terneuzen	Rosegracht 1, 1a	Belastingdienst	Aanpassing	3 203	287					
I15098	Tilburg	Prof. Cobbenhagelaan 9	Belastingdienst	Herindeling	2 347	2 162					
I14IBC	Utrecht	Gerbrandyst 20	Belastingdienst	Aanpassing	2 353	3					
I15BLA	Utrecht	N. Beetsstraat	Belastingdienst	Herhuisvesting	1 163	340	91				
I16BLA	Utrecht	N. Beetsstraat	Belastingdienst	Inrichting	10 921	8 308					
I16BLB	Utrecht	Rechtbankplein	Belastingdienst	Inrichting	7 387	4 781					
I17006	Veendam	Nassastraat 171	Belastingdienst	Aanpassing	575	575					
I16303	Zutphen	H. Dunantweg 1 Tm 3	Belastingdienst	Aanpassing	4 182	1 187	2 845	150			
I15268	Zwolle	Hanzelaan 310	RKG	Huisvesting	1 754	136					
I14017	Zwolle	Zamenhofsingel 27	Belastingdienst	Binnenklimaat-aanpassingen	1 929	7					

IKR Financiën (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II5278	Zwolle	Zamenhofsingel 27	Belastingdienst	Herindeling	3 302	934					
Overige					52 495	10 149	348	308		409	
Totaal					387 331	94 335	27 302	6 362	17 900		412

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	29 102	22 388	6 561	153
--------	--------	--------	-------	-----

Huren Financiën (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10jr
HC7623	Almelo	Brugstraat 9-13	Belastingdienst	633	633	633	633	633	633	
HC0325	Amersfoort	Inputplein 1	Belastingdienst	2 370	2 370	2 370	2 370	2 370	2 370	
HC0448	Amstelveen	Prof E M Meyerslaan 10	Belastingdienst	1 814	1 814	1 814	1 814	1 814	1 814	
HC0412	Amsterdam	Kabelweg 88	Douane	722	722	722	722	722	722	
HC0394	Amsterdam	Kingsfordweg 1	Belastingdienst	14 600	14 600	14 600	14 600	14 600	14 600	X
HC0009	Amsterdam	Leeuwendalersweg 21	Douane/SZW	928	928	928	928	928	928	
HC0377	Amsterdam	Orlyplein 32	Agentschap Financiën	533	533	533	533	533	533	
HC7565	Apeldoorn	Handelstraat 2	Belastingdienst	2 179	2 179	2 179	2 179	2 179	2 179	
HC7700	Apeldoorn	Hoofdstraat	Belastingdienst	389	583	583	583	583	194	
HC7647	Apeldoorn	J.v.d.Vondellaan 14-16	Belastingdienst	2 881	2 881	2 881	2 881	2 881	2 881	X
HC7697	Apeldoorn	Marwijne 40	Belastingdienst	230	460	460	460	460	460	
HC7699	Apeldoorn	Oude Apeldoornseweg 40-45	Belastingdienst	458	686	686	686	229		
HC7681	Apeldoorn	Oude Apeldoornseweg 41-45	Belastingdienst	541						
HC7683	Apeldoorn	Oude Apeldoornseweg 41-45	Belastingdienst	2 422	2 422	2 422	2 422			
HC7236	Apeldoorn	Pr. W.Alexanderlaan 300	Belastingdienst.	616	616	616	616	616	616	
HC7702	Apeldoorn	Pr. W.Alexanderlaan 703	Belastingdienst	194	233	233	233	233		
HC7659	Apeldoorn	Vossemannstraat 276-288	Belastingdienst	574	574	574	49			
HC6477	Breda	Fellenoordstraat 62	Verzamelgebouw	1 125	1 125	1 125	1 125	1 125	1 125	X
HC7575	Den Bosch	Koikersweg 1	Belastingdienst	1 000	1 010	1 010	1 010	1 010	1 010	
HC7523	Den Bosch	Koikersweg 1c	Belastingdienst	1 435	1 435	1 435	1 435	1 435	1 252	
HC0041	Den Haag	Stationsplein 1	Belastingdienst	866	846	846	846	846	846	
HC0089	Den Haag	Stationsplein 75	Belastingdienst	3 405	3 405	3 405	3 405	3 405	3 405	
DN0106	Diverse	Diverse	Compartment	954	503	598	529	478	517	
DNB217	Diverse	Diverse	Compartment	- 1 250	- 2 195	- 2 411	- 2 804	- 5 298	- 5 027	
HC0013	Dordrecht	v Godewyckstraat 3f	Belastingdienst	730	730	730	730	730	638	
HC7278	Emmen	De Weierv 56	Belastingdienst	771	771	771	771	771	771	
HC0014	Goes	Stationsplein 21	Belastingdienst	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660	1 453	
HC0010	Gouda	Hanzeweg 5	Belastingdienst	1 492	1 518	1 518	1 518	1 500	1 331	
HC9112	Heerenveen	Stationsplein 4	Belastingdienst	875	875	875	875	763	763	
HC7586	Heerlen	Kloosterweg 22	Belastingdienst	2 864	2 681	2 681	2 681	2 681	2 681	
HC7551	Heerlen	Schakelweg 5	Belastingdienst	1 525	1 525	1 525	1 525	1 525	1 525	
HC7543	Helmond	Stationsplein 9	Belastingdienst	1 576	1 576	1 576	1 576	1 576	1 576	
HC7550	Hengelo	Spoorstraat 100	Belastingdienst	620	620	620	620	620	620	
HC0321	Hilversum	Stationsplein 12	Belastingdienst	2 314	2 314	2 314	2 314	2 314	2 314	

Huren Financiën (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10jr
HC0361	Hoofddorp	Saturnusstraat 35	Belastingdienst/Douane/Just.	1 038	1 038	1 038	1 038	1 038	1 038	
HC9401	Hoogeveen	Dr.A Philipsstraat 52	Domeinen	755	755	755	755	755	755	
HC0076	Middelburg	Kousteensedijk 5	Belastingdienst	522	524	524	524	524	524	
HC6446	Rijen	Nijverheidslaan 2a	Domeinen	733	734	734	734	734	734	
HC7632	Roermond	Bethlehemstraat 8	Douane	400	400					
HC7590	Roermond	Kapellerpoort 1	Belastingdienst	2 252	2 252	2 252	2 252	2 252	2 252	
HC7627	Roosendaal	Kadeplein 3	Belastingdienst	702	703	703	703	703	703	
HC7591	Roosendaal	Mill Hillplein 1	Belastingdienst	2 608	2 464	2 464	2 464	2 464	2 464	
HC5561	Rotterdam	Laan op Zuid 45	Belastingdienst	17 570	17 873	17 873	17 873	17 873	17 873	X
HC0463	Schiphol	WTC A'dam Airport	Douane	1 703	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700	
HC0453	Schiphol-Centrum	Stationsgebouw K 0648 0	Douane	1 169	1 169	1 169	1 169	1 169	1 169	
HC0077	Schiphol-Oost	Thermiekstraat-Gebouw 70	KLPD	800	800	800	800	800	800	
HC7680	Tiel	Kellenseweg 15	Douane	122	122	122	122	122	122	
HC7571	Tilburg	Jan van Asselbergweg 1	Douane/Belastingdienst	542	542	542	542	542	542	
HC7530	Tilburg	Prof. Cobbenhagelaan 9	Belastingdienst	1 800	1 804	1 804	1 804	1 804	1 804	
HC0316	Utrecht	Giesenplein 59	Belastingdienst	1 126	1 126	1 126	1 117	1 108	1 108	
HC0375	Utrecht	Herculesplein 265	Belastingdienst	1 682						
HC0437	Utrecht	N. Beetsstraat	Belastingdienst	1 904	2 538	2 538	2 538	2 538	2 538	
HC0462	Utrecht	Rechtbankplein	Belastingdienst	1 826	2 434	2 434	2 434	2 434	2 434	
HC0388	Zaandam	Bossingschaaf 20	Belastingdienst	1 793	1 793	1 793	1 793	1 793	1 793	
Overige				15 810	14 893	14 605	14 483	13 510	13 245	
Totaal				110 903	108 297	107 488	106 370	99 785	98 328	

3.2.10. Defensie

In de planperiode zijn voor het ministerie van Defensie geen nieuwe huisvestingsactiviteiten voorzien.

Voor de reguliere huren zijn voor 1997 de gelden overgeheveld bij deze begrotingsvoorbereiding. Voor 1998 en verder zal dit plaatsvinden bij de 1e suppletore begroting 1998.

De handelwijze wordt ook gevolgd ten behoeve van het onderhoud aan de betreffende objecten.

IKR Defensie (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Overige					24	24					
Totaal					24	24					

Huren Defensie (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002
HC0010	Den Haag	Kalvermarkt	Departement	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615
Totaal				1 615	1 615	1 615	1 615	1 615	1 615

3.2.11. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

In de planperiode zijn voor het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer geen nieuwe huisvestingsactiviteiten voorzien.

IKR V.R.O.M. (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
DN0116	Diverse	nog niet bekend	Compartment	t.b.v. VROM-inspecties	1 385	56				841	488
I3VRB	Haarlem	Kennemerplein	VROM	Inrichting	4 771	4 148	300				
I5VRA	Haarlem	Kennemerplein	VROM	Inrichting satellietknt.	252	252					
I6VRB	Haarlem	Kennemerplein	VROM	Gebruikerskosten	2 053	1 726	300				
I6VRC	Utrecht	Maliebaan 18	VROM	Herhuisvesting	510	510					
Overige					26 228	181					
Totaal					35 199	6 363	1 110			841	488

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	24 107	7 957	4 150	12 000
--------	--------	-------	-------	--------

Huren V.R.O.M. (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10jr
HC7622	Arnhem	Stationsplein-West 30	RKG	890	890	890	890			
HC0117	Den Haag	Kon. Julianaplein 4-7	RGD	2 228	2 269	2 269	2 269	2 269	2 269	
HI3004	Den Haag	Rijnstraat 8	Departement	25 453	25 453	25 453	25 453	25 453	25 453	X
HC0031	Den Haag	Schenkkade 50	RGD	757						
HC7565	Eindhoven	Schimmelt 24-26-28-30	Verzamelgebouw	600	600	600	600	600	600	
HC7604	Eindhoven	Schimmelt 24-26-28-30	Verzamelgebouw	153	153	153	153	153	153	
HC0413	Haarlem	Kennemerplein	VROM	1 211	1 307	1 307	1 307	1 307	1 307	
HC0253	Haarlem	Stationsplein 80	RGD	723	723					
HC0093	Rijswijk	Huis te Landelaan 492	Departement	985	1 001	1 001	1 001	1 001	1 001	
HC7478	Schiedam	Overschieeweg 306	RGD	501	504	504	504	473	442	
Overige				2 428	1 780	1 773	1 773	1 629	1 612	
Totaal				35 929	34 680	33 950	33 950	32 885	32 837	

3.2.12. Verkeer en Waterstaat

In de planperiode wordt voor het ministerie van Verkeer en Waterstaat de renovatie van het pand van de Dienst Weg- en Waterbouw van Rijkswaterstaat in Delft uitgevoerd (f 4,7 mln).

Daarnaast doen zich bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat de komende tijd tal van ontwikkelingen voor die de huisvestingsvraag zullen beïnvloeden, zoals:

- de reorganisatie van de Bestuurskern waarbij nieuwe Directoraten Generaal gevormd worden;
- de invoering van de gemiddeld 36-urige werkweek waarbij sprake zal zijn van een herbezetting van 80%;
- de plannen voor de versnelde verbetering van de bereikbaarheid zoals uitgewerkt in de nota's «Samenwerken aan bereikbaarheid» en «Transport in balans».

Voor de uitvoering van deze plannen zal er over het hele land sprake zijn van een toename van het personeelsbestand waarvoor extra huisvesting noodzakelijk zal zijn. Deze uitbreiding zal leiden tot een aanvullende huisvestingsbehoefte, waarvoor een extra budget van f 23 mln beschikbaar is gesteld.

Verkeer en Waterstaat wil ook verder vorm geven aan de ontwikkelingen op het gebied van alternatief werkplekgebruik en telewerken. Daartoe is een aantal projecten gestart.

Dit is o.a. het geval bij de Bestuurskern, Bouwdienst Rijkswaterstaat en de Regionale Directie Limburg van Rijkswaterstaat.

IKR Verkeer en Waterstaat (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II4100	Amhem	Gildemeestersplein 1	RWS	Herhuisvesting	9 498	120					
II2KNA	De Bilt	Wilhelminalaan 10	KNMI/VROM	Nieuwbouw	57 695	16 704	13 391	800			
II3063	Delft	Derde Wereldreef	Meetskundige Dienst	Nieuwbouw	59 428	1 539	17 660	20 000	13 201		
II4802	Delft	Schieweg 99	Meetskundige Dienst	Tijdelijke huisvesting	3 678	1					
II6013	Delft	V.d. Burghweg 1	RWS/DWW	Upgrading huisvesting	5 600	966	2 900	1 700			
II7029	Den Bosch	Bastion Vught 1	Verzamelgebouw	Tijdelijke huisvesting	1 817	1 817					
II6142	Den Haag	Koningskade 4	Departement	Herhuisvesting	18 800			18 800			
II5IPV	Diverse	Diverse	RDW	Verlenging inspectieput.	5 338	11					
DNB152	Diverse	Diverse	Compartment	In voorbereiding	1 125					1 125	
II6020	Farmsum	Duurwoldlaan 2	RKG	Verbouw	400	370	30				
II3058	Goes	Evertsenstraat 98	RWS	Herhuisvesting	3 657	19					
II4025	Grouw	Oedsmawei 32	RWS	Bouw Dienstkring	3 712	27					
II6024	Harlingen	Celciusstraat	RWS	Nieuwbouw	6 800	4 001	2 799				
II6RWC	IJmuiden	De Wetstraat 1	RWS	Herhuisvesting	7 977	1 010	6 258				
II4045	Lelystad	Talingweg 76	RDW	Uitbreiding testcentrum	1 608	10					
II6207	Lelystad	Zuidervagenplein 2	Riza	Herindeling	16 000	500	7 000	8 500			
II6132	Maastricht	Francois van Veyestraat	RWS/VROM	Pilot kantoorhuisvesting	400	400					
DNB302	Rhoon	Groene Kruisweg 401	RWS	Nieuwbouw	4 715	1 056	3 529	130			
II6009	Rilland	O. Scheide Rijnweg 5	RWS	Verbouwing	1 750	19	15				
II2003	Rotterdam	's-Gravenweg 665 669	RWS/DGSM	Herhuisvesting	3 153	52					
II4081	Rotterdam	Boompjes 200	RWS	Aanpassing	1 552	147	27				
II4100	Rotterdam	Boompjes 60-68	AVV	Aanpassing	4 732	156	12				
II3060	Tilburg	Prof. Cobbenhagelaan 225	RKG	Herindeling	2 700	2					
II4043	Zwolle	Ossenkamp 2	RDW	Uitbreiding en renovatie	1 156	1					
DNB331	nog niet bekend	nog niet bekend	KNMI	Huisvesting V&W	43 000						43 000
Overige					8 410	2 778	560				
Totaal					274 701	31 766	54 181	49 930	13 201	1 125	43 000

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	50 145	7 782	31 963	6 000	4 400
--------	--------	-------	--------	-------	-------

Huren Verkeer en Waterstaat (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10jr
HC7633	Den Bosch	Bastion Vught 1	Verzamelgebouw	222	300	300				
HC0133	Den Haag	J. de Wittlaan 3-7	RWS/DGSM	5 150	5 150	5 150	5 150	5 150	5 150	
HC0016	Den Haag	Koninginnegracht 20-21	RVI	717	717	717	717	717	717	
HC0132	Den Haag	Kortenaerkade 1	Departement	3 519	3 584	2 743	2 743	2 743	2 743	
HI3005	Den Haag	Plesmanweg 1-6 (nieuwbouw)	Departement	2 651	2 651	2 651	2 651	2 651	2 651	X
HC0407	Dienen	Dalsteindreef 2	R.V.I.	196	196	196	196	196	196	
DN0111	Diverse	Diverse	Compartment	614	615	655	399	138	138	
HC0326	Haarlem	Toekanweg 7	V&W/LNV	555	555	555	141	6	6	
HC7578	Heerlen	Akerstraat 27	VOR	767	767	767	767	767	767	
HC0138	Hoofddorp	Saturnusstraat 71	RLD	1 094	1 094	1 094	1 094	1 094	1 094	
HC9311	Leeuwarden	Zuidersingel 3	RWS	1 720	1 720	1 720	1 720	1 720	1 720	
HC7609	Maastricht	Randwijksingel 20	RWS	767	776					
HC6682	Middelburg	Koestraat 30	RWS	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025	X
HC0299	Nieuwegein	Zoomstede 15	RWS	1 493	1 493	1 493	1 377	1 377	1 377	
HC0088	Rijswijk	Bordewijkstraat 4	DGSM	1 554	1 627	677				
HC0035	Rijswijk	Koopmansstraat 1	DNZ	1 446	1 473	1 473	1 473	1 473	1 473	
HC0035	Rotterdam	's-Gravenweg 665-669	RWS/DGSM	979	987	987	987	987	896	
HC6835	Rotterdam	Boompjes 200	RWS	4 888	4 483	4 463	4 443	4 423	4 423	
HC0079	Rotterdam	Boompjes 60-68	AVV	3 196	3 196	3 196	3 196	3 196	3 196	
HC7696	Zutphen	Ysselkade 8	Just./V&W	147	135	124				
Overige				3 286	2 912	2 489	2 273	2 237	2 237	
Totaal				35 986	35 456	32 475	30 352	29 900	29 809	

3.2.13. Economische Zaken

In 1997/1998 wordt het Rijksconsulentschap, dat thans is gehuisvest in Maastricht en Den Bosch, in Eindhoven geplaatst. Met deze herhuisvesting is een investering van f 1,2 mln gemoeid. Daarnaast is een reservering opgenomen ten behoeve van de concentratie van onderdelen van het ministerie van Economische Zaken in Den Haag.

IKR Economische Zaken (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
DNB340	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 111	Departement	Res. herhuisvesting	7 100						7 100
DNB341	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 2-6	Departement	Aanpassing	1 500						1 500
II4017	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 179-181	EVD	Herhuisvesting	3 587	13					
II6216	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 30	Departement	Verbetering binnenklimaat	1 112	72					
II0004	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 4-6	Departement	Herhuisvesting	6 774	40					
II3128	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 50-58	Departement	Herhuisvesting	1 282	1 245					
II5111	Den Haag	Johanna Westerdijkplein 107	Departement	Huisvesting	2 247	1 974	150				
II7082	Eindhoven	nog niet bekend	Departement	Herhuisvesting	1 200	600	600				
II4632	Heerlen	Kloosterweg 1	RGeoD	Inrichting	8 386	707					
Overige					1 754	456				513	
Totaal					34 942	5 107	750			513	8 600

Opbrengsten afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	1 000	1 000
--------	-------	-------

Huren Economische Zaken (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10jr
HC0141	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 179-181	EVD	1 474	1 492	1 492	1 492	1 492	1 492	
HC0049	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 2	Departement	671	680	680	680	680	680	
HC0076	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 20	Departement	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600	
HC0045	Den Haag	Prinses Beatrixlaan 7	Departement	1 282	1 306	1 306	1 306	1 306	1 306	
HC0114	Den Haag	Van Stolkweg 14	Centraal Planbureau	908	908	908	908	908	908	
HC0001	Rijswijk	Patentlaan 2	Octrooiraad	1 552	1 581	1 581	1 581	1 581	1 581	
HC7569	Zwolle	Dr. v. Deenweg 108-116	RKG	1 183	1 183	1 183	1 183	1 183	1 183	
Overige				1 896	1 996	2 017	2 107	2 107	2 107	
Totaal				11 566	11 746	11 767	11 857	11 857	11 857	

3.2.14. Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

In de komende periode wordt het hoofdkantoor van het Agentschap Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen grondig gerenoveerd in combinatie met nieuwbouw. Voor het totale project is f 16,0 mln extra beschikbaar gesteld.

Daarnaast leiden ook andere interne en externe verzelfstandigingen tot wijzigingen in huisvestingsbehoefte. Zo wordt via het lopende huisvestingsprogramma RBD/UR zorg gedragen voor nieuwe huisvesting van de Regionale Beleidsdirecties (RBD) en regiokantoren voor de Landelijke Service bij Regelingen (LASER). Nieuwe ontwikkelingen worden met LNV geïnventariseerd en na vaststelling van de huisvestingsbehoefte nader uitgewerkt.

IKR Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II5273	Apeldoorn	JF Kennedylaan 8	Laser/DO/Bel.dienst	Uitplaatsing	1 172	113					
II5037	Den Haag	Schenkweg 56-60	LNV	Verbouwing	1 037	35					
II5240	Deventer	Pikeursbaan 11	RBD/UR	Definitieve huisvesting	11 675	1 853	5 231	3 500	1 000		
II6289	Deventer	Smedenstraat 280-284	RBD/UR	Uitpl bel.dienst ICT	1 000	60	235	705			
II5LNA	Diemen	Dalsteindreef 5/11&23/33	Departement	Tijdelijke huisvesting	3 128	50					
DNB127	Diverse	nog niet bekend	Compartiment	In voorbereiding	2 260	25				2 235	
II5007	Dordrecht	Burg. de Raadsingel 59	LNO	Inrichting huurpand	3 164	3					
II9321	Goes	De Fruitlaan	LNO	Nieuwbouw	7 037	13					
II6212	Olst	Industrieweg 10	RVV	Renovatie	1 028	337					
II5014	Roermond	Godsweetersingel 10	AI	Inrichting	1 431	11					
IA5256	Roermond	Slachthuisstraat 71	Verzamelgebouw	Aankoop pand	8 510	937					
II5015	Roermond	Slachthuisstraat 71	Verzamelgebouw	Herindeling	1 094	68					
II5061	Rotterdam	Reeweg 16	Douane	Aankoop	747	747					
II3060	Tilburg	Prof. Cobbenhagelaan 225	RKG	Herindeling	440	11					
II3004	Wageningen	Droevendaalsesteeg 1	CPRO	Nieuwbouw	8 874	1 079					
II3005	Wageningen	Droevendaalsesteeg 1	IBN	Nieuwbouw	47 705	23 280	17 566	500			
II5300	Wageningen	Droevendaalsesteeg 1	IBN	Nieuwbouw	2 505	1 295	1 080				
II6204	Wageningen	Droevendaalsesteeg 1	IBN	Nieuwbouw	1 694	584	1 089				
II6203	Wageningen	Geertjesweg 15	PD	Nieuwbouw/renovatie	19 000	1 742	9 700	6 000	1 300		
II6290	Zutphen	H. Dunantweg 1 Trm 3	Belastingdienst	Uitplaatsing	1 000		1 000				
DNB322	nog niet bekend	nog niet bekend	Compartiment	In voorbereiding	167	570		975			
Overige					4 681	1996	515	24	155		
Totaal					130 857	34 239	37 116	11 704	2 455	2 235	

Opbrengsten afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	5 531	2 531	3 000
--------	-------	-------	-------

Huren Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10jr
HC7663	Deventer	Pikeursbaan 23	Laser/DO	696	696	696	232			
HC0450	Diemen	Dalsteindreef 24	RBD/UR	616	616	616	616	616	616	
HC0098	Dordrecht	Burg. de Raadsingel 59	LNO	1 248	1 221	1 158	1 158	1 158	1 158	
HC7621	Ede	Galvanistraat 7	LNV/IKC-centraal	751	546	546	592	592	592	
HC5014	Roermond	Godsweetersingel 10	AI	395	395	395	395	395	395	
HC0111	Voorburg	Burg. Feithplein 1-20	RVW/LNO	1 334	1 334	1 334	1 334	1 334	1 167	
HC0112	Voorburg	Burg. Feithplein 1-20	RVW/LNO	686	686	686	686	686	600	
Overige				3 972	3 507	3 548	3 474	3 409	3 391	
Totaal				9 698	9 001	8 979	8 487	8 190	7 919	

3.2.15. Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Nu de herhuisvestingsoperatie van de Arbeidsinspectie is voltooid en in de huisvesting van de Rijksconsulentschappen Sociale Zekerheid op korte termijn geen ingrijpende veranderingen zijn te verwachten, komt de nadruk te liggen op de optimalisatie van de huisvesting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in de hoofdzetel.

In overleg met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is voor die hoofdzetel een Integrale Beheerprognose opgesteld waarin is aangegeven welke functionele en technische aanpassingen de komende jaren nodig zijn.

IKR Sociale Zaken en Werkgelegenheid (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
II5218	Amhem	Janspoort 2	AI	Herhuisvesting	1 868	106					
DNB329	Den Haag	Anna van Hannoverstraat 2	Departement	Aanpassing	3 200	2 500	700				
II5073	Den Haag	Anna van Hannoverstraat 2-4	Departement	Diverse werkzaamheden	2 587	1 445					
II5014	Roermond	Godsweetersingel 10	AI	Inrichting	2 444	124					
II5015	Rotterdam	Stadionweg 41/43	AI	Inrichting	1 970	127	10				
Overige					3 982	816					
Totaal					16 051	5 118	710				

Opbrengsten afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	5 793	3 393	2 400
--------	-------	-------	-------

Huren Sociale Zaken en Werkgelegenheid (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur >10 jr
HC0418	Amsterdam	Radarweg 60	AI	906	906	906	906	906	906	
HC7664	Amhem	Janspoort 2	AI	547	547	547	547	547	547	
HI3006	Den Haag	Anna van Hannoverstraat 2-4	Departement	14 878	14 878	14 878	14 878	14 878	14 878	X
HC7078	Maastricht	Sint Pieterskade 26	AI	546	552	552	552	552	552	
HC5014	Roermond	Godsweetersingel 10	AI	473	473	473	473	473	473	
HC7310	Rotterdam	Stadionweg 41/43	AI	916	923	923	869	809	809	
Overige				1 560	1 686	1 690	1 690	1 690	1 690	
Totaal				19 826	19 965	19 969	19 915	19 855	19 855	

3.2.16. Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Voor VWS staan enkele – ook uit een oogpunt van huisvesting – belangrijke ontwikkelen op stapel, die in 1997 hun schaduwen vooruit werpen en deels ook al hun beslag zullen krijgen:

- In 1998 betrekken het kernapparaat van VWS en enkele niet-kerndiensten van VWS de nieuwe huisvesting in het Haagse Centrum.
- Bij de Inspectie Gezondheidsbescherming (IGB: voorheen Keuringsdienst van Waren) en de Veterinaire Inspectie (VI) zijn voornemens voor een reorganisatie, waarbij het huidige aantal van 18 vestigingen zal teruglopen naar 4 à 6 met een aantal steunpunten. De politieke besluitvorming daarover zal naar verwachting eind 1997 plaatsvinden.
- Bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) te Bilthoven zal ook het Rijksinstituut Geneesmiddelenonderzoek (RIGO) te Leiden worden ondergebracht. Deze verhuizing moet begin 1998 zijn afgerond. Verder bestaat het voornemen de vaccinproductietaak van het RIVM te concentreren bij de aan het RIVM gelieerde Rijksstichting SVM.
- De Inspectie Bejaardenzorg wordt in de loop van 1997 geïntegreerd met de Inspectie Gezondheidszorg (IGZ).

Toelichting bij de projecten VWS

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM) te Bilthoven
Het RIVM omvat een complex van ca 120 000 m² bruto vloeroppervlak met veel onderzoeks- en produktielaboratoria. Een aanzienlijk deel van dit complex stamt uit de jaren '50 en '60. Via een omvangrijk Masterplan wordt het RIVM-complex kwalitatief en kwantitatief op het vereiste huisvestingsniveau gebracht.

IKR Volksgezondheid, Welzijn & Sport (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I15RIV	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Telefooncentrale	1 379	13					
I11RIJ	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Nieuwbouw	28 113	489					
I11RIK	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Aanpassing	11 209	73					
I12RIL	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Nieuwbouw	8 535	172	2				
I13RIP	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Renovatie	7 377	748	5 534	292			
I14RIB	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Advieskosten	5 905	18	227				
I14RIU	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Aanpassing	3 173	- 8					
I15RIC	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Aanpassing	8 000	2 229	5 679				
I15RID	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Renovatie	6 599	571	102				
I16RIA	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Verbouw	37 800	200	1 800	1 000	7 300	27 500	
I16RIB	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Verbouw	1 000		1 000				
I16RIC	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Wegen Varenkamp	800	460	18				
I16RID	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Uitbreiding	300	300					
I16RIE	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Aanpassing	1 193	927					
I18RIB	Biithoven	A v LeeuwenhoekIn 9	R.I.V.M.	Verbouw	1 400			1 400			
I16262	Den Haag	Pr. W. Alexanderhof 5	Kon.Bibliotheek	Aanpassing	200	200					
I18156	Den Haag e.o.	nog niet bekend	Compartment	Herhuisvesting	500		500				
DNB125	Diverse	nog niet bekend	Compartment	In voorbereiding	1 423	31				1 392	
Overige					3 881	571	339	313			
Totaal					128 787	6 994	15 201	1 605	8 700	28 892	

Opbrengsten afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	12 416	10 056	2 360
--------	--------	--------	-------

Huren Volksgezondheid, Welzijn & Sport (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10jr
HC0257	Bilthoven	A v Leeuwenhoekin 9	R.I.V.M.	1 118	1 118	1 118	1 118	1 118	1 118	X
HC0349	Bilthoven	A v Leeuwenhoekin 9	R.I.V.M.	1 473	1 473	1 473	1 473	1 473	1 473	X
HC0382	Bilthoven	A v Leeuwenhoekin 9	R.I.V.M.	2 491	2 491	2 491	2 491	2 491	2 491	X
HCX002	Bilthoven	A v Leeuwenhoekin 9	R.I.V.M.	2 622	2 622	2 622	2 622	2 622	2 622	X
HC0156	Den Haag e.o.	nog niet bekend	Compartment		500					
DN0113	Diverse	Diverse	Compartment			406	903	956	956	
HC0098	Rijswijk	J.C. van Markenlaan 3	SCP	532	532	126				
HC0046	Rijswijk	Sir Winston Churchilllaan 366	Departement	12 406	12 444	9 402				X
Overige				1 531	1 508	1 508	1 508	1 508	1 508	
Totaal				22 173	22 888	19 146	10 115	10 168	10 168	

3.2.17. Verzamelkantoren, etc.

In de komende jaren zal bij het complex Schedeldoekshaven, alwaar de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie zijn gehuisvest, een aantal functionele aanpassingen worden gepleegd ten bedrage van f 46,6 mln. Uit het opgestelde renovatieplan zullen de meest urgente activiteiten in uitvoering worden genomen.

IKR Verzamelkantoren etc. (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	Omschrijving	Volume	1997	1998	1999	2000	2001	2002
I13006	Amhem	Pels Rijkenstraat 1	RKG	Renovatie	10 350	443					
DNB241	Amhem	nog niet bekend	RKG	Reservering afstoot	14 600					14 600	
I16016	Assen	Mandemaat 3	RKG	Aanpassing en renovatie	11 650	3 370	5 400	2 850			
I13POI	Castricum	1e Groenelaan 200	Regiopolitie	Nieuwbouw	2 016	51					
I13021	Cuijk	Beerseweg 2	Regiopolitie	Nieuwbouw	5 651	825					
I16RKH	Den Bosch	Leeghwaterlaan	RKG	Nieuwbouw	1 993	489	1 088	416			
I15122	Den Haag	Bleyenburger 7	RKG	Hotelkantoor	1 400	49					
DNB338	Den Haag	Diverse	Diverse	Res.Continuering huisvesting	12 000						12 000
I13WVC	Den Haag	Parnassusplein 1	VWS	Nieuwbouw	69 855	25 136	37 283				
IA6169	Den Haag	Prins Clauslaan 20b	Justitie	Aankoop	35 768	35 768					
I16169	Den Haag	Prins Clauslaan 20b	Justitie	Inrichting	3 996	3 368	622				
I15119	Den Haag	Schedeldoekshaven 100	BIZA/Just	Revitalisering	61 000	1 902	17 242	19 450	11 800	10 600	
I14RKE	Den Helder	Het Nieuwe Diep 28	Douane/AID/KLPD	Aanpassing	897	72					
DN0040	Diverse	nog niet bekend	Compartment	Restant prijsbijst. 97	8 046	3 458	662	2 020	1 906		
DN0046	Diverse	nog niet bekend	Regiopolitie	Eindafrekening LRP	737	737					
DN0057	Diverse	nog niet bekend	Diverse	klein MPR	33 043	25 663	730		2 650		4 000
DN3340	Diverse	nog niet bekend	Diverse	In voorbereiding	1 115					1 115	
DN3346	Diverse	nog niet bekend	Diverse	Kosten verkoop ARBVO	4 803	4 803					
DNB167	Diverse	nog niet bekend	Diverse	Dekking risico	37 321					19 233	18 088
I13053	Eindhoven	Keizersgracht 5	Verzamelgebouw	Inrichting	3 890	22					
I13001	Groningen	Cascadeplein 10	RKG	Nieuwbouw	24 001	5 546	2 013				
I16032	Groningen	Cascadeplein 10	RKG	Inrichting	4 267	3 939					
I16011	Groningen	Engelse Kamp 4	RKG	Beveiliging	619	259	16				
I13055	Halsteren	Burgemeester de Wittelaan	Regiopolitie	Nieuwbouw							
I14632	Heerlen	Kloosterweg 1	RGeoD	Inrichting	2 686	25					
I13011	Leek	Vredewoldplantsoen 2/4	Regiopolitie	Nieuwbouw	130	130					
I16023	Leeuwarden	J. Catsplein 3	RKG	Herindelings Inhuizing	2 744	158					
I12POA	Leusden	de Twijnderij 32	Regiopolitie	Nieuwbouw	1 988	1 526	111				
I13061	Lochem	Lareneweg	Regiopolitie	Nieuwbouw	3 328	2					
I13040	Maarheeze	Kijkakkers	Regiopolitie	Nieuwbouw	2 453	37					
IA6133	Maastricht	Annadal 1	DGR	Aankoop stroken grond	2 947	5					
I13057	Maastricht	Ceramique	RKG	Nieuwbouw	904	4					
I13049	St. Willebrord	Vinkenstraat 14	Regiopolitie	Verbouw	43 922	10 000	30 808				
					1 129	5					

IKR Verzamelkantoren etc. (uitgaven x f 1 000)

II3022	Stiens	Hoedmoudijk-Lijpstrijt	Regiopolitie	Nieuwbouw	3 399	100				
II3060	Tilburg	Prof. Cobbenhagelaan 225	RKG	Herindeling	480	10				
II3020	Woudrichem	Baljuw 2	Regiopolitie	Nieuwbouw	2 398	35				
II3010	Zuidhorn	Wilhelminalaan 7-9	Regiopolitie	Nieuwbouw	4 701	826				
Overige					34 903	- 16 128	- 16 529			
Totaal					457 130	108 440	82 242	23 378	16 470	48 191
										34 088

Opbrengst afstoot onroerend goed 1997 t/m 2002

Totaal	52 034	13 216	38 138	680
--------	--------	--------	--------	-----

Huren Verzamelkantoren etc. (uitgaven x f 1 000)

Projectcode	Plaats	Adres	Gebruiker	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Huur > 10jr
HC0013	Amsterdam	Pr Hendrikade 33	Kadaster	1 765	1 765	1 765	1 765	1 765	1 765	
HC1005	Den Bosch	Leeghwaterlaan	RKG		457	788	788	788	788	X
HC0039	Den Haag	Clingendaal 7	Instituut Clingendaal	678	678	678	678	678	678	
HC0019	Den Haag	Laan van NO Indië 123-127	RKG	2 776	404					
HC0134	Den Haag	Parnassusplein 1	VWS		10 457	20 913	20 913	20 913	20 913	X
HC0137	Den Haag e.o.	nog niet bekend	Compartment	4	335	335	335	335	335	
DN0119	Diverse	Diverse	RGD			1 179	575	550	550	
DNB209	Diverse	Diverse	Indexering	2 652	1 832	1 827	1 771	1 860	1 861	
DNB225	Diverse	Diverse	Departement			2 366	2 737	2 772	3 942	
DNB251	Diverse	Diverse	Reservering RKG's			673	3 794	5 504	5 504	
HC7587	Eindhoven	Keizersgracht 5	Verzamelgebouw	1 635	1 604	1 604	1 604	1 604	1 604	
HC4001	Groningen	Cascadeplein 10	RKG	5 551	7 243	7 243	7 243	7 243	7 243	X
HC0241	Haarlem	Jansweg 15	RKG	1 309	1 309	1 309	1 309	1 309	1 309	X
HC0326	Haarlem	Toekanweg 7	V&W/LNV	3 020	3 020	3 020	3 020	3 020	3 020	
HI0004	Haren	Kerklaan 30	RKG	618	618	618	618	618	618	X
HC5500	Heerlen	Geerstraat 4	BIH	158						
HC6747	Lelystad	Maerlant 10-11	RKG	779	779	779	779	769	769	
HI3001	Rijswijk	Diepenhorstlaan 20-30	RKG	2 733	2 733	2 733	2 733	2 733	2 733	X
HI3002	Rijswijk	Diepenhorstlaan 20-30	RKG	1 427	1 427	1 427	1 427	1 427	1 427	X
HC0045	Zoetermeer	Louis Braillelaan 42	ARBVO	1 010	1 010	1 010	1 010	1 010	1 010	
HC7556	Zwolle	Hanzelaan 310	RKG	4 121	4 121	4 121	4 121	4 121	4 121	
Overige				1 957	1 981	1 976	1 976	1 976	2 006	
Totaal				32 193	41 773	56 364	59 196	60 995	62 196	

3.3. Voorraadbeleid en Onderhoud

3.3.1. Algemeen

In het beleid ten aanzien van de instandhouding en het onderhoud van de voorraad rijkshuisvesting zijn geen principiële wijzigingen voorzien. Het beleid blijft gebaseerd op de Nota Onderhoud Rijkshuisvesting (NOR). Ook de uitvoering van onderhoudsactiviteiten blijft gebaseerd op de uitgangspunten en de prioriteiten zoals die in de Nota Onderhoud Rijkshuisvesting zijn geformuleerd. Wel is een begin gemaakt met het in overleg met de gebruiker opstellen van integrale beheerprognoses per object, waardoor onderhoudsactiviteiten in een meerjarig perspectief kunnen worden geplaatst en beter rekening kan worden gehouden met het voorraadbeleid en met (wijzigingen in) het bedrijfsproces van de gebruiker.

3.3.2. Dagelijks onderhoud

Dagelijks onderhoud heeft betrekking op activiteiten die gericht zijn op het voorkomen van voortijdig verval, het voorkomen van het disfunctioneren van gebouwen en het bestrijden van storingen en klachten. Het dagelijks onderhoud is cruciaal in het beheersen van de kosten en de kwaliteit van de rijkshuisvesting omdat het leidt tot het verlengen van de levensduur van bouwdelen en van technische installaties en daarmee tot het reduceren van de kosten (voor planmatig onderhoud), belasting van het milieu, overlast voor gebruikers en tot beheersing van het energie-verbruik.

Het dagelijks onderhoud betreft een cluster van verschillende activiteiten. Hiertoe worden gerekend

- klachtenonderhoud
- contractonderhoud (op technische installaties)
- verplichte keuringen
- garantie-onderhoud
- herstel van calamiteiten
- aanpassingen aan nieuwe regelgeving.

Voor de komende jaren is voor dagelijks onderhoud het volgende budget beschikbaar (bedragen x f $\pm$ 1 000 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Dagelijks Onderhoud	77,9	73,6	72,1	72,6	72,6	72,9	441,7

Hiervan is circa 0,5 miljoen per jaar benodigd voor het Agentschap Rijksarchieven.

3.3.3. Planmatig onderhoud

Bij planmatig onderhoud gaat het vooral om vervanging, ingrijpende reparatie en revisie van elementen in gebouwen teneinde kwaliteitsverlies en disfunctioneren te voorkomen.

De noodzakelijke activiteiten worden thans vooral vastgesteld op basis van onderhoudsinspecties.

Voor de belangrijkste objecten zijn integrale beheerprognoses opgesteld. Hieruit kan dan voor deze objecten de meerjarige onderhoudsbehoefte worden afgeleid.

Het planmatig onderhoud is niet gecompartmenteerd omdat het vooral pandgebonden activiteiten betreft. Wel vindt, mede met behulp van integrale beheerprognoses, afstemming met de gebruikers plaats. Het onderhoud voor het Ministerie van Justitie vormt een uitzondering omdat dit vooral gekoppeld is aan de JR-projecten. Voor planmatig onderhoud zijn de komende jaren de volgende kasbedragen beschikbaar (bedragen x f 1 000 000,-)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Beschikbaar							
Planm. onderhoud(excl. DJI)	77,7	65,1	48,6	71,3	73,4	71,2	407,3
Planm. onderhoud DJI	18,1	19,5	23,0	27,7	27,7	25,3	141,3
Totaal beschikbaar	95,8	84,6	71,6	99,0	101,1	96,5	548,6
Bestemd voor (benodigd)							
Activiteitenplannen 94-99 excl. DJI	72,2	65,9	30,4	4,6	0	0	173,1
Activiteitenplannen 94-99 DJI	29,9	16,9	4,7	2,6	0	0	54,1
Klein planm. ond. excl. DJI	9,8	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	57,3
Klein planm. ond. DJI	2,0	3,0	3,0	0,5	0,5	0,5	9,5
Nog te alloceren excl. DJI	- 4,3	- 10,3	8,7	57,2	63,9	61,7	176,9
Nog te alloceren DJI	- 13,8	- 0,4	15,3	24,6	27,2	24,8	77,7
Totaal benodigd	95,8	84,6	71,6	99,0	101,1	96,5	548,6

Op dit moment zijn de activiteiten in uitvoering die voortvloeien uit de activiteitenplannen 1995, 1996 en 1997. Deze waren reeds opgenomen in de voorgaande Overzichten Meerjarenramingen Rijkshuisvesting. In de appendix is het planmatig onderhoud 1998/1999 vermeld.

3.3.4. Geoormerkte budgetten

Deze budgetten zijn gericht op (onderhouds)activiteiten die ten doel hebben een specifiek onderdeel van het overheidsbeleid mede te realiseren of activiteiten waarover specifiek afspraken zijn gemaakt. De geoormerkte budgetten zijn opgebouwd conform het hieronder gepresenteerde overzicht (bedragen x f 1 000 000).

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
- Musea en archieven	38,9	23,4	22,2	25,4	20,1	20,1	150,1
- Monumenten met erfgoedfunctie	13,6	7,1	7,3	6,0	6,0	6,0	46,0
- Toegankelijkheidsvoorzieningen rijkshuisvesting	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	8,4
- Energie Efficiency Rijkshuisvesting (EER)	15,5	15,9	15,9	14,4	13,8	0	75,5
- Tweede Kamer	1,9	2,8	4,0	1,0	0	0	9,7
- Kadaster	4,4	0,9	0,1	0	0	0	5,4
- Paleizen	8,5	8,4	7,4	7,4	7,4	7,4	46,5
- Inspecties gezondheidsbescherming	4,2	3,1	3,1	5,7	3,1	3,1	22,3
- Parkeergarages Den Haag	3,6	2,7	3,0	3,2	3,1	3,1	18,7
- Arbvo	0,9	0	0	0	0	0	0,9
- KEV/annuïteiten	3,3	0	0	0	0	0	3,3
- Hotelkantoren	0,4	0,5	0,3	0,1	0	0	1,3
Totaal	96,6	66,2	64,7	64,6	54,9	41,1	388,1

3.3.4.1. Musea en archieven

Ten behoeve van de cultuursector (musea en archieven) zijn de volgende budgetten beschikbaar gesteld.

Tabel

Overzicht van beschikbare budgetten voor musea en archieven (bedragen x f 1 000 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Onderhoud musea Rgd	11,2	10,1	10,1	10,1	10,1	14,1	65,7
Deltaplan (DPC) OC&W	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	0	20,0
Deltaplan (DPC) Rgd	19,0	7,9	7,1	10,3	5,0	4,5	53,8
Luchtzuivering (LZ): Investerings OC&W	3,7	0,4	0	0	0	0	4,1
Planmatig onderhoud Rijksarchieven Rgd	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,5	6,5
Totaal beschikbaar	38,9	23,4	22,2	25,4	20,1	20,1	150,1

Ten behoeve van de cultuursector is een aantal geormerkte budgetten beschikbaar. Waar de verschillende budgetten bestemd zijn voor huisvestingsmaatregelen ten behoeve van dezelfde cultuurinstellingen c.q. -huisvestingen worden deze in samenhang bekeken om daarbij zoveel mogelijk synergiewinst te realiseren. Op deze wijze worden onder meer ingrijpende renovaties verricht bij het Rijksmuseum voor Volkenkunde te Leiden en bij het Van Goghmuseum en wordt op het Voorwerfterrein van de Koninklijke Marine te Amsterdam een nieuw depot gebouwd voor het naastliggende scheepvaartmuseum.

Van het in 1992 gestarte Programma Deltaplan Cultuurbehoud is de 1e fase thans voor het overgrote deel gerealiseerd en inmiddels is ook de tot en met 2001 doorlopende 2e fase volop in voorbereiding en uitvoering. In nauw overleg met OCenW-Cultuur en de desbetreffende instellingen wordt bij de fasering ingespeeld op (beleidsmatige) ontwikkelingen ten aanzien van die instellingen, waardoor sommige projecten vertragen en andere versnellen.

Voor het onderhoud van de huisvestingen voor de museale instellingen (waarvan de beheersorganisaties allemaal zijn verzelfstandigd en de rijkscollecties in beheer zijn gegeven) is t/m 2001 ca f 10 mln per jaar beschikbaar en met ingang van 2002 ca f 14 mln per jaar. De besteding van deze gelden vindt in samenspraak tussen OCenW-Cultuur en Rgd en na overleg met de museale instellingen plaats. Daarbij wordt gewerkt met een meerjarenprogramma, waarvan 1997/1998 als «hard» worden beschouwd en de verderweg liggende jaren een afnemende mate van «hardheid» hebben.

Voor het planmatig onderhoud van de huisvestingen voor de rijksarchieven (inmiddels agentschap) is t/m 2001 ca f 1 mln per jaar beschikbaar en met ingang van 2002 ca f 1,5 mln per jaar. Het contractonderhoud en eventuele calamiteiten lopen bij deze huisvestingen via het niet-geormerkte dagelijks onderhoud.

Voor het aanbrengen van luchtzuiveringsinstallaties bij rijksarchieven heeft OCenW geld overgeboekt naar de Rgd-begroting. Eind 1996 zijn bij alle rijksarchieven deze luchtzuiveringsinstallaties in bedrijf, met uitzondering van het algemeen depot te Schaarsbergen. Naar verwachting vindt in de 2e helft van 1997 nadere besluitvorming plaats over de in dit depot c.q. in delen van dit depot gewenste klimaatomstandigheden.

Voor de exploitatie van de luchtzuiveringsinstallaties bij rijksarchieven stelt OCenW-Cultuur (voorlopig jaarlijks) extra middelen beschikbaar. De hiervoor genoemde drie elementen vormen samen het Programma Rijksarchieven, waarvan de invulling tot stand komt in nauwe samenwerking tussen de Algemeen Rijksarchivaris en de Rgd, na overleg met de 12 rijksarchivarissen.

Tabel
Overzicht van besteding van de beschikbare budgetten (bedragen x f 1 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Benodigde middelen							
<i>1. Onderhoud musea</i>							
Scheepvaartmuseum Amsterdam	249	211	55	0	0	0	515
Rijksmuseum vGogh Amsterdam	843	638	500	0	0	0	1 981
Rijksmuseum vGogh Amsterdam Rietveldgebouw	1 630	700	1 100	50	0	0	3 480
Rijksmuseum Amsterdam	3 251	1 822	2 999	1 904	1 364	1 000	12 340
Zuiderzeemuseum Enkhuizen	1 251	605	45	0	0	0	1 901
RM Catharijneconvent Utrecht	398	190	117	0	0	0	705
<i>2. Investerings musea</i>							
RM Volkenkunde Leiden Structuurplan (DPC)	9 185	6 220	6 415	6 989	1 506	0	30 315
RM Volkenkunde Leiden structuurplan (POM)	1 270	3 160	2 756	7 250	4 494	0	18 930
RM Oudheden Leiden (POM)	458	445	2 100	0	0	0	3 003
RM Oudheden Leiden (DPC)	155	2 124	171	0	0	0	2 450
RM vGoghmuseum Amsterdam Rietveldgebouw (DPC)	1 200	1 800	0	0	0	0	3 000
Scheepvaartmuseum Amsterdam (DPC)	185	1 350	5 993	3 090	0	0	10 618
RM Amsterdam (DPC)	1 277	1 010	1 000	1 665	1 854	0	6 806
Zuiderzeemuseum Enkhuizen (DPC)	4 667	2 122	0	0	0	0	6 789
RM Catharijne convent (DPC)	182	363	361	300	0	0	1 206
HW Mesdag (DPC)	419	0	0	0	0	0	419
Paleis het Loo Apeldoorn (DPC)	1 299	1 073	1 020	0	0	0	3 392
<i>3. Rijksarchieven</i>							
Investerings en onderhoud	1 427	26	0	0	0	0	1 453
<i>Overige projecten</i>	7 127	5 650	1 474	289	0	0	14 540
Totaal benodigd cultuurbudget	36 473	29 509	26 106	21 537	9 218	1 000	123 843
Nader te alloceren cultuurbudget	2 427	- 6 109	3 906	3 863	10 882	19 100	26 257

3.3.4.2. Monumenten met erfgoedfunctie

Zo'n zestig objecten zijn als monument vanwege hun grote culturele betekenis als «nationaal erfgoed» bij de Rijksgebouwendienst in beheer. Deze objecten hebben in principe geen rijkshuisvestingsfunctie en zijn van zeer verschillende aard. Enkele er uit springende activiteiten bij deze objecten zijn:

- het herstel van het Grafmonument van Prins Willem van Oranje in de Nieuwe Kerk te Delft;
- de continu aanzienlijke instandhoudingsactiviteiten bij de vesting Naarden. Een interessante ontwikkeling bij deze vestingwerken is de toenemende benutting van de daarin aanwezige ruimtes. Uiteraard vraagt dat gebruik een zorgvuldige afstemming met de monumentale waarden;
- voor doorlopend gebruik geschikt maken van slot Loevestein in combinatie met energiebesparende maatregelen. Nu is dit slot nog een deel van het jaar gesloten. Ook hier geldt, dat een zorgvuldige afstemming van maatregelen en gebruik plaatsvindt met de monumentale waarden. De maatregelen worden mede gefinancierd door de beherende instantie;
- het voor multifunctioneel gebruik geschikt maken van de Grote Kerk te Veere. Ook hier geldt weer, dat een zorgvuldige afstemming van

maatregelen en gebruik plaatsvindt met de monumentale waarden. De maatregelen worden mede gefinancierd door OCenW, de gemeente Veere en de provincie Zeeland.

Voor de instandhouding van deze monumenten is structureel ca f 5 mln per jaar beschikbaar.

Daarnaast is f 1 mln per jaar beschikbaar voor de instandhouding van cultuurhistorisch bijzonder waardevolle elementen bij de categorie 1 monumenten van de Rijksgebouwendienst (waarvan vele met een rijkshuisvestingsfunctie).

De toewijzing van budgetten vindt binnen de Rijksgebouwendienst plaats in nauw overleg met (het bureau van) de Rijksbouwmeester en voor de objecten die voorheen in dagelijks beheer waren bij de Rijksdienst Kastelenbeheer in samenspraak met OCenW-Cultuur en in overleg met de huidige beheersorganisaties.

Tabel
Overzicht van het budget voor monumenten met erfgoedfunctie (bedragen x f 1 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Beschikbare middelen	13 645	7 096	7 300	6 000	6 000	6 000	46 041
Benodigde middelen							
<i>Projecten > f 1 mln</i>							
Willem v Oranje grafmonument delft	1 641	1 700	1 500	1 050	40	0	5 931
Vesting Naarden	3 158	3 028	2 500	2 050	1 750	1 750	14 236
Vestingmuseum Naarden	265	300	150	300	300	300	1 615
Slot Loevestein Poederoyen	169	225	225	225	225	0	1 069
Huis Doorn Doorn	111	233	235	236	200	200	1 215
Restauratie ruine Brederode Santpoort	0	0	0	0	0	0	0
De Trompenburgh 's-Graveland	163	300	625	500	50	100	1 738
Muiderslot Muiden	23	23	23	23	23	0	115
Grote kerk Veere	100	2 450	1 600	150	150	150	4 600
<i>Projecten < f 1 mln</i>	3 275	2 511	1 068	882	655	500	8 891
Totaal	8 905	10 770	7 926	5 416	3 393	3 000	39 410
Nader te alloceren	4 740	- 3 674	- 626	584	2 607	3 000	6 631

3.3.4.3. Toegankelijkheidsvoorzieningen

Het streven is er op gericht om als onderdeel van het overheidsbeleid, de voorraad rijkshuisvesting integraal toegankelijk te maken, d.w.z. gebouw-onderdelen zijn bereikbaar en bruikbaar voor een ieder: bezoeker en gebruiker. Toegankelijkheidsvoorzieningen in nieuwbouw en (grote) renovatie-projecten worden geïntegreerd in het ontwerp en komen ten laste van het budget voor dat project. Kleine toegankelijkheidsvoorzieningen komen ten laste van het hier bedoelde budget. Hiervoor is de volgende reeks beschikbaar (bedragen x f 1 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
- Toegankelijkheidsvoorzieningen							
Rijkshuisvesting	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	8 400

3.3.4.4. Energie Efficiency Rijkshuisvesting

Eind 1991 is het Energie Efficiencyprogramma Rijkshuisvesting (EER) van start gegaan, dat gericht is op verbetering van de energie-efficiency in de voorraad bestaande rijksgebouwen. Daarnaast gelden sinds april 1992 aangescherpte energieprestatienormen voor nieuwe rijksgebouwen. Evaluatie van het energiebesparingsbeleid voor de rijkshuisvesting in 1995 (kamerstukken II, 1995–1996, 24 400 XI, nr. 13) heeft onder meer tot de conclusie geleid dat de vigerende besparingsdoelstelling ambitieus, maar haalbaar is. Het gaat daarbij om een efficiency-verbetering van 20% op voorraadmiveau in het jaar 2000 ten opzichte van 1989. Dit in aanvulling op de energiebesparing die al in de periode tot omstreeks 1990 in rijksgebouwen was bereikt.

Tabel

Overzicht van de besteding van het budget voor energie-efficiency (bedragen x f 1 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	totaal
Beschikbaar	15 546	15 898	15 898	14 368	13 828	0	75 538
Totaal gealloceerd	18 410	7 147	3 486	2 500	2 037	0	33 580
Nader te alloceren	- 2 864	8 751	12 412	11 868	11 791	0	41 958

3.3.4.5. Tweede Kamer

Voor het oplossen van technische knelpunten in de huisvesting van de Tweede kamer en voor een aantal renovatie- en restauratie-activiteiten in het Binnenhof-complex is de volgende reeks beschikbaar (bedragen x f 1 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Onderhoud Tweede Kamer	1 900	2 800	4 000	1 000	0	0	9 700

3.3.4.6. Kadaster

De Rijksgebouwendienst is nog verantwoordelijk voor een deel van de huisvesting van het Kadaster en daarmee ook voor het onderhoud van rijks-eigendomspanden. Hiervoor is de volgende reeks geraamd (bedragen x f 1 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Onderhoud Kadaster	4 400	900	100	0	0	0	5 400

Toelichting: op grond van de huurmiddelenafspraken met Domeinen worden huurbetalingen door het Kadaster aan de Rijksgebouwendienst-begroting toegevoegd.

3.3.5.7. Paleizen

Naar de Koninklijke Paleizen gaat extra aandacht uit.

Naast de instandhoudingsverplichting van de monumentale gebouwen worden in de komende periode omvangrijke projecten zoals voorzieningen voor de brandveiligheid en beveiligingsinstallaties gerealiseerd. Technische ontwikkelingen op beveiligingsgebied dwingen tot tijdige aanpassingen. Daarnaast zijn klimaatinstallaties, c.v.'s en telefooninstallaties aan vervanging toe. Tenslotte wordt gestart met de restauratie van de Oranjezaal in Huis Ten Bosch (bedragen x f 1 000).

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Onderhoud Paleizen	8 536	8 389	7 389	7 389	7 389	7 389	46 481

3.3.5.8. Inspecties Gezondheidsbescherming (voorheen Keuringsdiensten van Waren)

Voor de instandhouding en exploitatie van de 13 huisvestingen voor de Inspecties gezondheidsbescherming is vanaf 1998 jaarlijks f 3,145 mln beschikbaar, conform de afspraak bij de overkomst van de (voorheen gemeentelijke) Keuringsdiensten naar het Rijk. De besteding van dit budget vindt plaats in overleg tussen VWS en Rgd.

Op dit moment zijn er plannen voor een reorganisatie/concentratie, waardoor het overgrote deel van de huidige huisvestingen zou kunnen worden afgestoten. Daarom wordt in 1997/1998 alleen het voor de bedrijfsvoering absoluut noodzakelijke onderhoud uitgevoerd en wordt binnen dit geormerkte budget in de periode t/m 2002 zoveel mogelijk geld «gereserveerd» ten behoeve van de herhuisvestingsplannen.

3.3.4.9. Annuïteiten/Kleine Exploitatievoorzieningen

Dit budget is t/m 1997 aangewend voor langlopende verplichtingen in de sfeer van wederopleveringskosten en jaarlijkse annuïteiten. Vanaf 1998 worden de benodigde middelen toegevoegd aan het Dagelijks Onderhoud. Hierdoor is de volgende meerjarige reeks opgenomen (bedragen x f 1 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Kleine exploitatie-voorzieningen	3 300	0	0	0	0	0	3 300

3.3.4.10. Parkeergarages Den Haag

De opbrengsten van de parkeergarages aan het Plein etc. in Den Haag worden toegevoegd aan de Rijkshuisvestingsbegroting. De exploitatiekosten komen evenwel ten laste van deze begroting. Deze kosten worden als volgt geraamd (bedragen x f 1 000):

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Parkeergarages Den Haag	3 600	2 700	3 000	3 200	3 100	3 100	18 700

3.3.4.11. ARBVO

De Rijksgebouwendienst is verantwoordelijk voor een deel van de huisvesting van Arbvo en voor het onderhoud van een deel van de panden waarin Arbvo is gehuisvest. (bedragen x f 1 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Onderhoud ARBVO-panden	900	0	0	0	0	0	900

Tengevolge van de verkoop van een belangrijk deel van de ARBVO-portefeuille is de reservering voor onderhoud ARBVO toegevoegd aan het algemeen planmatig onderhoud.

3.3.4.12. Exploitatie Hotelkantoren

In Den Haag wordt in het pand Bleyenburg 7 op experimentele basis tijdelijk kantoorruimte verhuurd aan ambtelijke organisaties en project-groepen. De exploitatie is kostendekkend. De ontvangsten worden op het ontvangstenartikel verantwoord. (bedragen x f 1 000)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
Hotelkantoren	400	500	300	100	0	0	1 300

Appendix

Overzicht activiteiten planmatig onderhoud 1998/1999 excl. Justitie/DJI Uitvoering start in 1997

Nr.	Ministerie	Omschrijving (object/complex)	Plaats	Straat	Cat	Volume
98195	KABNA	Kab. NAZ (Herengracht 19–19a) Den Haag	Den Haag	Herengracht 19–19a	2	270
98274	JUST DGR	Kantoorpand Rechtbank Leeuwarden	Leeuwarden	Willemskade 27	2	1 12
98278	JUST-DGR	Nevenvestiging Rechtbank Leeuwarden H'veen	Heerenveen	Thorbeckestraat 1	2	134
98279	JUST DGR	Kantongerecht Winschoten	Winschoten	Nassaustraat 17	2	187
98280	JUST-DGR	Kantongerecht Sneek	Sneek	Marktstraat 27	3	158
98282	JUST-DGR	Paleis van Justitie Leeuwarden	Leeuwarden	Wilhelminaplein 1	3	725
98285	JUST-DGR	Guyotcomplex Groningen	Groningen	Nw kijk int Jatstraat/ Guyotplein	2	1 15
98077	JUST DGR	Arrondiss. rechtb. (toren E) Amsterdam	Amsterdam	Parnassusweg 220	2	1 284
98078	JUST DGR	Arrondiss. rechtb. Amsterdam	Amsterdam	Parnassusweg 220	2	135
98079	JUST-DGR	Arrondiss. rechtb. Amsterdam	Amsterdam	Parnassusweg 220	2	165
98080	JUST-DGR	Arrondissements. rechtb. Amsterdam	Amsterdam	Parnassusweg 220	3	900
98081	JUST-DGR	Paleis van Justitie te Amsterdam	Amsterdam	Prinsengracht 436	2	757
98084	JUST-DGR	Kantongerecht Hilversum	Hilversum	s'Gravenlandseweg 59	2	125
98088	JUST-DGR	Arrondissementsrechtbank Haarlem	Haarlem	Dreef 24, 26 en 28	2	133
98003	JUST-DGR	Kantongerecht Leiden	Leiden	Rapenburg 19	3	623
98015	UST-DGR	Gerechtsgebouw Dordrecht	Dordrecht	Steegoversloot	3	535
98226	JUST-DGR	Hoge Raad der Nederlanden te Den Haag	Den Haag	Lange Voorhout 34–36	2	120
98284	JUST-KLPD	KLPD Harlingen	Harlingen	Havenplein 1	5	184
98112	JUST-KLPD	KLPD Diverse Politiediensten Schiphol	Schiphol	Thermiekstraat	2	1 10
98299	BIZA	CAS Winschoten	Winschoten	Transportbaan 12	2	191
98056	OC&W	ROB Amersfoort	Amersfoort	Kerkstraat	2	342
98058	OC&W	RABK Amsterdam	Amsterdam	Sarphatiestraat 470	3	153
98076	OC&W	Trippenhuyscomplex Amsterdam	Amsterdam	Kloveniersburgwal 27 t/m 30	1	2 500
98001	OC&W	Ministerie van OC&W te Zoetermeer	Zoetermeer	Europaweg 4	3	1 654
98193	OC&W	Koninklijke Bibliotheek Den Haag	Den Haag	Pr. W. Alexanderhof 5	2	765
98194	OC&W	Koninklijke Bibliotheek Den Haag	Den Haag	Pr. W. Alexanderhof 5	2	615
98262	FINANCIEN	Belastinggebouw Harlingen	Harlingen	Zuiderhaven 73	2	104
98264	FINANCIEN	Belastinggebouw (Kempkensberg 10) Groningen	Groningen	Kempkensberg 10	2	990
98129	FINANCIEN	BAC gebouw E Apeldoorn	Apeldoorn	J. van den Vondellaan 28	2	100
98130	FINANCIEN	BAC gebouw D Apeldoorn	Apeldoorn	J.F. Kennedylaan 8	2	440
98131	FINANCIEN	BAC gebouw A Apeldoorn	Apeldoorn	Waltersingel 134	3	234
98140	FINANCIEN	BAC gebouw FGH Apeldoorn	Apeldoorn	J. van den Vondellaan 14 t/m 16	1	4 620
98158	FINANCIEN	RKG «De Waterwijzer» te Lelystad	Lelystad	Maerlant 1 t/m 9	3	275
98051	FINANCIEN	CBG Utrecht	Utrecht	Gerbrandystraat	4	3 779
98053	FINANCIEN	CBG Haarlem	Haarlem	Surinameweg	2	5 399
98095	FINANCIEN	Inspectie douane Amersfoort	Amersfoort	Amsterdamseweg 37	2	380
98010	FINANCIEN	Kantoor Bel.Dnst. Douane Post Vlissingen	Ritthem	Duitslandweg 1	3	224
98012	FINANCIEN	Douane (Marconistraat) Rotterdam	Rotterdam	Marconistr. 105	2	353
98013	FINANCIEN	Belastingdienst Rotterdam	Rotterdam	Westzeedijk 387	2	254
98014	FINANCIEN	Belastingdienst Leiden	Leiden	Stationsplein 7	2	770
98016	FINANCIEN	Douane (Waalhaven) Rotterdam	Rotterdam	Waalhaven OZ 38	3	173
98030	FINANCIEN	Belastingdienst Eindhoven	Eindhoven	Karel de Grotelaan 4	2	117
98031	FINANCIEN	Belastingdienst Venlo	Venlo	Hogeweg 85	3	781
98005	V&W	Directie Rijkswaterstaat Middelburg	Middelburg	Koestraat 30	2	600
98008	V&W	Dienstkring Nieuwe Waterweg Rotterdam	Rotterdam	Parklaan 15 – I	3	872
98009	V&W	Meetdienst Rijkswaterstaat Vlissingen	Vlissingen	Prins Hendrikweg 3	3	282
98011	V&W	Dienst Weg- en Waterbouwkunde Delft	Delft	van de Burghweg 1	3	2 589

Nr.	Ministerie	Omschrijving (object/complex)	Plaats	Straat	Cat	Volume
98174	V&W	Ministerie van V&W (nieuwbouw)	Den Haag	Plesmanweg 1 t/m 6	4	215
98060	EZ	Rijksgeologische Dienst Haarlem	Haarlem	Richard Holkade 10	2	218
98029	EZ	Centraal bureau v.d. statistiek Heerlen	Heerlen	Kloosterweg 1	3	1 010
98132	LVN	RIKILT & CLRVV centrum de bom Wageningen	Wageningen	Bornsesteeg 45	1	249
98136	LVN	cpro-dlo Nergena Wageningen	Wageningen	Bornsesteeg 10	2	174
98152	LVN	Proefboerderij de hoge born Wageningen	Wageningen	Bornsesteeg 87	2	205
98154	LVN	Rijkskantoor te Zwolle	Zwolle	Veemarkt 21	2	621
98067	VWS	RIVM Bilthoven	Bilthoven	A. van Leeuwenhoeklaan	4	874
98068	VWS	RIVM Bilthoven	Bilthoven	A. van Leeuwenhoeklaan	2	3 089
98069	VWS	RIVM Bilthoven	Bilthoven	A. van Leeuwenhoeklaan	3	3 218
98070	VWS	RIVM Bilthoven	Bilthoven	A. van Leeuwenhoeklaan	3	1 416
98275	ONVERDEELD	Rijkskantorengedouw Leeuwarden	Leeuwarden	Tesselschadestraat 7	3	443
98276	ONVERDEELD	Rijkskantorengedouw Groene toren 1 Groningen	Groningen	Engelse kamp 6	3	214
98277	ONVERDEELD	Rijkskantorengedouw Assen	Assen	Mandemaat 3	3	1 594
98283	ONVERDEELD	Bel.ged. + V&W (FIN/V&W) Haren	Haren	Kerklaan 30	3	481
98286	ONVERDEELD	Toren 2 (FIN/JUST) Groningen	Groningen	Engelse Kamp 2	2	436
98287	ONVERDEELD	Rijkskantorengedouw, Farmsum	Farmsum	Duurswoldlaan 2	3	211
98138	ONVERDEELD	RKG (FIN/JUST) Diezerveste	Zwolle	Van Wevelinkhovenstraat 1	2	286
98055	ONVERDEELD	Verzamelkantoor (Just/LVN) Amersfoort	Amersfoort	Stationsplein 14	2	232
98091	ONVERDEELD	RKG (LVN/V&W) Westraven Utrecht	Utrecht	Griffioenlaan 2	1	997
98044	ONVERDEELD	RKG te Roermond	Roermond	Slachthuisstraat 51	2	157
				Subtotaal		52 667

**Activiteitenplannen Planmatig Onderhoud Overig (niet Justitie/
DJI);
Uitvoering start in 1998**

Nr.	Ministerie	Omschrijving (object/complex)	Plaats	Straat	Cat.	Volume
98179	HCVS	Hoge Raad van Adel/Kanselarij der Ned. Orde	Den Haag	Nassaulaan 18	2	165
98199	HCVS	Raad van State (Kneuterdijk 20–22) Den Haag	Den Haag	Kneuterdijk 20–22	3	735
98215	HCVS	Kab. der Koningin (Korte Vijverberg 3) Den Haag	Den Haag	Korte Vijverberg 3	3	151
98222	HCVS	Kab. der Koningin (Korte Vijverberg 3) Den Haag	Den Haag	Korte Vijverberg 3	2	155
98171	AZA	Binnenhof 19 Den Haag	Den Haag	Binnenhof 19	3	150
98172	AZA	Rijksvoorlichtingsdienst Den Haag	Den Haag	Baden Powelweg 5	3	297
98211	AZA	Catshuis te Den Haag	Den Haag	Adriaan Goekooplaan 10	3	131
98214	AZA	Kab. Min. President (Binnenhof 20) te Den Haag	Den Haag	Binnenhof 20	3	135
98196	KABNA	Kab. NAZ (Herengracht 17) Den Haag	Den Haag	Herengracht 17	3	126
98034	JUST-DGR	Kantongerecht Heerlen	Heerlen	Akerstraat 108	4	390
98036	JUST DGR	Rechtbank Breda	Breda	Sluissingel 20	5	1 554
98225	JUST-DGR	Hoge Raad der Nederlanden te Den Haag	Den Haag	Lange Voorhout 34–36	1	155
98302	JUST-KLPD	KLPD Hogekampweg 2 Apeldoorn	Apeldoorn	Hogekampweg 2	–	288
98109	JUST KLPD	KLPD Politie te Water Amsterdam	Amsterdam	Westerdoksdiijk 2–10	3	105
98189	JUST-OV	Ministerie van Justitie Den Haag	Den Haag	Schedeldoekshaven 100	3	819
98190	JUST-OV	Ministerie van Justitie Den Haag	Den Haag	Schedeldoekshaven 100	2	507
98227	JUST-OV	Gerechtelijk Laboratorium te Rijswijk	Rijswijk	Volmerlaan 11–17	3	430
98187	BIZA	Ministerie van Binnenlandse Zaken Den Haag	Den Haag	Schedeldoekshaven 200	3	732
98188	BIZA	Ministerie van Binnenlandse Zaken Den Haag	Den Haag	Schedeldoekshaven 200	2	532
98208	BIZA	BVD (Dr. vd. Stamstraat 1) te Leidschendam	Leidschendam	Dr. vd. Stamstraat 1	2	330
98234	OW	Schimmelpennincklaan 3 Den Haag	Den Haag	Schimmelpennincklaan 3	3	250
98192	OW	Koninklijke Bibliotheek Den Haag	Den Haag	Pr. W. Alexanderhof 5	2	426
98271a	FINANCIEN	Belastinggebouw Emmen (ventilatie)	Emmen	De Weiart 51	–	175
98054	FINANCIEN	CBG Alkmaar	Alkmaar	Robonsbosweg 1	5	1 595
98263	FINANCIEN	Belastinggebouw (Kempkensberg 8) Groningen	Groningen	Kempkensberg 8	2	115
98128	FINANCIEN	BAC gebouw FGH Apeldoorn	Apeldoorn	J. van den Vondellaan 14 t/m 16	2	5 064
98141	FINANCIEN	BAC gebouw C Apeldoorn	Apeldoorn	Waltersingel 1	4	5 070
98147	FINANCIEN	Belastinggebouw Winterswijk	Winterswijk	Misterweg 142	2	460
98159	FINANCIEN	BAC gebouw M (energiegebouw) Apeldoorn	Apeldoorn	J. van den Vondellaan 14	2	505
98216	FINANCIEN	Ministerie van Financiën Den Haag	Den Haag	Korte Voorhout 7	3	1 162
98217	FINANCIEN	Ministerie van Financiën Den Haag	Den Haag	Korte Voorhout 7	3	322
98223	FINANCIEN	Ministerie van Financiën Den Haag	Den Haag	Korte Voorhout 7	3	1 840
98224	FINANCIEN	Belastingdienst Rijswijk	Rijswijk	Steenvoordelaan 370	3	492
98037	FINANCIEN	Belastingdienst Oss	Oss	Lievekampplaan 1	4	2 252
98177	VROM	Ministerie van VROM Den Haag	Den Haag	Rijnstraat 8	2	5 143
98175	V&W	Commissie en Raden (Kneuterdijk 6) Den Haag	Den Haag	Kneuterdijk 6	3	190
98201	V&W	Ministerie van V&W (oudbouw) Den Haag	Den Haag	Plesmanweg	2	1 380
98180	EZ	Pr. Beatrixlaan 428 (CBS) Voorburg	Voorburg	Pr. Beatrixlaan 428	2	115
98181	EZ	Pr. Beatrixlaan 428 (CBS) Voorburg	Voorburg	Pr. Beatrixlaan 428	2	855
98182	EZ	Pr. Beatrixlaan 428 (CBS) Voorburg	Voorburg	Pr. Beatrixlaan 428	2	516
98183	EZ	Pr. Beatrixlaan 428 (CBS) Voorburg	Voorburg	Pr. Beatrixlaan 428	2	440
98230	EZ	Patentlaan 2 te Rijswijk	Rijswijk	Patentlaan 2	2	380
98301	LNV	Plantenziektkundige Dienst Wageningen	Wageningen	Geertjesweg	2	443
98202	LNV	Ministerie van LNV Den Haag	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 73	3	175
98203	LNV	Ministerie van LNV Den Haag	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 73	2	168
98206	LNV	Ministerie van LNV Den Haag	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 73	2	330
98207	LNV	Ministerie van LNV Den Haag	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 73	2	157
98218	SOZAW	Ministerie van SoZaW Den Haag	Den Haag	A. van Hannoverstraat 4	3	421

Nr.	Ministerie	Omschrijving (object/complex)	Plaats	Straat	Cat.	Volume
98219	SOZAW	Ministerie van SoZaW Den Haag	Den Haag	A. van Hannoverstraat 4	2	3 000
98220	SOZAW	Ministerie van SoZaW Den Haag	Den Haag	A. van Hannoverstraat 4	2	2 175
98228	DIVERSEN	Bezuidenhoutseweg 151 Den Haag (leegstand)	Den Haag	Bezuidenhoutseweg 151	3	2 510
98038	ONVERDEELD	Rijkskantorengedouw Den Bosch	Den Bosch	Schubertsingel	2	125
				Subtotaal		46 136
				Totaal		98 603

**Activiteitenplannen Planmatig Onderhoud Overig
(niet Justitie/DJI)**

Nr.	Omschrijving (object/complex)	Plaats	Straat	Cat.	Volume
Goedgekeurde plannen (of onderdelen daarvan)					
98248	Gevangenis «de Marwei» te Leeuwarden	Leeuwarden	Holtsmeerweg 7	2	1 117
98249	PI «De Grittenborgh» te Hoogeveen	Hoogeveen	Kinholtsweg 7	2	1 408
98250	HvB «Blokhuispoort» Leeuwarden	Leeuwarden	Blokhuispolein 40	2	1 639
98251	gev. gr. bankenbosch Veenhuizen	Veenhuizen	Bankenboschweg 2	2	930
98245	PI Norgerhaven Veenhuizen	Veenhuizen	Oude Asserstraat 20	3	773
98247	Districtspsych.Dienst + Maatsch.werk Assen	Assen	Oosterhoutstraat 30	3	118
98241a	PI Esserheem Veenhuizen (deel plan)	Veenhuizen	Meidoornlaan/Oude Gracht	3	350
98144	POI de rozenhof Almen (al eerder geaccordeerd)	Almen	Scheggertdijk 47	2	132
98146a	P.I. Kruisberg Doetinchem (deel plan; al eerder geaccordeerd)	Doetinchem	Klootsemastraat 1	2	807
98153a	RI Veldzicht (deel plan; al eerder geaccordeerd)	Balkbrug	Ommerweg 67	2	1 860
98134a	Penitentiare Inrichting te Lelystad (deel plan)	Lelystad	Larserdreef 300	2	100
98157	Huis v. Bewaring te Zwolle	Zwolle	Menno v. Coehoornsingel 19	2	446
98097	Rijksinrichting v Jongens «Overberg» Amerongen	Amerongen	Dwarsweg 45	2	217
98099	Rijksinrichting v Jongens «Eikenstein» Zeist	Zeist	Utrechtseweg 37	2	310
98101	Huis van Bewaring Havenstraat Amsterdam	Amsterdam	Havenstraat	2	195
98113	Pen. Inr. Overamstel te Amsterdam	Amsterdam	Wenckebachweg	2	2 776
98105	R.I.J. 't Nieuwe Lloyd Amsterdam ZO	Amsterdam ZO	Tafelbergweg 8	3	101
98106	Huis van Bewaring Havenstraat Amsterdam	Amsterdam	Havenstraat 6	3	343
98102	Penitentiare Inrichting Haarlem	Haarlem	Harmenjansweg 4	1	293
98073	PI «Toorenburgh» unit Westlinge Heerhugowaard	Heerhugowaard	Van Noortwijklaan 2	2	2 420
98103	Penitentiare Inrichting Haarlem	Haarlem	Harmenjansweg 4	2	407
98104	Penitentiare Inrichting Haarlem	Haarlem	Harmenjansweg 4	2	411
98074a	PI De Eenhoorn unit Oostereiland + Sluis Hoorn (deel plan)	Hoorn	Hoofd 1	2	2000
98075	PI Toorenburgh Alkmaar (al eerder geaccordeerd)	Alkmaar	Prins Bernhardlaan 16	3	2 028
98004	PI «Noordsingel» Rotterdam	Rotterdam	Noordsingel 115	2	143
98002a	PI «de Schle» Rotterdam (deel plan)	Rotterdam	Prof.Jonkersweg 7	2	450
98232	PI Scheveningen Den Haag	Den Haag	Pompstationsweg 14-48	3	480
98233	PI Scheveningen Den Haag	Den Haag	Pompstationsweg 14-48	4	410
-	Oude poortjes/slechte staat gevels en dak	Den Haag	Pompstationsweg 14-48	-	500
-	Unit 5 = PZ/oh gevels+vervanging zonwering	Den Haag	Pompstationsweg 14-48	-	500
-	Unit 5 = PZ/herindeling frontgebouw+oh gevels en dak	Den Haag	Pompstationsweg 14-48	-	600
-	Unit 1 en 2/arbo-voorz. (vergroten centraalpost, daglicht)	Den Haag	Pompstationsweg 14-48	-	500
98024	R.I.J. Den Hey-Acker Breda (excl. opbergladrek pzi)	Breda	Galderseweg 7	2	289
98026	P.I. Nieuw-Vosseveld Vught	Vught	Lunettenlaan 501	2	135
98027	PTK de Corridor, Brand 75, Zeeland	Zeeland	Brand 75	2	740
98025a	PI Den Bosch (deel plan)	Den Bosch	St. Jorissstraat 125	2	753
98028a	Penitentiare Inrichtingen Breda (deel plan)	Breda	Nassausingel 26	2	780
98021a	PI «Overmaze» Maastricht (deel plan)	Maastricht	Willem Alexanderweg 21	4	1 472
98043a	PI «Maashegge» Overloon (deel plan)	Overloon	Stevensbeekseweg 14a	4	478
98022a	PI Oosterhoek Grave (deel plan)	Grave	Muntlaan 1	5	290
-	P.I. Nieuw-Vosseveld Vught (herstel buitenverlichting)	Vught	Lunettenlaan 501	-	51
Perimeter beveiliging					645
-	PI Norgerhaven Veenhuizen	Veenhuizen	Oude Asserstraat 20	-	120
-	Grenshospitium Amsterdam ZO	Amsterdam	Tafelbergweg 10	-	75
-	Pen. Inr. Overamstel te Amsterdam	Amsterdam	Wenckebachweg	-	35
-	P.I. Nieuw-Vosseveld Vught (incl. optimalisatie)	Vught	Lunettenlaan 501	-	350
-	PI Oosterhoek Grave	Grave	Muntlaan 1	-	65

Nr.	Omschrijving (object/complex)	Plaats	Straat	Cat.	Volume
	(extra) reservering voor klein PO t/m 1999	–			6 500
	reservering tbv. herinspecties 1997 en 1998	–			1 800

Afkortingen en begrippen

à fonds perdu	Zie bij investeringen.
Afstoot	Overdracht van overtollig onroerend goed aan de Dienst Domeinen.
Alternatieve Financiering	Financiering van investeringsprojecten door een externe geldverschaffer, waarbij het Rijk over een gegeven looptijd jaarlijks de lasten voor rente en afschrijving aan deze geldverschaffer betaalt.
Budget	Onderdeel van een niet-gecompartimenteerd werkartikel dat wordt besteed aan een bepaalde soort uitgaven.
CAP	Programma dat voorziet in de verbouw en uitbreiding van bestaande en realisatie van nieuwe penitentiaire inrichtingen.
Compartiment	Onderdeel van een begrotingsartikel dat zal worden besteed aan de huisvesting van een bepaald ministerie.
Compartimentering	Indeling in specifieke artikelen op de begroting naar ministerie of onderdelen van een ministerie.
Deltaplan Cultuurbehoud	Gezamenlijke operatie van WVC en VROM (Rgd) waarbij door het wegwerken van achterstanden in klimaatbeheersing en onderhoud van rijksmusea en rijksarchieven het verval van belangrijke delen van het Nederlands cultureel erfgoed wordt tegengegaan.
DuBo	Duurzaam Bouwen.
EAA	Economische Alternatieve Analyse.
EER	Energie Efficiencyprogramma Rijkshuisvesting.
EPC	Energie Prestatie Coëfficiënt.
Exploitatiekosten	Kosten die verband houden met het dagelijks gebruik van gebouwen en terreinen.
Exploitatievoorzieningen	Technische voorzieningen aan bestaande gebouwen die gerelateerd zijn aan het handhaven van een gewenst kwaliteitsniveau van het bedrijfsproces.
Gebruiker	Onderdeel van een ministerie dat wordt gehuisvest door de Rijksgebouwendienst.
Herindeling	Wijziging van de huisvestingssituatie in een bestaand gebouw.
Hotelkantoor	Een kantoor dat beheerst wordt als een hotel en waarbij voor kortere tijd werkplekken gehuurd kunnen worden.
Huisvestingsvoorraad	Het totaal van gebouwen en terreinen die in gebruik zijn voor de huisvesting van rijksdiensten en die door de Rijksgebouwendienst worden beheerd.
IKR	Het artikel «Investeringskosten Rijkshuisvesting».
Investeringskosten à fonds perdu	Uitgaven voor duurzame kapitaalgoederen, zoals gebouwen en terreinen, die ten laste van de Rijksbegroting komen en die niet over de levensduur van het kapitaalgoed worden gespreid.
JR	Een omvangrijk huisvestingsprogramma dat voorziet in het oplossen van huisvestingsknelpunten bij de rechterlijke organisatie, de justitiële inrichtingen en het Korps Landelijke Politie Diensten.
Kasritme	Wijze waarop uitgaven (voor bv. een project) over de jaren van de planperiode zijn verdeeld.

Lease	Vorm van Alternatieve Financiering waarbij een belegger de kapitaaluitgaven van een gebouw financiert en de Staat het gebouw voor een bepaalde periode (bv. 10, 15 of 20 jaar) huurt met de mogelijkheid, maar niet de verplichting, het in eigendom te verwerven (financiële lease), de gebruiker draagt het economisch risico. Financiële lease laat zich het best vergelijken met huurkoop. Bij operational lease ligt het economisch risico bij de belegger en laat zich het best vergelijken met huur.
Ministeriebudget Monumenten met erfgoedfunctie	Som van de compartimenten van een ministerie. Monumenten die om historische of culturele redenen door de Rijksgebouwendienst worden beheerd en onderhouden en die geen rijks-huisvesting bieden.
NOR Normering	Nota Onderhoud Rijkshuisvesting. Objectieve bepaling van de huisvestingsbehoefte van diensten (met betrekking tot ruimte, kwaliteit en kosten) en vastgelegd in Normeringsnota 1992.
OMR Planperiode	Overzicht Meerjarenramingen Rijkshuisvesting. Periode van vijf jaar, volgend op het lopende begrotingsjaar.
Portefeuille	Het totaal van alle gebouwen en terreinen die door de Rijksgebouwendienst worden beheerd.
Prestatieniveau	Beschrijving van de functionele kwaliteit waaraan (onderdelen van) huisvesting dien(t)(en) te voldoen.
Programma van eisen	Een beschrijving van de eisen die aan de huisvesting van een dienst worden gesteld. Het ruimtelijk programma van eisen bevat de opgegeven ruimtebehoefte (oppervlakte, aantal werkplekken, facilitaire ruimten, enz.). Het technisch programma van eisen bevat de technische eisen die aan (delen van) het gebouw worden gesteld.
Projektbudget	Het totale bedrag dat aan de realisering van een huisvestingsproject mag worden uitgegeven (uitgaven voor externe advisering, grond, bouw, inrichting, beeldende kunst, BTW, etc.).
PvA-DuBo Rgd RHP	Plan van Aanpak Duurzaam Bouwen. Rijksgebouwendienst. Rijkshuisvestingsplan, het beleidsplan dat elke kabinetsperiode wordt opgesteld en waarin het beleid voor de rijkshuisvesting wordt geactualiseerd en vastgelegd.
Satellietkantoor	Veelal een perifeer gelegen kantoor, zijnde een nevenvestiging van de eigen organisatie. Medewerkers die hun eigen standplaats elders hebben kunnen in een satellietkantoor een werkplek en faciliteiten reserveren.
SBR Sector Sectoranalyse	Stichting Bouwresearch Ministerie of onderdeel van een ministerie. Een onder verantwoordelijkheid van de Rijksgebouwendienst (in samenwerking met het desbetreffende ministerie) opgestelde analyse waarin de meerjarige huisvestingsbehoefte van een sector en het huisvestingsaanbod met elkaar worden geconfronteerd.

Stichtingskosten	Zie investeringen.
Toegankelijkheid	Bereikbaarheid en bruikbaarheid van gebouwen en gebouwdelen voor gebouwgebruikers, bezoekers en publiek (gehandicapt of niet).
Uitvoerende directie	Een regionale directie of de Directie Project Management van de Rijksgebouwendienst (medio 1995 Directie Programma's en Projecten) die is belast met de feitelijke realisatie van huisvesting.
Vernieuw-bouw	Verbouw gepaard gaande met gedeeltelijke nieuwbouw of vervanging.
Vervangings-investeringen	Investeringen die gedaan worden ter vervanging van huisvesting.
Verzamelkantoor	Een Rijkskantoorgebouw waarin meerdere gebruikers zijn gehuisvest.
Werkartikelen	Artikelen op de Rijkshuisvestingsbegroting waarop de uitgaven staan geregistreerd die dienen voor de feitelijke realisatie van huisvesting.

À fonds perdu	punt 3.1 van de toelichting op het hoofd-beleidsterrein, punt 2.2 bijlage 7
Accountmanagement	§ 1.4
Afstoot onroerend goed	punt 3.3 van de toelichting op het hoofd-beleidsterrein, punt 2.2 bijlage 7
Agentschap	§ 1.1, § 1.2
Architectuur	§ 1.6
Architectuur Lokaal	§ 1.6
Baten-lastenstelsel	§ 1.2, § 2.1
Beeldende kunst	§ 1.3
Beheersdoelmatigheid	§ 2.1
Beleidsdoelmatigheid	§ 2.1
Doelmatigheid	§ 2.1
Duurzaam bouwen	§ 1.6
Energie Efficiency Rijkshuisvesting	§ 1.6
Evaluaties	bijlage 4
Garanties	art. 01.05
Gevangenenissen	§ 1.2
Grondslagen artikel(onderdel)en	bijlage 5
Huisvesting derden	art. 02.01
Huur – verhuur	§ 1.2
Huren	art. 01.08, punt 2.3 bijlage 7
Indicatoren	§ 2.1, bijlage 4
Intertemporele compensatie	punt 3.4 van de toelichting op het hoofd-beleidsterrein
Investeringskosten rijkshuisvesting	art. 01.10, punt 2.3 bijlage 7
Justitie/JR	art. 01.11, punt 2.3 bijlage 7
Koninklijk Huis	art. 01.07
Laboratoria	§ 1.2
Leefbaarheid	§ 1.5
Leegstand	§ 1.5
Milieubelasting	§ 1.5
Monumenten	§ 1.3
Moties	bijlage 2
Musea	§ 1.2
Nationaal Pakket Utiliteitsbouw	§ 1.6
Nederlands Architectuurinstituut	§ 1.6
Onderhoud	§ 1.5, art. 01.09, bijlage 7 (punt 2.3, punt 3.3 en appendix)
Onderzoek	art. 01.06
Overzicht meerjarenramingen rijkshuisvesting 1998–2002	bijlage 7
Personeel en materieel	art. 01.01, bijlage 1
Portefeuillebeleid en -management	§ 1.5
Resultaatgericht management	§ 1.7
Rijkshuisvestingsplan	§ 1.2
Rijkshuisvestingsstelsel	§ 1.2
Sleutelprojecten	§ 1.6

Stedelijke vernieuwing	§ 1.6
Stelselwijziging	§ 2.1
Vastgoedmanagement	§ 1.3, § 1.5
Veiligheidsbeleid	punt 3.2 van de toelichting op het hoofd- beleidsterrein
Voorraadontwikkeling	§ 1.5